ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΙΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ Γ'. ΙΟΥΝ.-ΙΟΥΛ. 1910 ΤΕΥΧΟΣ 112-113

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἰούλιος Ρενάρ.
Ὁ Τουαὶν *ὡς ἄνθρωπος.*
Χαραυγή, *ὑπὸ* Συβίλλης.
Οἱ κόσμοι τῶν ὀνείρων, *ὑπὸ* Β. Κοντοπούλου.
Ἀμυγδαλιά, *ποίησις* Ρόζας Ἰωάννου.
Εἰς ἔρωτα, *Ἀνακρέοντος. Παράφρασις* Κλ. Δίπλα.
Ὁ Παρισινὸς τύπος.
Μπετόβεν, *ὑπὸ* Ἀγγ. Παναγιωτάτου.
Ἡ ἁρπαγὴ τῆς πανώρης Δάφνης, *ὑπὸ* Χ. Χριστοβασίλη.
Καλλιτεχνικὰ χρονικά.
Πρόωροι ἰδιοφυΐαι.
Ἡ ξυλογλυφία ἐν Ζακύνθῳ *(συνέχεια) ὑπὸ* Λ. Ζώη.
Ἡ καππαρλιά, *ὑπὸ* Μ. Παπαριστείδου.
Ποικίλη σελίς.—Γράμματα καὶ τέχναι.
Α. Ὄφμαν.—Σ. Λάγγερλοφ.—L. Andrés.
Ἡ μουσικὴ τῆς φρουρᾶς.
Μειδιάματα.—Σκέψεις.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ρωμαία δέσποινα, *ὑπὸ* F. Lippisch.
Ἀπὸ τὴν ἐργασίαν *ὑπὸ* Σοφ. Λασκαρίδου.
Τὸ ξύπνημα τῆς φύσεως. *ὑπὸ* Γ. Μπλόϋμλερ.
Α. Ὄφμαν.—Ἡ κ. Μπαρτὲ *ὡς «Ἀντιγόνη.»*—Σέλμα Λάγγερλοφ.
Ἀνάγνωσις.—Προσωπογραφία, *ὑπὸ* Θαλείας Καραβία.
Rosinka, *ὑπὸ* J. Simpson.—Μπετόβεν, *ὑπὸ* Θ. Θωμοπούλου.
Δυσδαιμόνα, *ὑπὸ* G. Marx.—Μνημεῖον Ἀθηνογένους, *ὑπὸ* Π. Ρούμπου.
Ἄνοιξις, *ὑπὸ* E. Semenousky.
Χωρικὴ κηδεία *φωτογρ.* Boissonnas.
E. Colonna.—P. Arriola.
Οἱ Σαντεκλὲρ *εἰς τὰ θερινὰ κέντρα.*
Ἡ ἡμέρα τῆς ὑποδοχῆς, *γελοιογραφίαι* L. Andrés.
Ἡ μουσικὴ *τῆς φρουρᾶς Ἀθηνῶν.*—Σπ. Καίσαρης.
Ἐλισάβετ Χέλμη.
Ἡ κόρη τοῦ Ἀντίου.
Ἡ Ἀθηναϊκὴ μανδολινάτα.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΔΡ. 12. *ΓΡΑΦΕΙΑ Ὁδὸς Χαριλάου Τρικούπη 22α*

ΑΘΗΝΑΙ

"ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ,,

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΑΘΗΝΑΙ

Διευθυντὴς Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ : Ὁδὸς Χαριλάου Τρικούπη 22α.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ἐτησία προπληρωτέα

Ἐν Ἑλλάδι δρ. . . . 12
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. . 12
Ἑξάμηνος φρ. . . . 6

Ἕκαστον τεῦχος *τιμᾶται 1 δραχμῆς.*

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Παρὰ τὸ χωρίον Σίββα Πυργιωτίσσης, πλησίον τῆς Φαιστοῦ, ὁ κ. Desanctis ἀνέσκαψε τάφον πρωτομινωϊκὸν, ὅστις εἶχεν ἀνοιχθῆ καὶ πρότερον. Εὑρέθησαν ἐν τούτοις ἐκεῖ δέκα μικρὰ λίθινα δοχεῖα, δύο σφραγῖδες ἐξ ὀστοῦ ἐλέφαντος καὶ μία λιθίνη, ἓξ μικρὰ χάλκινα μαχαίρια, εἷς μικρὸς πίθος καὶ θραύσματα ἀγγείων.

— Ὁ κ. Seager καὶ ἡ Δὶς Hall, ἐνεργοῦντες ἀνασκαφὰς εἰς τὴν θέσιν «Βρόκαστρο» παρὰ τὸ Καλὸ—χωριὸ Μεραμβέλλου τῆς Κρήτης ἀνεκάλυψαν ὑστερωμινωϊκὸν συνοικισμόν.

— Ὁ κ. Ἔβανς εἰς τὴν Κνωσσὸν πρὸς Δυσμὰς τῶν ἀνακτόρων εἰς «Μετόχι Μπουγάδι» εὑρῆκεν ἐπιτύμβιον στήλην μαρμαρίνην Μακεδονικῶν χρόνων, ἔχουσαν ἀνάγλυφον παριστᾶνον ἱππέα καὶ πρὸ αὐτοῦ ἄνδρα δεξιούμενον αὐτόν. Τὸ ἀνάγλυφον ἦτο χρωματισμένον διὰ ροδόχρου χρώματος, ὅπερ σώζεται ἐν μέρει ἀκόμη.

Εἰς τὴν θέσιν «Σώπατα» πρὸς ἀνατολὰς τῆς πόλεως Ἡρακλείου, ὁ αὐτὸς ἀρχαιολόγος ἀνεκάλυψε περὶ τοὺς δέκα τάφους ὑστερομινωϊκῆς ἐποχῆς, πάντες ὅμως εἶχον συληθῆ καὶ διὰ τοῦτο τὰ εὑρήματα ἦσαν ἐλάχιστα. Εὑρέθησαν ἐν αὐτοῖς εἷς χρυσοῦς δακτύλιος, ἐπὶ τῆς σφενδόνης τοῦ ὁποίου εἰσὶν ἐγγεγλυμμένοι δύο ἄνδρες χαιρετώμενοι διὰ χειραψίας, δύο γαλόπετρες, εἷς χαλκοῦς πέλεκυς ἀναθηματικὸς, χαλκίνη λεπὶς ξίφους μὲ ἥλους ἔχοντας τὴν κεφαλὴν ἐπίχρυσον, δύο ἀγγεῖα πήλινα ἀκέραια καὶ πολλὰ τεμάχια.

— Ὁ ἐν Ἡρακλείῳ τῆς Κρήτης ἔφορος κ. Ἰωσὴφ Χατζηδάκης ἀπῆλθεν διὰ Μεσσαρᾶν, πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐν Γόρτυνι ἀνασκαφῆς τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀρτέμιδος καὶ ἐπιθεώρησιν τῶν ὑπὸ τῆς Ἰταλικῆς ἀποστολῆς ἐνεργουμένων ἀρχαιολογικῶν ἀνασκαφῶν εἰς Φαιστὸν καὶ Ἁγίαν Τριάδα.

— Ὁ Διευθυντὴς τῆς ἐν Ρώμῃ Ἀγγλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς κ. Ἄσμπιγ, ἀφίκετο εἰς Μάλταν πρὸς ἐνέργειαν ἀνασκαφῶν. Ὁ Γάλλος ἀρχαιολόγος κ. Ἰωσὴφ Ρενὰκ, θὰ ἐνεργήσῃ ἀνασκαφὰς εἰς τὰς ἀρχαίας πόλεις Λατὼ, Ἴτανον καὶ Δρῆρον.

*

Ἤρχισαν ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας αἱ ἐργασίαι τῆς ἀναστυλώσεως τῶν Προπυλαίων τῆς Ἀκροπόλεως, ἀπεφασίσθη δὲ καὶ ἡ ἀνασκαφὴ τῆς Ρωμαϊκῆς λεγομένης Ἀγορᾶς παρὰ τὸ Ὡρολόγιον τοῦ Κιρρήστου, ἔνθα δὲν ἔγιναν ἀνασκαφαὶ ἀπὸ τοῦ 1891.

*

Εἰς τὸ Κεραμεικὸν ὁ ἀρχαιολόγος Μπρύκνερ ὁ ἀνακαλύψας τὸ ἀληθὲς ἐπίπεδον τοῦ ἀρχαίου νεκροταφείου, ἐξακολουθῶν τὰς ἐρεύνας του, εὑρέθη κάτωθεν τοῦ ναΐσκου τῆς Ἁγίας Τριάδος πρὸ τῶν ἐρειπίων ἀβάτου ἱεροῦ τῶν Τριτοπατρέων, ὅπως ἀναφέρουσι δύο ἐπιγραφαὶ τῆς 5ης ἑκατονταετηρίδος ἔγκτιστοι εἰς τὰ θεμέλια.

Αἱ ἐργασίαι αὗται δι' ὧν καθορίζεται σπουδαιότατον ζήτημα τῆς τοπογραφίας τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν : ἡ διαδρομὴ τῆς Ἱερᾶς ὁδοῦ κατὰ μῆκος τοῦ ἀβάτου, ἐξακολουθοῦν δραστηρίως, ἐνεγκοῦσαι ἤδη εἰς φῶς καὶ πλείστας ἐπιτυμβίους ἐνεπιγράφους πλάκας, μίαν ἀνάγλυφον τοιαύτην καὶ πλεῖστα κεράμια κοσμήματα ἐπιτυμβίων στηλῶν.

Τὸ ἄριστον ὅμως τῶν μαρμαρίνων εὑρημάτων εἶνε κορμὸς παιδίου φυσικοῦ μεγέθους, δυστυχῶς ἐστερημένος κεφαλῆς καὶ ἄκρων, τοιαύτης ὅμως χάριτος καὶ ἀβρότητος περὶ τὴν στάσιν, ὥστε ὁ κ. Μπρύκνερ τὸ ἀποδίδει εἰς τὴν σχολὴν τοῦ Λυσίππου.

Πλησίον τοῦ μνημείου τοῦ Δεξίλεω ἀνεκαλύφθη ἐπίσης ἀρχαία σήραγξ ὕψους ἀνθρωπίνου περίπου ἀναστήματος, ἥτις ἐκτείνεται εἰς ἀρκετὸν μῆκος καὶ ἥτις ἐχρησίμευε πιθανῶς ὡς μεγάλη ὑπόνομος τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν.

*

Ὁ ἔφορος κ. Γ. Σωτηριάδης θὰ ἐνεργήσῃ ἀνασκαφὰς εἰς Σελασίαν τῆς Λακωνικῆς πρὸς διευκρίνησιν τῆς ἐποχῆς τοῦ ἀρχαίου ὀχυρίου εἰς θέσιν Παληοχουλιά. Ὁ δὲ κ. Σκιᾶς ἤρξατο ἀνασκαφῶν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἄνωθεν τοῦ σπηλαίου τοῦ ὑπακραίου Ἀπόλλωνος.

*

Εἰς ἓν παλαιὸν Νεκροταφεῖον τοῦ Βορδὼ, εὑρέθη ἐντὸς μεγαλοπρεποῦς σαρκοφάγου μία μεγάλη φιάλη ἐμπεριέχουσα ὑπολείμματα ρευστῆς οὐσίας, ἡ ὁποία ἐξηκριβώθη ὅτι ἦτο οἶνος. Ὁ ἀνασκαφεὶς τάφος χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς πρώτης μετὰ Χριστὸν ἑκατονταετηρίδος, ἄρα ὁ οἶνος αὐτὸς εἶνε τὸ παλαιότερον Βορδὼ, ἀφοῦ μόλις τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἤρχισεν ἐκεῖ ἡ καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου.

*

Αἱ ἐν Σπάρτῃ ἐπαναληφθεῖσαι ἀνασκαφαὶ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Δῶκινς ἐνηργήθησαν εἰς τὸν ναὸν τῆς Ὀρθίας Ἀρτέμιδος καὶ εἰς τὰ Καλύβια τῆς Σοχᾶς.

Εἰς τὸν ναὸν τῆς Ὀρθίας Ἀρτέμιδος ἐφέτος εὑρέθησαν, ἐκτὸς ἄλλων καὶ δύο πλάκες μὲ ἐπιγραφὰς, καλῶς χαρακωμένας, τῶν Ρωμαϊκῶν χρόνων τοῦ 2ου περίπου μ. Χ. αἰῶνος. Αἱ πλάκες αὗται ἦσαν ἐπὶ κιόνων χρησιμευόντων ὡς βάθρα βωμονικῶν. Ἐκ τούτων ἡ μία περιέχει πολλοὺς δωρισμούς.

Εἰς δὲ τὰ Καλύβια Σοχᾶς εὑρέθη, ὡς ἀσφαλῶς ὑποτίθεται, ἡ θέσις τοῦ ἱεροῦ τῆς Δήμητρος, καθόσον ἐμφαίνεται καὶ ἐκ κεραμῶν τῆς στέγης μὲ τὴν ἐπιγραφὴν τῆς Δήμητρος. Πλὴν τούτου καὶ μία πλὰξ μὲ κατεστραμμένην τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ 1ου π. Χ. αἰῶνος, καὶ πλῆθος ἀγγείων ἄνευ γανώματος.

Ἤδη ἐνεργοῦνται ἀνασκαφαὶ παρὰ τὸν λεγόμενον τάφον τοῦ Λεωνίδα, πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς γνώμης ὅτι ἴσως ἐκεῖ ἦτο τὸ Κάρνειον.

*

Εἰς τὸν ἱερὸν τοῦ Ἀμφιάραω παρὰ τὸν Ὠρωπὸν ἤρξαντο ἀνασκαφαὶ ὑπὸ τοῦ ἐφόρου κ. Λεονάρδου.

— Ἀπεφασίσθη ἡ ἀνασκαφὴ τοῦ ἐντὸς τῶν Θηβῶν χώρου, ἔνθα τὰ ἐρείπια τοῦ Μηκυναϊκοῦ ἀνακτόρου.

Τὸ παρὸν τεῦχος ἐκδίδεται **διπλοῦν,** *Ἰουνίου καὶ Ἰουλίου ταυτοχρόνως, ἕνεκα ἀπουσίας τοῦ Διευθυντοῦ. Τὸ προσεχὲς τεῦχος θὰ κυκλοφορήσῃ περὶ τὰ τέλη Ἰουλίου, θὰ περιλαμβάνῃ δὲ ὡραιοτάτην* **χρωματιστὴν φωτοτυπίαν.**

Franz Lippisch — **Ρωμαία δέσποινα**

ΙΟΥΛΙΟΣ ΡΕΝΑΡ

ΕΤΑ πεντάμηνον ὀδυνηρὰν νόσον ἐξ ἀρτηριοσκληρώσεως ἀπέθανεν ἐν Παρισίοις ὁ Ἰούλιος Ρενάρ, εἰς ἀπὸ τοὺς ὀλίγους stylistes τῆς Γαλλικῆς φιλολογίας, θεωρούμενος ὡς διδάσκαλος ἐν τῇ αὐτῇ γραμμῇ μετὰ τοῦ Ἀνατὸλ Φρὰνς, τοῦ Μπαρρὲς καὶ τοῦ Μωρεᾶς.

Ὡς συγγραφεύς, ὁ Ρενὰρ εἶχεν ἰδίαν ἀτομικότητα. Δὲν ἐμιμήθη ἄλλους, δὲν ἠκολούθησε συρμούς, δὲν ἀπέβλεψεν εἰς τὴν βιομηχανίαν ἢ τὸ κέρδος. Ἦτο καλλιτέχνης τοῦ λόγου. Τὸ ὕφος του ζωηρόν, σύντομον, δικυγές, εὐλύγιστον, βοηθούμενον πάντοτε ἀπὸ ὀξεῖαν παρατηρητικότητα. Ἔδιδεν ὡραίας εἰκόνας, ὡς ἐὰν ἦτο ζωγράφος. Τίποτε δὲν ἠμποροῦσε νὰ προσθέσῃ τις ἢ νὰ ἀφαιρέσῃ εἰς ὅσα ἔγραφε. Καὶ τοῦτο εἶνε ὁ μεγαλείτερος ἔπαινος δι' ἕνα συγγραφέα.

Ἐγεννήθη εἰς τὸ Σαλὸν πρὸ τεσσαράκοντα ἔξ ἐτῶν. Ἀλλ' εἶχε τόσον πολὺ ὑποφέρει εἰς τὴν νεότητά του, ὥστε ἐφαίνετο ὅτι οὐδέποτε ὑπῆρξε νέος. Ἡ πικρία ἦτο ἀποτετυπωμένη ἐπὶ τῶν χειλέων του. Προσηλοῦντο εἰς τὴν φύσιν τόσον πολὺ οἱ ὀφθαλμοί του, ὥστε ἀπεγοητεύοντο βλέποντες τοὺς ἀνθρώπους.

Νέος, ὑπηρέτησεν ὡς ὑπάλληλος εἴς τινα ἀποθήκην ἐμπορευμάτων. Λέγεται ὅτι ἔγραψε τοὺς πρώτους στίχους του πωλῶν ἄνθρακας.

Ἀφοῦ ἐδημοσίευσε ἱκανὰ ἔργα, ἐξέδωκε καὶ τὸ ἀριστούργημά του, μονόπρακτον δραμάτιον, τὴν «Κοκκινότριχα», ἥτις παρεστάθη ἐπιτυχῶς καὶ παρ' ἡμῖν, εὗρε δ' εὐκαιρίαν δι' αὐτοῦ νὰ ἀναδειχθῇ ἐξόχως ἡ κ. Κυβέλη Ἀδριανοῦ.

Ἔγραψε καὶ τινας κωμῳδίας, τὴν «Εὐχαριστήσιν τοῦ χωρισμοῦ», τὸν «κ. Βερνὲ», «Τὸ σπητίσιο ψωμὶ» καὶ ἐσχάτως ἦρε νέαν ἐπιτυχίαν μὲ τὴν «Θρησκόληπτον». Τὰ θεατρικὰ ἔργα τοῦ Ρενὰρ δὲν εἶνε κυρίως, οὔτε καθαρῶς δραματικά, οὔτε ἀποκλειστικῶς κωμικά. Ὁ γέλως καὶ ἡ βαθυτέρα συγκίνησις ἐναλλάσσονται ἐν τῇ ἐξελίξει τοῦ μύθου, ἡ δὲ πλοκὴ οὐδέποτε εἶνε βεβιασμένη, ἀλλὰ φυσικὴ καὶ ἁπλῆ.

Ἐκτὸς τῶν θεατρικῶν ἔργων, ὁ Ρενὰρ ἔγραψε διηγήματα, πεζὰ ποιήματα, μύθους καὶ ποιήσεις. Εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ ἔργα ἀναδείκνυται φυσιολάτρης. Τὰ ὡραιότερα ἐκ τούτων εἶνε αἱ «Φυσικαὶ ἱστορίαι», τὰ «Βουκολικά», οἱ «Φίλιπποι», τὸ «Κυνῆγι».

Διὰ τὸν ἥκιστα φιλόδοξον καὶ ἐλάχιστα αὐτοφημιστὴν Ρενὰρ δικαίως ἐλέχθη ὅτι γράφων δὲν εἶχεν ἀνάγκην αὐτοκινήτου, οὔτε προέβλεπε μετὰ τὴν ἐκατοστὴν παράστασιν τὴν Ἀκαδημίαν.

Πρὸ δύο ἐτῶν, μετὰ τὴν εἴσοδόν του εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἀδελφῶν Γκονκοὺρ (1907), ἐδημοσίευσε τὴν «Ραγκὸτ» καὶ τὸ τελευταῖον φθινόπωρον παρεστάθη εἰς τὸ Odeon ἡ «Θρησκόληπτος», ἐν ᾗ ὡμολόγει ὁ μέγας αὐτὸς σιωπηλὸς τὴν ὀδύνην του, δίδων οὕτω εἰς τὴν δημοσιότητα οἱονεὶ τὴν διαθήκην του.

Ὁ Ρενὰρ—κατὰ τὸν βιογράφον του Ζινιοῦ—ἦτο τὸ τελειότερον πρότυπον τοῦ ἀνθρώπου τῶν γραμμάτων, τὸ ὁποῖον δυνάμεθα νὰ θαυμάσωμεν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀλφρέδου δὲ Βινύ. Ἡ ζωή του ἦτο πρότυπον χρηστότητος· τὴν εἶχε ρυθμίσει μετ' αὐστηρᾶς ἀπορασιστικότητος. Ἀπὸ τῶν πρώτων ἀπαρχῶν του, ἦτο ὡς ὁ «ἀμπελουργὸς ἐν τῇ ἀμπέλῳ του», ἀπέχων τόσον ἀπὸ τὴν ἐπίσημον ἀπάθειαν τῶν ἀπομάχων τοῦ Παρνασσοῦ, ὅσον καὶ ἀπὸ τὴν πολεμικωτάτην ὁρμὴν τῶν ἱπποτῶν τοῦ συμβολισμοῦ. Κατεφρόνει τοὺς παλαιοὺς θρύλους καὶ ἐδίσταζε νὰ ἐκφράσῃ τ' ἀτομικά του αἰσθήματα. Παρίστατο εἰς τὴν ζωήν. Παρετήρει. Μακρόθεν ἠδύνατό τις νὰ τὸν ἐκλάβῃ ὡς στυλωμένον ἐν τῷ κλασικῷ ἀγρῷ δίκην φοβήτρου τῶν νεκρῶν λάλων, οἱ ὁποῖοι θεωροῦσιν ἑαυτοὺς συνετοὺς, εὐθὺς ὡς ἀπατηθῶσιν ἀπὸ τὴν ἐρωμένην των. Ἐγγύτερον, ἀντελαμβάνετό τις ὅτι οἱ πόδες του, ἦταν ἐμπεπηγμένοι εἰς τὸ ἔδαφος ὅμοιοι μὲ τὰς ρίζας τῶν ὑψηλῶν δένδρων, τὰ ὁποῖα ἦταν «ἡ ἀληθινή του οἰκογένεια», τὰ ὁποῖα τοῦ εἶχαν ἐνδείξει τί πρέπει κανεὶς νὰ ἠξεύρῃ.

«Ἠξεύρω ἤδη νὰ παρατηρῶ τὰ σύννεφα ποὺ περνοῦν.—Ἠξεύρω ἐπίσης νὰ μένω ἀκίνητος.—Καὶ ἠξεύρω σχεδὸν νὰ σιωπῶ».

Ὅλη ἡ τέχνη του εὑρηται εἰς τὰς ὀλίγας αὐτὰς γραμμάς. Ἦτο ποιητής, ἀλλ' «ἤξευρε σχεδὸν νὰ σιωπᾷ».

Πρὶν ἀσθενήσῃ, εἶχεν ὑποσχεθῇ νὰ κάμῃ ἓξ διαλέξεις περὶ τοῦ Ρεκλιστικοῦ θεάτρου. Ἀλλ' ἔκτοτε δὲν ἐξῆλθε τοῦ οἴκου του. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀσθενείας του ἐκάλει τοὺς φίλους του δι' ἐπιστολῶν. Αἱ ἐπισκέψεις τὸν ἀνεκούριζον, ὅταν ὅμως αὗται ἔλειπον, ἠτένιζε μετὰ σιωπηλῆς καρτερίας τὸν θάνατον. Ἐν τῇ σιγῇ ἐκείνῃ ὑπῆρχε τὸ μεγαλεῖον τῆς ψυχῆς του.

Ὅταν ἡ σκιὰ τοῦ θανάτου ἠπλώθη ἐπὶ τοῦ μεγάλου καμπύλου μετώπου του, ἀπεκοιμήθη οἱονεὶ ἐν ρέμβῃ, ἀπαριθμῶν τὰς εἰκόνας, ἃς ἐν τῇ ζωῇ περιέγραψε μὲ τόσην θελκτικότητα.

Ο ΤΟΥΑΙΝ ΩΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Ὁ Μὰρκ Τουαὶν δὲν ἦτο μόνον εὐθυμογράφος. Ἦτο εὔθυμος γενικῶς εἰς τὴν ζωήν του καὶ εἶχε καταδικασθῇ ἀπὸ τοὺς συγχρόνους του νὰ μὴ εἶνε ποτὲ σοβαρός. Ἀκριβῶς δὲ ἀπετέλει κρυφὸν παράπονον τοῦ Μὰρκ Τουαὶν τὸ ὅτι τὸ κοινὸν δὲν ἤθελε ποτὲ νὰ τὸν πάρῃ εἰς τὰ σοβαρά. Καὶ τοῦτο τοῦ ἐκόστιζε, διότι εἰς στιγμὰς μελαγχολίας ἔγραφε ρωμαντικὰ ποιήματα, διὰ τὰ ὁποῖα δ' ν κατώρθωνε νὰ εὕρῃ θαυμαστάς.

Κάποτε, ἔπειτα ἀπὸ μίαν εὔθυμον διάλεξιν, ἀνήγγειλε πρὸς τὸ ἀκροατήριόν του:

— Καὶ τώρα, ἂν ἐπιτρέπητε, θὰ σᾶς διαβάσω ἕνα ποίημά μου!

Ἡ αἴθουσα ἀντήχησεν ἀμέσως ἀπὸ θορυβώδεις γέλωτας.

— Σᾶς παρακαλῶ νὰ πιστεύσητε, ὅτι πρόκειται περὶ σοβαροῦ ποιήματος! ἐπέμεινεν ὁ Μὰρκ Τουαίν.

Τὸ ἀκροατήριον ἐγέλασε θορυβωδέστερον.

— Μὰ διατί δὲν παραδέχεσθε ποτὲ ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ γράψω τίποτε σοβαρόν; ἠρώτησε μὲ παράπονον ὁ Μὰρκ Τουαίν.

Ἀλλὰ τὸ κοινὸν ἐγέλα· καὶ ἐνῷ ὁ συγγραφεὺς ἔφευγεν ὠργισμένος, ἡ ὀργή του ἐπέτεινε τὴν εὐθυμίαν. Εἰς ἐπίμετρον δὲ αἱ ἐφημερίδες τὴν ἑπομένην διηγοῦντο τὸ «νέον ἀστεῖον τοῦ Μὰρκ Τουαίν».

Ἐπὶ μίαν περίοδον τῆς ζωῆς του ὁ Μὰρκ Τουαὶν εἶχε μανίαν μὲ τὴν σκοποβολήν. Ὡπλισμένος μὲ περίστροφον, κατεξωδεύετο εἰς σφαίρας, χωρὶς νὰ κατορθώσῃ ποτὲ νὰ ἔχῃ σημαντικὴν ἐπιτυχίαν. Εἰς τὸ τέλος ἀπηλπίσθη.

— Πταίει τὸ περίστροφόν μου! εἶπε. Διὰ νὰ σκοτώσω μίαν ἀγελάδα, πρέπει νὰ σημαδεύσω ἕνα πουλί. Τόσην παρέκκλισιν ἔχει ἡ σφαῖρά μου!

Ὅταν ὁ Μὰρκ Τουαὶν μετέβη εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἡ τύχη ἔκαμεν ἐπίσης φαιδρὰν τὴν ἐμφάνισίν του.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν εἶχε κλαπῇ τὸ χρυσοῦν κύπελλον τῶν ἱπποδρομιῶν τοῦ Ἄσκοτ. Καὶ μεγάλα προγράμματα ἐκιάκτων ἐκδόσεων τῶν ἐφημερίδων ἔγραφον:

«Ὁ Μὰρκ Τουαὶν ἔφθασε.— Τὸ χρυσοῦν κύπελλον ἐκλάπη».

Ὁ Μὰρκ Τουαὶν διεμαρτυρήθη δι' ἐπιστολῆς του πρὸς τὰς ἐφημερίδας. Εἰς ἀποζημίωσιν δὲ τοῦ ἐδωρήθη δι' ἐράνων χρυσοῦν κύπελλον, ὅμοιον πρὸς τὸ κλαπέν.

Καθ' ἣν ἐποχὴν εὑρίσκετο εἰς τὸ Λονδῖνον, ἠνωχλήθη ἐπανειλημμένως ἀπὸ εἰσπράκτορας τῶν φόρων καὶ ἠναγκάσθη νὰ γράψῃ ἐπιστολὴν πρὸς τὴν βασίλισσαν Βικτωρίαν. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἤρχιζεν ὡς ἑξῆς:

«Δὲν ἔχω τὴν τιμήν, Μεγαλειοτάτη, νὰ σᾶς γνωρίζω, ἀλλ' εἶχα τὴν εὐχαρίστησιν νὰ συναντηθῶ μετὰ τοῦ υἱοῦ σας. Ἦτο ἐπὶ κεφαλῆς παρελάσεως εἰς τὸ Στρὰνδ καὶ ἐγὼ ἐπὶ τῆς στέγης ἑνὸς λεωφορείου...».

Ὅταν πρὸ διετίας ἐπεσκέφθη διὰ τελευταίαν φορὰν τὴν Ἀγγλίαν καὶ ἔτυχε τῆς τιμῆς νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως, ὁ Ἐδουάρδος τὸν ἐπλήρωσεν ἐξυπνότατα διὰ τὸ ἀστεῖον αὐτό, τὸ ὁποῖον εἶχε κάμει πρὸ πολλοῦ εἰς βάρος του ὡς πρίγκηπος τῆς Οὐαλλίας.

—Ἐχάρηκα πολὺ ποῦ σᾶς ἐπανείδα, εἶπεν εἰς τὸν Τουαὶν ὁ Βασιλεὺς ἀποχαιρετῶν αὐτόν.

Τὸ τοιοῦτον ἐτάραξε τὸν σύμμοριστὴν, ὑποθέσαντα ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἐπὶ τόσην ὥραν τοῦ ὡμίλει καὶ τοῦ ἐπεδαψίλευσε τόσας τιμὰς ἐκλαμβάνων αὐτὸν ἀντ' ἄλλου καὶ μόλις κατώρθωσε νὰ ψιθυρίσῃ, ὅτι σφάλλεται ἡ Μεγαλειότης του.

— Συγγνώμην, διέκοψεν ὁ Βασιλεύς· σεῖς μοῦ φαίνεσθε ὅτι εἴσθε πολὺ ἐπιλήσμων. Ξεχάσατε, ὅτι μὲ εἴχατε συναντήσῃ πρὸ χρόνων εἰς τὸ Στράνδ; Ἐγὼ ἤμην ἐπὶ κεφαλῆς μιᾶς στρατιωτικῆς παρατάξεως ὡς πρίγκηψ τῆς Οὐαλλίας καὶ σεῖς εἰς τὸ ὑπερῶον ἑνὸς ὄμνιμπους. Τὸ ἐγράψατε μάλιστα ὁ ἴδιος εἰς μίαν ἀναφορὰν σας πρὸς τὴν μητέρα μου, τὴν Βασίλισσαν.

Καὶ ὁ Μὰρκ Τουαὶν, δαγκάνων τὰ χείλη του ὡμολόγησεν εἰς τὸν Βασιλέα, ὅτι εἶνε ὁ πρῶτος ποῦ τὸν πληρώνει τόσον ἀκριβὰ μὲ τὰ ἴδια του ἀστεῖα.

Εὑρισκόμενός ποτε εἰς τὴν Βικτωρίαν τῆς Ἀγγλικῆς Κολομβίας καὶ ἑτοιμαζόμενος εἰς τὰς νήσους Σάνδουϊτς, εὗρε κατὰ τύχην εἰς ἕνα καπνοπωλεῖον τὰ ἀγαπημένα του σιγάρα Τσέρο τς ἀρκετὰ εὐθηνά. Καὶ διὰ νὰ μὴ χάσῃ τὴν εὐκαιρίαν ἠγόρασε μαζὺ 3 χιλιάδας. Δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα καὶ ἐπέστρεψεν ἐκ νέου εἰς τὸ καπνοπωλεῖον διὰ νὰ παραγγείλῃ ἄλλας 3 χιλιάδας, φοβούμενος μήπως δὲν τοῦ φθάσουν εἰς τὸ μακρυνὸν ταξεῖδι, διότι ἦτο ἀνοικονόμητος καπνιστής.

Ἀρὰ τὴν ἰδίαν ἡμέραν, ἐνῷ ὡμιλοῦσε ἐνώπιον 20 χιλιάδων κόσμου, ἐνεθυμήθη ἐκ νέου τὰ Τσέρουτς καὶ διακόψας ἔξαφνα τὸν λόγον ἐφώναξε πρός τινα φίλον του καὶ συνταξειδιώτην του, ἐν τῇ αἰθούσῃ εὑρισκόμενον.

— Ἄκουσε Πόντ· πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ὅσον νὰ ξεμπερδέψω ἐγὼ ἀπὸ ἐδῶ πέρα, ἐκεῖνο τὸ καπνοπωλεῖον ποῦ μὲ εἶδες τὸ πρωῒ θὰ εἶνε κλειστό. Δὲν πετιέσαι, καϋμένε, μιὰ στιγμοῦλα νὰ μοῦ πάρῃς ἄλλα 1500 Τσέρουτς;

Τὸ ἀκροατήριον ἐν τῷ μεταξὺ ὠρύετο εἰς γέλωτας καὶ ἐδέησε νὰ περάσουν δέκα λεπτὰ διὰ νὰ ἀποκατασταθῇ ἡσυχία καὶ ἐξακολουθήσῃ τὴν ὁμιλίαν του.

Εἰς τὸν Μὰρκ-Τουαὶν ἔδειξαν κάποτε μίαν μαρμαρί-

Σοφίας Λασκαρίδου — Ἀπὸ τὴν ἐργασίαν

νην προτομὴν, τέλειον ἀντίγραφον Ἰταλικῆς τέχνης, παριστῶσαν νεαρὰν γυναῖκα σγουραίνουσαν τὴν κόμην της. Ὁ Τουαὶν τὸ ἐκύτταξεν ἐπὶ πολὺ σοβαρώτατα καὶ κατόπιν εἶπε :

— Δὲν εἶνε ἐκ τοῦ φυσικοῦ.

— Πῶς δὲν εἶνε ;

—Ἐὰν ἦτο, ὁ γλύπτης ἔπρεπε νὰ τῆς ἔχῃ καὶ τὸ στόμα γεμᾶτο ἀπὸ φουρκέτες.

Ἕνας διάσημος ἱεροκῆρυξ κάποτε ὡμίλησεν εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην καὶ ὁ λόγος του ἔκαμε πολλὴν ἐντύπωσιν. Ἔτυχε τότε καὶ ὁ Μὰρκ Τουαὶν εἴς τινα συνεναστροφὴν, ὅπου συνεχαίροντο τὸν ἱεροκήρυκα, μὴ ἔχων δὲ τίποτε καλλίτερον νὰ κάμῃ ἔλαβε καὶ αὐτὸς μέρος εἰς τοὺς ἐπαίνους εἰπών :

—Ἀλήθεια, αἰδεσιμώτατε· βλέπετε τί εὔμορφα ποῦ εἶνε τὰ παλαιὰ πράγματα ;

— Τί ἐννοεῖτε ; ἠρώτησεν ὁ ἱεροκῆρυξ στενοχωρημένος.

— Δὲν εἶνε διὰ νὰ στενοχωρῆσθε, παρετήρησεν ὁ Τουαὶν ἀτάραχος· ἀπὸ μίαν σαχλὴν πρωτοτυπίαν προτιμοτέρα πάντοτε μία ὡραία ἀντιγραφὴ, ὅπως ἡ ἰδική σος.

Καὶ ἐπὶ τῇ διαμαρτυρίᾳ τοῦ ἱεροκήρυκος, ὁ Μὰρκ Τουαὶν ἐπανέλαβε :

— Περιττὸν νὰ τὸ ἀρνῆσθε, αἰδεσιμώτατε· σᾶς βεβαιῶ ὅτι ἔχω εἰς τὸ σπίτι μου ἕνα παλαιὸν βιβλίον, περιέχον λέξιν πρὸς λέξιν τὴν «πρωτότυπον» διδαχὴν σας· ἂν θέλετε, σᾶς ὑπόσχομαι νὰ σᾶς τὸ στείλω αὔριον.

Ἕκαστος φαντάζεται τὴν ἐκ δευτέρου ἐξαγρίωσιν τοῦ ἱεροκήρυκος, λαβόντος τὴν ἐπομένην ἀπὸ τὸν Τουαὶν ἕνα τόμον, ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου τοῦ ὁποίου ἐπανελαμβάνετο ὅτι περιέχεται ἐν αὐτῷ λέξις πρὸς λέξιν ἡ θρησκευτική του ὁμιλία.

Ἦτο....Λεξικόν.

Διὰ νὰ πειράξῃ κάποτε ἕνα μεγάλον ζωγράφον, ἐργαζόμενον ἐπί τινος πίνακος εἰς τὸ ἐργαστήριόν του, ὁ Τουαὶν ἐπλησίασε τὸν πίνακα μὲ ὕφος ἠλίθιον καὶ ἐγνωμοδότησεν ὅτι θὰ ἦτο πολὺ καλλίτερος, ἐὰν δὲν ἦτο «ἐκεῖνο τὸ συννεφάκι ἐκεῖ δὰ ἐπάνω στὴν ἄκρη» καὶ ἥπλωσε μὲ τὸ χέρι του ὡς νὰ ἤθελε νὰ σβύσῃ τὸ σύννεφο.

Ὁ ζωγράφος ἔξω φρενῶν τοῦ φωνάζει τότε : «Ἔ ! κύριε, δὲν προσέχετε λίγο ; Δὲν βλέπετε πῶς εἶνε φρέσκες ἀκόμη ἢ μπογιές ;»

Καὶ ὁ Τουαὶν ἀποθέστατα : «Σᾶς εὐχαριστῶ· εἶσθε πολὺ καλὸς· ἔννοια σας ὅμως καὶ δὲν θὰ ἐλερωνόμην, διότι φορεῦσα τὸ γάντι μου.»

Ἡ γενναιοδωρία τοῦ Κάρνεζη ἔκαμεν ἐντύπωσιν εἰς τὸν Μὰρκ Τουαὶν, ὅστις ἔγραψε πρὸς τὸν δισεκατομμυριοῦχον :

«Ἀγαπητέ μου Κάρνεζη.— Βλέπω εἰς τὰς ἐφημερίδας, ὅτι εὐπορεῖτε. Ἐπιθυμῶ νὰ κάμω συλλογὴν ἱερῶν ψαλμῶν, ἡ ὁποία στοιχίζει ἓξ σελίνια. Ἂν μοῦ ἀποστείλετε αὐτὰ τὰ βιβλία, ἐγὼ θὰ σᾶς εὐγνωμονῶ, ὁ Θεὸς θὰ σᾶς εὐλογῇ καὶ σεῖς θὰ ἔχετε τὴν ἀνακούφισιν τῆς ἀγαθοεργίας.»

Ὁ ἀφοσιωμένος σας
Μὰρκ - Τουαὶν

«Υ. Γ. Μὴ μοῦ στείλετε τὰ βιβλία. Προτιμότερον εἶνε νὰ μοῦ στείλετε τὰ ἓξ σελίνια.»

Ἀπὸ ἡλικίας 50 ἐτῶν ὁ Μὰρκ Τουαὶν ἐφοροῦσε διαρκῶς ἄσπρα φορέματα. Τοῦ ἐστοίχιζεν ὅμως πολὺ τὸ πλύσιμό των καὶ συχνὰ παρεπονεῖτο.

— Τὸ καλλίτερον εἶδος ἐνδυμασίας, ἔλεγε, τὸ εἶδα εἰς τὰς νήσους Σάντουϊτς. Ἀποτελεῖται ἀπὸ ἕνα ζευγάρι λορνιόν !

Πράγματι εἶχεν ἰδῇ ἕνα ἄγριον τῶν νήσων Σάντουϊτς γυμνὸν μὲ ἕνα ζευγάρι λορνιὸν κρεμασμένο ἀπὸ τὸν ὦμον.

Κάποτε ἐκ λάθους μία Ἀμερικανικὴ ἐφημερὶς ἀνήγγειλε τὸν αἰφνίδιον θάνατον τοῦ συγγραφέως.

Ὁ Μὰρκ Τουαὶν ἔσπευσε νὰ γράψῃ πρὸς αὐτὴν :

«Νομίζω ὅτι πρόκειται περὶ πληροφορίας κάπως ἐξογκωμένης. Θὰ προσπαθήσω νὰ τὴν ἐξακριβώσω καὶ θὰ κρατήσω ἐνημέρους τοὺς ἀναγνώστας σας.»

Μὰρκ - Τουαὶν

Εἰς τὸ χωρίον ποῦ κατώκει ἵδρυσε μίαν βιβλιοθήκην, εἰς ἣν ἔπρεπε νὰ πληρώσῃ κανεὶς διὰ νὰ εἰσέλθῃ. Εἰς τὴν εἴσοδον ἦτο ἀναρτημένη ἡ ἑξῆς ἐπιγραφή. «Τὰ χρήματα παραδίδονται εἰς τὸν ἴδιον Τουαὶν, ὥστε φόβος καταχρήσεως δὲν ὑπάρχει.»

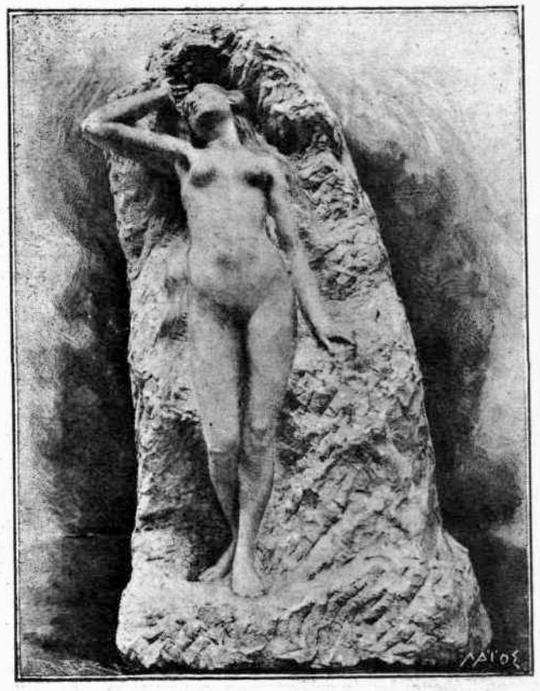

Α. ΟΦΜΑΝ

Ὁ διακεκριμένος καὶ εἰδικὸς ἐπὶ τῶν ἐξωραϊστικῶν ἔργων μηχανικὸς κ. Λουδοβίκος Ὄφμαν, ἀρχιμηχανικὸς τῆς πόλεως τοῦ Βερολίνου καὶ αὐτοκρατορικὸς σύμβουλος, ἀνέλαβεν ὡς γνωστὸν, τῇ ἐντολῇ τοῦ Δημάρχου Ἀθηναίων, νὰ καταρτίσῃ πλῆρες σχέδιον ἐξωραϊσμοῦ τῶν Ἀθηνῶν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ διατηρήσουν τὸν ἀρχαϊκόν των χαρακτῆρα. Μέχρι τέλους τοῦ 1910 ὁ διαπρεπὴς μηχανικὸς θὰ ἔχῃ περατώσῃ τὰ σχέδια, δι' ὧν θὰ ἐξυγιανθῇ καὶ θὰ καλλωπισθῇ τὸ ἀθάνατον πτολίεθρον ἐπὶ τὸ προσφορώτερον καὶ εὐρυθμότερον ὑπὸ αἰσθητικὴν καὶ ἀρχιτεκτονικὴν ἔποψιν. Ἐλπίσωμεν ὅτι τὰ σχέδια ταῦτα καὶ θὰ ἐκτελεσθῶσι.

Γ. Μπλόϋμλερ — **Τὸ ξύπνημα τῆς φύσεως**

ΧΑΡΑΥΓΗ

Ραγίζεται ἀργὰ-ἀργὰ
Ἡ θαμπογάλανη τῆς γῆς χλαμύδα
Καὶ τὰ διαμάντια τῆς δροσιᾶς
Λαμποκοποῦν ἀπατηλὰ
Σὰν τῆς Ἀγάπης τὴν κρυφὴν ἐλπίδα.

Στὴν νειόκτιστη μικρὴ φωλιὰ
Τινάζονται φτερούγια μουδιασμένα
Καὶ τὸ τραγούδι τῆς χαρᾶς
Διώχνει τὸν ὕπνον σιγαλὰ
Σὰν ὄνειρα παρθενικά... σβυσμένα.

Ἀξέγνοιαστα ὅλα ξυπνοῦν
Στὸ φῶς καὶ στὴν Ἐλπίδα τῆς ἀγάπης,
Μὰ ὡς τὰ θάμπη τῆς νυχτιᾶς
Πόσα ἀπ' αὐτὰ θὰ κοιμηθοῦν
Στὴν ἀγκαλιὰ τῆς πειὸ φρικτῆς ἀπάτης...

Κων)πολις

ΣΙΒΥΛΛΑ

Στιχουργὸς (ὑπερηφάνως).— Κανένα γραφεῖο περιοδικοῦ δὲν μοῦ ἐπέστρεψε ποτὲ τὰ χειρόγραφα.

— Δοκιμάσατε κάμμιὰ φορὰ νὰ βάλετε μέσα καὶ τὸ γραμματόσημον.

*

Κυρία ὁμιλοῦσα εἰς συνέλευσιν περὶ χειραφετήσεως τῆς γυναικὸς μὲ ἔμφασιν.—Ποῦ θὰ ἦτο ὁ ἄνδρας ἂν δὲν ἦτο ἡ γυναῖκα ; (Παῦσις, κατόπιν μὲ δυνατὴν φωνήν). Ἐπαναλαμβάνω: Ποῦ θὰ ἦτο ὁ ἄνδρας ἂν δὲν ἦτο ἡ γυναῖκα ;

Φωνὴ ἐκ τῶν ἀκροατῶν.— Εἰς τὸν Παράδεισον !

ΟΙ ΚΟΣΜΟΙ ΤΩΝ ΟΝΕΙΡΩΝ*

Ἡ πεταλοῦδα

ΣΥΧΗ μου καμαρούλα! Μέσα στοὺς τέσσερες τοίχους σου κλεισμένος μόνος ὅταν ἦμαι, μοῦ φαίνεται πῶς ἡ καρδιά μου πλαταίνει καὶ γίνετ' ἄλλη τόση, πῶς τ' ἀνάστημά μου μεγαλώνει καὶ φτάνει ὡς τ' ἀστέρια, κι' ἀπ' ἐκεῖ μιλεῖ μὲ τὸ Θεό. Ἕνα βράδυ ἐπλάγιασα πολὺ συλλογισμένο. Μὰ ὅταν ἔχει κανεὶς πολλὴ συλλόγησι καλίτερα νὰ μὴ γύρῃ καθόλου σὲ προσκέφαλο.– Ξημερώνει.—Ἀπ' τὰ γιαλιὰ τοῦ παραθύρου μου βλέπω τ' ἀστέρι τῆς αὐγῆς δειλὸ νὰ ξεπροβάλῃ. Στὴν κλίνην μισοπλαγιασμένος ξαγρυπνῶ μὲ τὰ μάτια προσηλωμένα στ' οὐρανοῦ τὸ στερέωμα. Τὸ κρύο φῶς ποῦ ἀρχίζει νὰ ξαπλώνεται ἀβέβαιο δὲν ἔχει τὴ δύναμι νὰ σβύσῃ τὴ λάμψι ποῦ χύνουν τρεμουλιαστὰ τ' ἀστέρια, καὶ ἡ ἀχτῖδες ποῦ μοῦ στέλνει ὁ αὐγερινὸς παίζουν ἀνάμεσα στὰ κουρασμένα βλέφαρά μου. Γιὰ λίγο ποῦ κοιμήθηκα εἶδα ὄνειρο πολὺ ζωντανό. Ἄρχισε τόσο εὔμορφα κι' ἐτελείωσε μὲ ἀγωνία ποῦ μ' ἔκαμε νὰ ξυπνήσω τρομαγμένος. Κάθομαι λοιπὸν συλλογισμένος καὶ κυττάζω μακρυὰ τὸ μενεξεδένιο Ὑμηττὸ νὰ κυλᾷ στὴ ράχι του βαθειὰ σύννεφα ποῦ δὲν τἄχε ἀκόμη φωτίσει ἡ αὐγή. Πίσω ἀπὸ τὴ ραχούλα του σιγὰ σιγὰ χύνετο ἓν ἀργυρὸ φῶς, κι' ἀπάνω σ'αὐτὸ τὰ σύννεφα ἔπερναν διάφορες μορφές.

Νὰ ἕνας δράκος ποῦ προχωρεῖ ἀπειλητικὸς μὲ βία σᾶν κᾶτι νὰ θέλῃ νὰ προφτάσῃ. Παρα πέρα ἕνα παράξενο θηρίο,τὸ παρατηρῶ μὲ περιέργεια τί ὄψες ποῦ ἄλλαξε καθε λίγο. Ἔξαφνα ὁ δράκος ἔγινε μιὰ λυγερὴ κοπέλλα μὲ ξέπλεκα μαλλιά. Γιὰ δές την μὲ τί νάζι γέρνει στὴν ἁπλωμένη ἀγκαλιὰ ἑνὸς παληκαριοῦ! Σε λίγο ἐχάθηκαν κι' οἱ δυό τους καὶ στὴ θέσι τους ἦρθε ἕνα μεγάλο πουλὶ μὲ διάπλατα φτερὰ ποῦ σκέπασαν τὸν οὐρανό. Ὕστερα ὁ οὐρανὸς ἄρχισε νὰ ροδίζῃ μὲ γκιρλάντες ἀπὸ τραντάφυλλα καὶ μενεξέδες ἀπὸ τὴ μιὰ ὡς τὴν ἄλλη ἄκρη, καὶ ἀπὸ τὰ βαθειὰ καὶ μελανὰ χρώματα, σὰν ἁρμονία ποῦ ὅλο δυναμώνει ὡς ποῦ ξεσπᾷ μὲ δύναμιν, ὁ οὐρανὸς ἐξεφάντωσε μὲ φωτιὲς καὶ μὲ διαμάντια, μὲ ἄλικα χρώματα καὶ χρυσὲς πλεξίδες. Ὕστερα . . . . νὰ κι' ὁ ἥλιος! Ὁ ἥλιος ποῦ μεγαλώνει τῆς καρδιὲς καὶ διψχνει τὰ στοιχειά. Ὁ ἥλιος ποῦ μὲ πρόφτασε μέσα στοῦ κρεβατιοῦ μου τὴ ζεστασιά. Ἐκρυψα τὸ πρόσωπό μου μέσ' τα δυό μου χέρια, ὁ νοῦς μου ἐφωτίστηκε κι' αὐτός, κι' ἀρχίνησα νὰ συλλογίζομαι τί ὄνειρο εἶδα.

Ὄνειρα γλυκά! Πόσες φορὲς ξυπνῶντας μ' ἐκάματε νὰ συλλογιστῶ πόσο καλίτερα εἶσθε ἀπὸ τὴν πραγματικότητα. Ἔτσι καὶ τώρα σὰν θυμήθηκα τὴν Νεράϊδα ἐκείνη τοῦ ὀνείρου μου ποῦ μ' ἔκανε γιὰ λίγο νὰ πιστέψω καὶ νὰ ἐλπίσω, σὰ θυμήθηκα τὴ μυρωμένη μέσ' στὴς πρασινάδες λίμνη, τὴν ἀτέλειωτη σὰν τὴν ἐλπίδα ποῦ δὲν ἔχει ἄκρη, μὲ τὴς θερμὲς ἀχτῖδες ποῦ μ' ἔλουσαν, ἕνας πόθος μ' ἐφτέρωσε νὰ γράψω στίχους μὲ τέτοια λόγια:

Λίμνη ποῦ σὲ ὑμνήσανε ἀθάνατες καρδιὲς
Στὰ ἥσυχά σου τὰ νερὰ ξαπόστασαν γιὰ λίγο,
Μὲ ἄλλα μάτια σὲ θωρῶ, γιὰ γύρισε καὶ δὲς
Τί κύματα ποῦ μὲ βαροῦν σ' ἕναν καϋμὸ ποῦ πνίγω.

—

Λίμνη βαθειὰ κι' ἀτέλειωτη, στὰ πράσινα νερά σου,
Παίζουν βουτῶντας τὰ φτερὰ ἀξένοιαστα πουλιὰ
Μάγω μονάχος ποῦ περνῶ καὶ βλέπω τὴ θωριά σου
Ξένη τὴ βρίσκω κι' ἄχαρη, χωρὶς ἀγάπη πιά.

—

Λίμν' ἔρημη, Παράδεισο σὲ θάρρευα ὡς χθὲς
Γιατ' εἶχα τὸν Παράδεισο μέσα εἰς τὴν καρδιά
Τώρα μοῦ φαίνεσ' ἄχρια, δὲ χύνεις μυρωδιὲς
Μαζύ τὲς πῆρε κι' ἔφυγε σ' ἀξέχαστη βραδιά.

—

Σιὰ βάθη σου ἀγνάντεψα, τὸν ἴσκιο μου θωροῦσα
Μὰ πόσους ἴσκιους ἄρα γε νὰ δέχτηκες ὡς τώρα;
Ἔτσι στὰ βάθη μᾶς ψυχῆς ποῦ τὰ παρατηροῦσα,
Πόσοι νὰ καθρεφτίστηκαν καὶ σβύσανε στὴν ὥρα;

Εἶδα λοιπὸν σὰν νὰ βρισκόμουν πολὺ μακρυὰ καὶ ἀπὸ τόπο καὶ ἀπὸ χρόνο. Σὰν νὰ λέμε ἤμουνα σὲ μιὰν ἄλλη ἐποχή, μέσα σ' ἄλλους ἀνθρώπους που τοὺς ἐχώριζον μεταξύ τους διαφορετικὲς ἰδέες. Τότε ἡ ἀρχοντιὰ τῆς γέννησεως εἶχε ὅλη τὴν δύναμιν, καὶ τὴν ἀρχοντιὰ τοῦ νοῦ καὶ τῆς ψυχῆς δὲν τὴν λογαριάζουν πολύ. Σ' αὐτὸ τὸ μέρος οἱ ῥηγάδες τοῦ τόπου ἐκατοικοῦσαν σ' ἐρημικὰ παλάτια κρυμμένα μέσα σὲ λόγγους καὶ φρουρημένα μὲ σιδεροφορεμένους ἀνθρώπους, οἱ ἄλλοι, ὁ μικρὸς κόσμος, ἀπὸ μακρυὰ τοὺς θεωροῦσαν σαν ἀνθρώπους τῶν παραμυθιῶν καὶ τῆς βασιλοπούλας τὴ θωριὰ ποῦταν κλεισμένη μέσα μόνο τὸν ἴσκιο της ἔβλεπαν: Ἦταν ἐποχή ποῦ δὲν εἶχε ἀκόμα φωτίσει τοῦ νοῦ τὸ γλυκοχάραγμα καὶ τὰ στοιχειὰ κι' οἱ δράκοι γυρνούσανε τὴ νύχτα στὴς στράτες καὶ τὰ μονοπάτια, ἦταν ἐποχή ποῦ ἡ ἀχτῖδες τῆς σκέψεως εὑρίσκοντο κρυμμένες εἰς τὸ κεφάλι π' ἀγρυπνοῦσε στὴ χαμηλὴ τὴ στέγη, ἐνῷ στὰ ὑπερήφανα παλάτια μὲ τοὺς μελανιασμένους πύργους τὸ σκοτάδι τῆς ψυχῆς ἐβασίλευε πέρα πέρα.

Ὁ Ἥλιος, τὴν ὥρα ἐκείνη ποῦ βρέθηκεν εἶχε προσπεράσει τὸ μεσουράνημά του καὶ κατέβαινε σιγὰ σιγὰ στὰ βάθη νὰ κρυφτῇ. Ἐκείνη τὴν ὥρα ἡ ἀχτῖδες του πλαγιαστὲς ἔστελναν τελευταία φιλιὰ στὴν ἀγαπημένη του, τὴ φύσι, γιὰ νὰ της εὐχηθοῦν τὴν καλὴ νύχτα. Σὲ τέτοια ὥρα ὅταν ἡ ἀχτῖδες του στρώνουν χρυσὸ σεντόνι στὴν ἐπιφάνεια τῶν νερῶν καὶ παίζουν γλυστρῶντας μ' αὐτά, ὅταν στοῦ δάσους τὴν ἐρημιὰ περνοῦν σὰ λόγχες ἀνάμεσα ἀπ' τὰ δέντρα, σ' ἐκεῖνον ποῦ τες παρατηρεῖ τοῦ ἀφίνουν μιὰ μελαγχολία σὰν κάτι νὰ χάνῃ πιὰ γιὰ πάντα.

Τὴν ὥρα λοιπὸν αὐτὴ εὑρέθηκα μπροστὰ σὲ μιὰ λίμνη ποῦ τὰ βαθειά της τὰ νερὰ ἦταν ἥσυχα καὶ γυαλιστά· τίποτα δὲν ἐτάραττε τὴν ἡσυχία τους. Τὰ δένδρα πυκνὰ ἔδειχναν μεσ'στὴς ἄκρες τῶν νεῶν τὰ καταπράσινα κλωνιά τους καὶ στὴν ὑγρὴ ἐπιφάνεια τριγύρω ἐσχημάτιζαν ὡσὰν κροσούς. Καμμιὰ πνοὴ δὲν ἐρρυτίδωνε τὰ ἥσυχα ἐκεῖνα νερά, κανένα φύσημα δὲν ἐκινοῦσε κανένα κλωνάρι, μόνο μὲ τὸ βασίλεμα τοῦ ἥλιου ἄρχισε ἀρηὰ νὰ τραγουδῇ ὁ ἐρημοψάλτης, τὸ μελαγχολικὸ τ' ἀηδόνι, καὶ κάθε τόσο ἄλλαζε καὶ κλωνάρι.

Ἀηδόνι μου συμπαθητικὸ, γιατὶ κεγὼ νὰ μὴ γεννηθῶ σᾶν ἐσένα, ναρθῶ σιμὰ στὸ ἴδιο τὸ κλωνάρι σου, νὰ ποῦμε τὸ ἴδιο τῆς ἀγάπης τραγοῦδι; Γιατὶ νὰ βρεθῶ σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν ἐρημιὰ καὶ ν' ἁπλώνω τὰ χέρια μου σὲ ἴσκιους ποῦ με φεύγουν; Γιατί ἡ λαλιά μου να μη βρίσκει ἄλλον ἀντίλαλο ἀπ' τοῦ βοῤῥᾶ το σφύριγμα, ποῦ βιαστικὸς σχίζει το δάσος καὶ περνᾶ; Κι' ἐκεῖ ποῦ ἔλεγα γιατί; γιατί; μοῦ φάνηκε σαν ν' ἄκουσα μιὰ γλυκολάλητη φωνὴ καὶ τὸ κεφάλι σήκωσα σὰν λάφι τρομαγμένο. Σὲ λίγο δεν ἄργησε νὰ ξεπροβάλῃ παραμερίζοντας τὰ σχοῖνα μιὰ Νεράϊδα ὡσὰν πλάσμα τοῦ ἀφροῦ, ὡσὰν ἀπάτη τῶν αἰσθήσεων, ἢ ἰδανικὸ τοῦ ἀνθρώπου ποῦ ἡ ἐπιθυμία του γεννᾶ χωρὶς στὴ γῆ τὸ ταῖρι νὰ μπορέσῃ νἄβρῃ.

Πῶς νὰ την παραστήσω; Με τι λόγια νὰ πῶ τὴν ἐντύπωσιν ποῦ μοῦκανε σὰν πρωτοφάνηκε κυνηγῶντας πεταλοῦδα. Ποιὸς μπόρεσε ποτὲ νὰ περιγράψῃ, καὶ νὰ φτάσῃ, ἀλήθεια, τὴ λάμψι ποῦ σκορπᾶ ὁ ἥλιος; τὴ μυρωδιὰ ποῦ χύνουν τὰ τριαντάφυλλα; τὴ γλύκα τῆς λαλιᾶς πῶχει τ' ἀηδόνι; Κανείς, κανείς ποτέ. Ἔτσι κἐγὼ δὲ θὰ μπορέσω νὰ περιγράψω τὴ δύναμι τῶν ματιῶν της ποῦ με τραβοῦσαν σαν μαγνήτης ἀπὸ κεινη τη στιγμή.

Ὁ ἥλιος ἔριχνε τελευταῖες σαϊτιὲς σὰ στιλβωμένα τὰ νερὰ, ὅταν λαχανιασμένη ἀπὸ τὸ τρέξιμο, ἔφθασε στὴ λίμνη. Ἀπὸ κοντὰ τὴν εἶχε καὶ τὴν πρόφτασε, μὰ σὰν ἔκοντοζύγωσε στὴν ἄκρη τῆς λίμνης, ἡ πεταλοῦδα ἐποροσπέρασε περήφανα, καὶ σὰν νὰ ἔννοιωθε πῶς ἤτανε πιὰ σίγουρη, ἀργὰ ἀργὰ τὸν ἴσκιο της καμάρωνε μέσα εἰς τὰ βαθειὰ νερά.

Πάει πιά! ἐφώναξε. Καὶ μ' ἀπελπισία καὶ με πεῖσμα ἐχτύπησε τὰ χέρια της. Ἀπ' τὸ θυμό της ἔσκυψε, πῆρε μιὰ πέτρα, καὶ κατὰ πάνω της τὴν ἔσυρε. Ὕστερα σκυμένη ἐμπρὸς στὴ λίμνη ἐτήραξε τὴν πεταλοῦδα ποὖφευγε ἀξένοιαστη.

Ἀπὸ τὴν πέτρα, ἐταράχτηκε τῆς λίμνης ἡ γαλήνη καὶ στὸν κλονισμό της τὰ στεφάνια κυνηγῶντας τόνα τἄλλο ἤρθαν καὶ ξεψύχησαν στὰ πόδια μου σιμά.

Γιατὶ καὶ πῶς εὑρέθηκα κοντά της δὲν τὸ συλλογίστηκα. Ἕνα μονάχα ἐνθυμοῦμαι, πῶς σὲ λίγο ὀλόρθος κι' ἄλαλος ἐστάθηκα ἐξοπίσω της κρατῶντας τὴν ἀναπνοή μου. Φοβούμουν νὰ ταράξω τοὺς στοχασμούς της ὅπου ἔκαμε σιωπηλὰ ἐκείνη τὴ στιγμὴ, κι' ἐπερίμενα ὡς ποῦ νὰ ἐλθ' ἡ ὥρα νὰ γυρίσῃ κατά μένα.

Πεντάμορφη τῆς ἐρημιᾶς αὐτῆς βασίλισσα, ἔχω κι' ἐγὼ μιὰν ἐρημιὰ μεστὴν ψυχὴ ποῦ δὲν τὴν ἐκατοίκησε κανεὶς ποτε ἀκόμη. Σκύψε κ' ἰδὲς μέσα σ' αὐτὴν, κι' ἂν ἤθελες νὰ χτίσῃς ἐδῶ μέσα τὸ παλάτι σου στέρεο, ἀκλόνητο, μὲ κρυσταλένιες πέτρες, ἐγὼ θὰ ἐγινόμουν σκλάβος σου ἀλύτρωτος, αἰώνια τὴ θέλησι σου νὰ δουλεύω.

Μέσα στὸ βάθος τῶν ματιῶν σου τὸ ἀμέτρητο βλέπω τῆς νύχτας τὴν ἀγριάδα καὶ μὲ τρομάζεις, μακρούλα μου, μὰ ἀπὸ τὰ κοραλένια χειλάκια σου βγαίν' ἡ ζωὴ λαχταριστὴ, καὶ τῆς λαλιᾶς σου ἡ γλύκα δίνει τῆς μέθης τὴν ἡδονή. Μπρὸς στὴν περίσσια χάρι σου λιγοῦν τὰ γόνατά μου καὶ τὰ λόγια μου σταματοῦν στὰ χείλη μου ἀπάνω. Ἂν ἤθελες δεχθῆ ἀπὸ μένα δύο λογάκια τῆς ἀγάπης θὰ γινόμουν ἀχώριστος, μὲ τὴν σκιά σου ἕνα. Μὰ πές μου πῶς βρέθηκες ἐδῶ σὲ τόση ἐρημιά; Πῶς λένε τὄνομά σου, ποιὸς ἔπλασε τὸ φαρφουρένιο σῶμα σου, ποιὸς τούδωσε τὸ φῶς; Πὲς μου νὰ μάθω;

— Κάθε λουλούδι ποῦ σκύβεις νὰ τὸ μυρισθῇς θὲ νά σοῦ πῇ τὸ ὄνομα μου. Ἔλδα μὲ λένε, κι' ἔχω γιὰ παλάτι μου τοῦ ὑπερήφανου ἀετοῦ τὴ φωλιὰ ὅπου δὲ φτάνει ἡ ματιά σου. Δὲν ἐπλανήθηκα δὸ πέρα μόνη μου, μὲ σήκωσε ὁ Ζέφυρος στ' ἀνάλαφρα φτερά του, καὶ τοῦ βοῤῥᾶ ἡ ἄφθαστη ὁρμὴ θὰ μὲ ξαναγυρίσῃ στὸ μακρυνὸ παλάτι μου· ὁ κόσμος ὅλος μ' ἔμαθε γονατιστὸς νὰ προσκυνᾷ στὴ θέλησι μου, ὅπως καὶ σὺ τὸ ἴδιο ξέρεις, μὰ τὰ εὔμορφα τὰ λόγια ποῦ μου λὲς ποτὲ δὲν τάχω νοιώσει καὶ δὲ ξέρω τι ἀξίζουν. Ἀγάπη; Τί θὰ πῇ ἀγάπη; Ἐξήγησέ μου, θέλω, εἶμαι περίεργη νὰ μάθω. Μέσα στῆς ἀρχοντιᾶς τὰ παλαιὰ βιβλία, ποῦ δίχνουνε τῆς μακρυνῆς ἐποχῆς τὴν πρώτη μου γεννιὰ ὅπου οἱ νόμοι γράφουνε τί πρέπει νὰ γνωρίζω γιὰ νὰ κρατῶ ψηλὰ τῆς γεννήσεως τὸ μεγαλεῖο καὶ τὸ βασίλειο νὰ κυβερνῶ, δὲν εἶδα νὰ λένε τίποτε γι' αὐτήν. Εἰπές, μου, γιατί μ' ἀγαπᾶς;

— Ὦ ἀγριολούλουδο παρθένο τοῦ βουνοῦ, κανεὶς λοιπὸν δὲν ἔσκυψε ποτὲ ἐκεῖ ψηλὰ στὴν ἄρθαση κορφή σου νὰ μυρισθῇ τὸ βάλσαμο πῶχεις βαθειὰ στὰ φυλλοκάρδια σου; Δὲν ἔννοιωσες ποτὲ μιὰ σπίθα νὰ θερμάνῃ τὴν ψυχή σου ὡς ποῦ ἡ σπίθα νὰ γεννᾷ φωτιὰ καὶ νὰ ξεσπάσῃ μονομιᾶς σὲ πυρκαϊὰς ἀναλαμπή; Καὶ τότε, ἀλλοίμονο στὸ δόλιο ποῦ θὰ βρεθοῦν δύο δροσάτα χείλη νὰ τὴν σβύσουν. Ἀλλοίμονο καὶ τρισαλλοίμονο, εἶναι μεγάλο τὸ κακὸ κι' ἀγάτρευτος ὁ πόνος ὥς που νὰ σβύσῃ μαζύ μὲ τὴ ζωή.

—Ὦ ναί, ἐπανέλαβεν ἐκείνη, εἶναι μεγάλο τὸ κακὸ σ' ἐκεῖνον ὅπου τύχη. Ναί, θέλω τὴν ἀγάπη σου ὅπως τὴν νοιώθεις, νὰ με κυττάξῃς στ' ἄφθαστα τὰ βάθη τῶν ματιῶν μου καὶ νὰ προφταίνῃς τὴ σκέψι μου, νὰ πέρνῃς τὴ δροσιὰ ἀπὸ τὰ χείλη μου σταλαγματιὰ σταλαγματιά, νὰ λιγοστεύῃς τὴν περίσσια φλόγα τῆς ψυχῆς σου καὶ ἑνωμένοι οἱ στεναγμοί μας νὰ περνοῦν τὰ σύννεφα, νὰ φτάνουνε τ' ἀστέρια, καὶ νὰ πέρνουνε τὴ λάμψι τους. Καὶ ὕστερα . . . . . ὕστερα. . . . . Ἀ! νὰ ἡ πεταλοῦδα! ἡ πεταλοῦδα πάλι. . . .

Καὶ μονομιᾶς ἐγλύστρησε τὸ χέρι της ἀπὸ τὰ χέρια μου ποῦ τὸ σφιχτοκρατοῦσαν καὶ ἀρχίνησε νὰ τρέχῃ.

Ἀχ, πεταλούδα μου κακιὰ μὲ τὰ ὀλόχρυσα φτερά, ποῦ σὺ ἤσουν ἡ αἰτία ποῦ πέταξ' ἡ ἀγάπη μου. Σιμὰ μ' αὐτὴν ἐλπίδες, ὄνειρα καὶ πόθοι μακρυὰ ἀτὸ μέ. Ἐνόμισα πῶς ἤθελ' ἐπιστρέψῃ καὶ περίμενα, μὰ σὰν ἐννόησα πῶς ἡ περπατησιά της ὁλοένα κι' ἀκουότανε μακρύτερα, τινάχτηκα μ' ἕνα σπασμὸ ἀτὸ τὴ θέσι μου σὰν τὸ πουλὶ ποῦ τὸ ξαφνιάζουν καὶ νὰ πετάξῃ ἑτοιμάζεται, ἔρριξα μιὰ ματιὰ τριγύρω μου κι' ἄρχισα νὰ τρέχω.

Β. ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ἡ ἠθοποιὸς τῆς Γαλλ. κωμωδίας Μπαρτὲ
εἰς τὴν «Ἀντιγόνην»

Σ. Π. Ἐκ μακροῦ φανταστικοῦ διηγήματος τοῦ φίλου καλλιτέχνου κ. Β. Κοντοπούλου δημοσιεύομεν τὴν ἀρχὴν, μὴ ἐπιτρέποντος ἀτυχῶς τοῦ χώρου ὅπως ἐν ἑνὶ φύλλῳ παράσχωμεν τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν ὁλόκληρον τὸ ποιητικὸν πεζογράφημα.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑΙ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ

ΣΕΛΜΑ ΛΑΓΓΕΡΛΟΦ

Ἡ Νορβηγὶς κ. Σέλμα Λάγγερλοφ, ἥτις ἐτιμήθη ἐσχάτως διὰ τοῦ βραβείου Νόμπελ, διακρίνεται διὰ τὴν ἁπλότητα τοῦ ὕφους, τὰς ὡραίας εἰκόνας καὶ τὴν βαθεῖαν ψυχολογίαν. Δύο διηγήματά της ἐδημοσιεύθησαν διὰ πρώτην φορὰν εἰς Ἑλλην. μετάφρασιν: «Ἡ ἀσθένεια τοῦ Λαινὰ» εἰς τὴν «Ἑστίαν» καὶ «Στὴ Ναζαρὲτ» εἰς τὸν «Κόσμον» τῆς Σμύρνης. Ἡ Λαγγερλὸφ ἐβραβεύθη διὰ τὴν συλλογὴν τῶν διηγημάτων της τὴν ἐπιγραφομένην «Οἱ ἀόρατοι δεσμοί». Διαπνέονται ὑπὸ νέας τέχνης. Παραμύθια πλήρη φαντασίας καὶ χάριτος καὶ ἀπεικονίσεις τῆς πραγματικῆς ζωῆς πλήρεις διδαγμάτων καὶ ἀληθείας.

Σέλμα Λάγγερλοφ

Τὸ πρῶτον ἔργον ὅπερ τὴν ἀνέδειξε ἐπιφανῆ συγγραφέα εἶνε «La Saga de Cösta Berling.» *Ἄλλα ἔργα της εἶνε ἡ «Ἱερουσαλὴμ», «Ἡ παράδοσις τοῦ παλαιοῦ σπητιοῦ», τὰ «Θαύματα τοῦ Ἀντιχρίστου», «Ταξεῖδι ἀνὰ τὴν Σουηδίαν» κ.λ.π. Εἰς τὰ ἔργα της κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπεκρυσταλλοῦνται τὰ ἤθη καὶ αἱ παραδόσεις τοῦ Σουηδικοῦ λαοῦ.*

ΑΜΥΓΔΑΛΙΑ

Ἐκεῖ σὲ φράχτη ἀπόμερα, κάπου σὲ μιὰ γωνιὰ
Ἀνάμεσα στῆς λυγαριὲς ἄνθισεν ἡ ἀμυγδαλιὰ
καὶ τὰ κλαριὰ ἀνθοβόλισαν, ζωντάνεψαν γοργὰ
καὶ μὲ λουλούδια ἐντύθηκε σὰ νύφη δροσοντυμένη.

—

Ἐπίστεψε στοῦ Γενναριοῦ τὸν ἥλιο ποῦ ζεσταίνει
καὶ θαρρετὰ ἀνθοστόλισιη ἐμπῆκε στὴ ζωή,
ὅμως σὲ λίγο ἀπόμεινε ξερὴ καὶ μαραμένη
μὲ τ' ἄνθια ὅλα ξέφυλλα στὴ λασπωμένη γῆ.

—

Γιατὶ χειμῶνας γύρισε καὶ ξαναπέφτει χιόνι
ποῦ σαβανόνει ἀλύπητα ὅ,τι κι' ἐμπρός του βρῇ
σκεπάζοντας τὴ μυγδαλιὰ μὲ νεκρικὸ σεντόνι
κι' ἄψυχα τὰ λουλούδια της σκορπιῶνται εἰς τὴ γῆ.

ΡΟΖΑ Ν. ΙΩΑΝΝΟΥ

Ο ΠΑΡΙΣΙΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

Ἡ «Ἕνωσις τοῦ Γαλλικοῦ Τύπου» ἐκδίδει κατ' ἔτος ὀγκώδη τόμον ἐκ δισχιλίων σελίδων διὰ τοῦ ὁποίου περνᾶ ὁλόκληρος ἡ ζωὴ τοῦ Γαλλικοῦ τύπου.

Κατὰ τὴν ἐπετηρίδα αὐτὴν ὑπάρχουν εἰς τὸ Παρίσι πλεῖστοι Σύλλογοι δημοσιογραφικοί, ἀφοῦ ἀκόμη ὑπάρχει Σύλλογος τῶν κριτικῶν τῆς μουσικῆς τοῦ θεάτρου μὲ τριακόσια περίπου μέλη, ἐν οἷς οἱ διαπρεπέστεροι μουσικοὶ κριτικοὶ τῆς Γαλλίας καὶ δραματικοί. Ὁ Αεμαὶτρ, ὁ Βαλαμπάγκ, ὁ Ρενὲ καὶ ἄλλοι συμμετέχουν τοῦ συλλόγου.

Οἱ παρασημοφορηθέντες δημοσιογράφοι καὶ λόγιοι ἐν Γαλλίᾳ ἐφέτος ὑπερβαίνουν τοὺς πεντακοσίους.

Καθ' ὅλην τὴν Γαλλίαν, πλὴν τῶν Παρισίων, ἐκδίδονται 5635 ἐφημερίδες, ἐξ ὧν 142 σοσιαλιστικαί, 362 ριζοσπαστικαί, 781 καθαραὶ δημοκρατικαὶ καὶ 384 συντηρητικαί.

Εἰς τὸ Παρίσι ἐκδίδονται 2,900 ἐφημερίδες περίπου. Οὕτω, ἐκδίδονται 10 ἐφημερίδες ἀεροπλοΐας, 84 γεωργίας, 51 καλλιτεχνίας, 18 ἐφημερίδες δι' εἰκονογραφημένα δελτάρια, 16 μαγειρικῆς, μία ἐφημερὶς προορισμὸν ἔχουσα νὰ ἀναγγέλῃ θανάτους, 8 τῆς Μασσωνίας, 270 οἰκονομολογικαί, 38 σατυρικαί, 138 εἰκονογραφημένα περιοδικά, 96 παιδαγωγικαί, 107 νομικαί, 12 ὑπνωτισμοῦ καὶ πνεύματισμοῦ, 7 ἐφημερίδες ἀναγγέλουσαι γάμους. Μερικοὶ τίτλοι ἀπὸ τὰς τελευταίας αὐτὰς ἐφημερίδας εἶνε περιεργόταται: «Ἐφημερὶς τῶν μεγάλων γάμων» (ἐκδίδεται πολυτελέσταται ἐτησίως καὶ κοστίζει πενῆντα φράγκα), «Ὑμέναιος», ἡ «Ἐφημερὶς τῶν μνηστήρων», οἱ «Ἔντιμοι γάμοι» καὶ «Πρὸς γάμον» λαϊκὸν περιοδικὸν διὰ τοὺς ζητοῦντας νὰ νυμφευθοῦν.

Πολιτικαὶ ἐφημερίδες ἐκδίδονται ἐν Παρισίοις 153 ἐν ὅλῳ. Ἐκ τούτων τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὴν κυκλοφορίαν ἔχει τὸ «Πτὶ Ζουρνάλ» ἡ λαϊκὴ αὐτὴ ἐφημερὶς ἡ ὁποία ἔχει δέκα ἑξ τυπογραφικὰς μηχανὰς Μαρινόνι στερεοτυπικὰς διὰ νὰ δύναται νὰ ἐπαρκῇ εἰς τὴν τύπωσιν τοῦ ἑκατομμυρίου τῶν φύλλων τὰ ὁποῖα πωλεῖ.

Μετ' αὐτὴν ἔρχεται τὸ «Ματέν» καὶ ἡ «Ζουρνάλ».

Πέντε ἐφημερίδες ἐκδίδονται ὑπὸ τῆς ἑβραϊκῆς ἐκκλησίας, 21 ὑπὸ τῆς Προτεσταντικῆς. Ἐπίσης ἐκδίδεται μία ἐφημερὶς ἡ «Ἐκκλησία τοῦ μέλλοντος» ἡ ὁποία εἶνε.... ἡ ἀθεΐα. Ἡ καθολικὴ ἐκκλησία ἐκδίδει ἑκατὸν τριάκοντα φύλλα εἰς τὸ Παρίσι.

Ἐπιθεωρήσεις φιλολογικαὶ ἐκδίδονται εἰς τὸ Παρίσι διακόσιαι τρεῖς. Δύο ἐφημερίδες ἐπίσης ἐκδίδονται διὰ τοὺς πυροσβέστας. Τὸ ρεκὸρ ἔχει ἡ ἰατρικὴ μὲ 293 φύλλα. Τὸ Σπὸρτ ἐκδίδει διακόσια τριάκοντα τέσσαρα φύλλα. Τριάντα φύλλα ἐκδίδονται στενογραφίας, 31 φύλλα περὶ θεάτρων καὶ δύο φύλλα... γεννήσεων.

ΑΝΑΚΡΕΟΝΤΕΙΟΝ — ΕΙΣ ΕΡΩΤΑ

Κάποτ' ὁ Ἔρως παίζοντας σὲ κῆπο ἀνθηρό,
Ἠθέλησε τριαντάφυλλο νὰ κόψῃ δροσερό.
Ἀλλὰ κρυμμένη μέλισσα στὸν κόρφο τοῦ ἀνθοῦ,
Ἐκέντησε καὶ πόνεσε τὸ χέρι τοῦ θεοῦ.
Ὁ Ἔρωτας ἐφώναξε. Παραπονιάρης κλαίει,
Καὶ τρέχοντας στὴ μάνα του τὸν πόνο του τῆς λέει.
Μανοῦλα μου, φίδι μικρὸ μ' ἔφαγε, θὰ πεθάνω,
Αὐτὸ ποῦ λὲν οἱ γεωργοὶ Μέλισσα· τί νὰ κάνω;
Κι' ἐκείνη τ' ἀποκρίθηκε: Ἂν τόσο σοῦ πονεῖ
Τῆς μέλισσας, μικρούλη μου, τ' ἀσήμαντο κεντρί,
Πόσο νομίζεις νὰ πονοῦν ὅσοι, σκληρὲ, τοὺς στέλλει
Τὸ θεϊκὸ χεράκι σου τὰ φλογερά σου βέλη;

ΚΛΕΑΡΕΤΗ ΔΙΠΛΑ

Θ. Φλωρᾶ-Καραβία — Ἀνάγνωσις

Θ. Φλωρᾶ Καραβία — Προσωπογραφία Ε.Μ.

Joseph Simpson — «Rosinka»

ΜΠΕΤΟΒΕΝ*)

Ὁ Μπετόβεν εἶχε παράδοξον τὴν φυσιογνωμίαν. Μέτωπον εὐρὺ καὶ ἀνώμαλον, καταμέλαιναν καὶ ἐκτάκτως πυκνὴν ἀτημέλητον κόμην, μάτια φλέγοντα ἐξ ὑπερφυοῦς τινος δυνάμεως κυριαρχούσης, μάτια ποῦ ἔθεσαν εἰς ἀμηχανίαν ὅλους τοὺς ζωγράφους τῆς ἐποχῆς του, μὴ δυνηθέντας νὰ διακρίνουν καὶ ἀποτυπώσουν τὸ χρῶμα των. Ἡ ρὶς ἦτο βραχεῖα καὶ τετράγωνος, εὐρεῖα ὡς ρύγχος λέοντος. Τὸ στόμα λεπτὸν μὲ προέχον τὸ κατώτερον χεῖλος. Σιαγόνες τετράγωνοι ἀθλητοῦ. Βαθὺς λακκίσκος δεξιὰ τοῦ πώγωνος προσέδιδε ποιὸν τινα ἀσυμμετρίαν εἰς τὴν φυσιογνωμίαν. Ὁ γέλως του, λέγει ὁ Moschelos γέλως βραχὺς καὶ ἀπότομος, δυσάρεστος, γέλως ἀνθρώπου μὴ εἰθισμένου εἰς τὴν χαράν. Ἡ συνηθης ἔκφρασίς του ἦτο ἡ μελαγχολία. Ὁ Bellstab τῷ 1825 λέγει, ὅτι αἰσθάνεται ἀκατανίκητον ἀνάγκην νὰ κλαύσῃ βλέπων «τοὺς γλυκεῖς ὀφθαλμούς του καὶ τὴν δριμεῖαν θλῖψιν των.» Κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐμπνεύσεως ἡ φυσιογνωμία του μετεμορφοῦτο. Κατὰ τὸν Julius Benedict ὡμοίαζε τὸν Βασιλέα Λὴρ τοῦ Σαίξπηρ.

Ὁ Μπετόβεν ἦτο Φλαμανδικῆς καταγωγῆς· φαίνεται ὅτι τὰ ἠθικὰ καὶ πνευματικά του χαρίσματα ἐκληρονόμησεν ἀπὸ τοῦ πάππου του Φλαμμανδοῦ, maître de chapelle ἐν Bonn, ὁ ὁποῖος ἦτο τὸ ἠθικὸν καὶ ὑλικὸν τῆς οἰκογενείας στήριγμα, ἀλλ' ἀπέθανεν ἀφήσας τὸν ἀγαπημένον του ἐγγονὸν εἰς ἡλικίαν μόλις τριῶν ἐτῶν. Εὐθὺς ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἡ ζωὴ ἐμφανίζεται εἰς τὸν Μπετόβεν ὡς σκληρὰ καὶ ἀγρία πάλη.

Ὁ πατήρ του ὑψίφωνος τοῦ παρεκκλησίου ἐστερημένος εὐφυΐας, ἦτο μέθυσος. Ἡ μήτηρ του, ἡ ὁποία ἄλλως τε ἐλάτρευε τὸν μικρὸν Λουδοβίκον, αἰσθανομένη πόσον ἀκατάλληλος ἦτο ὁ πατὴρ νὰ συντηρήσῃ οἰκογένειαν προσπαθεῖ νὰ συνειθίσῃ τὸν υἱόν εἰς τὴν ἰδέαν τῆς οἰκογενειακῆς εὐθύνης. Κατὰ τὰς μακρὰς ἑσπέρας καθ' ἃς μένει μόνη μαζῆ του ἐκμυστηρεύεται εἰς αὐτὸν τὸ δυσχερὲς τῶν οἰκογενειακῶν περιστάσεων, τά, οἰκονομικὰς στενοχωρίας, τὴν αὔξησιν τῶν οἰκογενειακῶν ἀναγκῶν, ἐκ τούτου ἡ πρόωρος τοῦ παιδὸς σοβαρότης. Ὁ πατὴρ ἐκμεταλλευόμενος τὰς μουσικὰς κλίσεις τοῦ παιδὸς ζητεῖ νὰ τὸν παρουσιάσῃ εἰς τὴν κοινωνίαν ὡς μουσικὸν θαῦμα καὶ πρὸς τοῦτο εἰς ἡλικίαν μόλις 4 ἐτῶν τὸν καθηλεῖ ἐπὶ ὥρας μακρὰς πρὸ τοῦ κλειδοκυμβάλου τόσον, ὥστε οἱ αἱμόφυρτοι μικροὶ δάκτυλοι ἐξακολουθοῦν νὰ γυμνάζωνται ἔτι. Ἡ ὑπερβολικὴ ἐργασία ἐφόνευε τὸν νεοσσὸν τῆς μεγαλοφυΐας· μικρὸν καὶ ὁ μέγας τῆς Τέχνης Δημιουργὸς θ' ἀπεγοητεύετο.

*) *Συνέχεια*

Θ. Θωμοπούλου **Μπετόβεν**
Ἔκθεσις Καλλιτ. Ἑταιρείας

Ἐν ἀρχῇ διδάσκεται τὴν μουσικὴν σχεδὸν διὰ τῆς βίας, βραδύτερον ὅμως ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τῶν διδασκάλων του Van der Eden καὶ Neefe καὶ ἰδίᾳ τοῦ ἐξαιρέτου διδασκάλου καὶ συνθέτου Neefe ἐνεθουσιάσθη καὶ πάλιν διὰ τὴν ἱερὰν τέχνην, ἡ ὁποία βραδύτερον ἔμελλε νὰ τὸν ὁδηγήσῃ εἰς τὰ μᾶλλον αἰθέρια τῆς συλλήψεως ὕψη· λέγεται μάλιστα, ὅτι ἡ ἠθικὴ εὐγένεια καὶ ἡ εὐρύτης τοῦ πνεύματος τοῦ Neefe μεγάλως εἰς τὴν ἰδιοσυγκρασίαν τοῦ Μπετόβεν ἐπεδρασαν. Διαγνώσας τὸ τάλαντον τοῦ μικροῦ μαθητοῦ του ὁ Neefe ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀμοιβῆς τῷ ἔδιδε μαθήματα εἰς τὸ Κλειδοκύμβαλον, τὸ Ὄργανον, τὴν Ἁρμονίαν καὶ τὴν Μελοποιίαν, δι' ὃ καὶ βραδύτερον ὁ Μπετόβεν γράφει πρὸς τὸν διδάσκαλόν του : «Ἐὰν γίνω κάτι εἰς τὴν Τέχνην μου, εἰς ὑμᾶς θὰ τὸ ὀφείλω.»

Δεκαετὴς ἔγραψε τὴν 1ην Σονάταν του ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Neefe. Εἰς ἡλικίαν 11 ἐτῶν ἀπετέλει μέρος τῆς ὀρχήστρας τοῦ θεάτρου. Εἰς ἡλικίαν 17 ἐτῶν ἐστερήθη τῆς μητρός του, τὴν ὁποίαν ἐλάτρευε καὶ ἥτις ἀπέθανε φθισική. «Ἦτο τόσον καλή, τόσον ἀξιαγάπητος, ἡ καλλιτέρα μου φίλη. Ὦ! Ποῖος ἦτο εὐτυχέστερος ἐμοῦ, ὅταν ἠδυνάμην νὰ προφέρω τὸ γλυκὺ ὄνομα *μητέρα* καὶ μὲ ἤκουε;» (Ἐπιστολὴ τοῦ Μπετόβεν πρὸς τὸν ἰατρὸν Ichade ἐν Augsboneg 15 Σεπτεμβρίου 1787). Εἰς ἡλικίαν 17 ἐτῶν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς μητρὸς μένει ἀρχηγὸς οἰκογενείας ἐπιφορτισμένος τὴν ἀνατροφὴν τῶν δύο ἀδελφῶν του· ὁ μέθυσος πατὴρ ἦτο ὅλως ἀκατάλληλος νὰ διευθύνῃ τὸν οἶκον.

Αἱ θλίψεις αὗται προσέδωκαν βαθεῖαν εἰς τὸν Μπετόβεν σφραγῖδα· ὡς μόνον δὲ παρήγορον καταφύγιον κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον εἶχε τὴν οἰκογένειαν Brenning. Ἡ χαρίεσσα κόρη τῆς οἰκογενείας αὐτῆς ὀνόματι Lorchen, ἡ βραδύτερον συζευχθεῖσα τὸν ἰατρὸν Wegeler, ἕνα τῶν καλλιτέρων τοῦ Μπετόβεν φίλων, ὑπῆρξεν ἡ παιδικὴ τοῦ μουσουργοῦ σύντροφος. Καὶ μέχρι τέλους τοῦ βίου των ἡ τρυφερὰ φιλία συνδέει τὰς τρεῖς εὐγενεῖς αὐτὰς ὑπάρξεις.

Ὅσον θλιβερὰ καὶ ἂν ὑπῆρξεν ἡ παιδικὴ τοῦ Μπετόβεν ἡλικία, ὁ μέγας τῆς Τέχνης λειτουργὸς ἐτήρησε δι' αὐτὴν καὶ τὴν πάτριον γῆν, ἐν ᾗ διέρρευσε, τρυφερὰν καὶ μελαγχολικὴν ἀνάμνησιν.

Ἠναγκασμένος νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν γενέτειραν καὶ νὰ διέλθῃ σχεδὸν ὁλόκληρον τὸν βίον του ἐν Βιέννῃ οὐδέποτε ἐλησμόνησε τὴν κοιλάδα τοῦ Ρήνου καὶ τὸν μέγαν ποταμόν, τὸν πατρικὸν καὶ ἀγέρωχον, «τὸν πατέρα Ρῆνος» ὡς ὁ ἴδιος τὸν ὀνομάζει. Καὶ ὄντως τόσον ζωντανός, ὅμοιος πρὸς γιγάντειον ψυχὴν ἐφ' ἧς διέρχονται δυνάμεις καὶ σκέψεις ἀπειράριθμοι, λέγεται ὅτι οὐδαμοῦ ὡραιότερος, ἰσχυρότερος καὶ γλυκύτερος εἶνε ὁ Ρῆνος ἢ κατὰ τὴν θελκτικὴν πολίχνην Bonn, τῆς ὁποίας βρέχει τὰς σκιερὰς καὶ ἀνθηρὰς κλιτύας μετὰ θωπευτικῆς ὁρμῆς. Καὶ τόσον ἠγάπησε τὸν «πατέρα Ρῆνον» ὁ Μπετόβεν, ὥστε τὴν Μοῦσαν του παραβάλλει πρὸς «ὡραίαν τοῦ Ρήνου νεράϊδα» Ἐκεῖ ὁ Μπετόβεν ἔζησε τὰ πρῶτα εἴκοσι τῆς ζωῆς του ἔτη, ἐκεῖ ἔπλεξε τὰ πρῶτα τῆς νεανικῆς καρδίας του ὄνειρα· ἐκεῖ, παρὰ τὴν ποιητικὴν ὄχθην, εἰς τοὺς λειμῶνας ποῦ πλέουν νωχελῶς ἐπὶ τοῦ ὕδατος μὲ τὰς περιβεβλημένας τὴν ὁμίχλην λεύκας, τοὺς ἀκανθωδεῖς θάμνους καὶ τὰς κλαιούσας ἰτέας, τὰς ἰτέας ποῦ ἐμβαπτίζουν τὰς ρίζας των ἐν τῷ σιγηλῷ καὶ ὁρμητικῷ ρεύματι. Ἐκεῖ, εἰς τὴν ποιητικὴν ἐκείνην τῆς γῆς γωνίαν ἡ μεγάλη τοῦ Μπετόβεν καρδία ἔμεινε πάντοτε πιστή. Καὶ ὠνειροπόλει διαρκῶς νὰ ἴδῃ τὴν γῆν τῆς γεννήσεώς του χωρὶς νὰ τὸ κατορθώσῃ ποτέ. «Ἡ πατρίς μου, ἡ ὡραία χώρα εἰς τὴν ὁποίαν εἶδον τὸ φῶς, πάντοτε ὡραία, πάντοτε διαυγὴς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου ὡς ἦτο καθ' ἣν στιγμὴν τὴν ἐγκατέλειψα» γράφει πρὸς τὸν Wegeler τῷ 1801.

Ὁ Μπετόβεν ἐγκατεστάθη ἐν Βιέννῃ, τῇ μητροπόλει τῆς Γερμανικῆς μουσικῆς, κατὰ Νοέμβριον 1792. Συνέθετε μὲ εὐχέρειαν καταπλήττουσαν καὶ αὐτὸν τὸν Mozart. Ἡ σύνθεσις ἦτο εἰς αὐτὸν ἔμφυτος, συνέθετεν ὡς ἐξ ἐνστίκτου· συνέθετε δὲ πάντοτε βαδίζων ἰδίᾳ εἰς τὴν ἐξοχήν· ἐπιστρέφων εἶτα εἰς τὸν οἶκόν του, ἔγραφε τὰς ὑπερόχους συνθέσεις του. Τῷ 1793 ἔλαβε μαθήματα θεωρητικῆς μουσικῆς παρὰ τοῦ Χάϋδν, ἤδη γέροντος, μὴ ὑπωπτεύσαντος τὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ Μπετόβεν. Κατόπιν ὁ Albrechtsberger καὶ ἡ Φύσις ὑπῆρξαν οἱ ἀληθεῖς αὐτοῦ διδάσκαλοι. Παρ' ὅλην τῆς ψυχῆς τὴν ἀγαθότητα ὁ Μπετόβεν ἀπὸ χαρακτῆρος ἦτο ἰδιότροπος, σχεδὸν ἄγριος, καίτοι ἐν Βιέννῃ συνανεστράφη τὴν κομψοτέραν κοινωνίαν ἰδίᾳ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μαθητοῦ του ἀρχιδουκὸς Ρυδόλφου, καθὼς καὶ πλησίον τῶν φίλων του πριγκήπων Sobkowitg, Sichnowsky, Esterhagy καὶ τοῦ κόμητος Kinsky. Ὁ ἀρχιδοὺξ Ρυδόλφος καὶ ὁ μουσικὸς συνθέτης Bies ὑπῆρξαν οἱ δύο ἀξιομνημόνευτοι μαθηταὶ τοῦ Μπετόβεν.

Τῷ 1809 ὁ Jerôme Βασιλεὺς τῆς Βετσφαλίας ἐκάλεσε τὸν Μπετόβεν εἰς Kassel, ἀλλ' οἱ φίλοι καὶ προστάται του διὰ νὰ τὸν συγκρατήσουν ἐν Βιέννῃ τοῦ ὥρισαν ἐτήσιον εἰσόδημα 4000 φιορινίων, τὰ ὁποῖα δυστυχῶς λίαν ἀτάκτως ἐπληρώνοντο.

Μικρὸν μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ Μπετόβεν ἐν Βιέννῃ, ἡ ἐπανάστασις ἐκρήγνυται ἐν Γαλλίᾳ. Ὁ Μπετόβεν ζητεῖ ἐν ἀρχῇ νὰ ψάλῃ τοὺς ἐχθροὺς τῆς ἐπαναστάσεως 1796 καὶ 1797, ἀλλ' εἰς μάτην· ἡ ἐπανάστασις κατακτᾷ τὸν κόσμον καὶ τὸν μουσουργόν. Καὶ ὄντως, τὰ δημοκρατικὰ αἰσθήματα ἔσχον ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν ἐν τῇ τοῦ βίου τοῦ Μπετόβεν ἐξελίξει. Γράφων πρὸς τὸν Negelew τὰς ἐπιτυχίας του, πρώτη σκέψις του ὑπῆρξεν ἡ ἑξῆς : «Πρέπει ἡ Τέχνη μου ν' ἀφιερωθῇ εἰς τὸ ἀγαθὸν τῶν πτωχῶν» Ἀλλ' ἤδη ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ ἔργου του ὁ πόνος κτυπᾷ τὴν θύραν τοῦ μεγαλοφυοῦς τῆς Τέχνης λειτουργοῦ· ἡ θλῖψις ἐγκαθίσταται ὁριστικῶς ἐν τῇ ψυχῇ του. Μεταξὺ τοῦ 1796 καὶ 1800 ἡ κώφωσις ἤρχισε τὸ θανάσιμον ἔργον της. Τὰ ὦτα τοῦ δυστυχοῦς Μπετόβεν βομβοῦσι δι' ἡμέρας καὶ νυκτός. Ἡ κώφωσις βαίνει προϊοῦσα.

Ὁ Dr Klotz-Forest εἰς τὰ Ἰατρικὰ Χρονικὰ (Chronique Médicale) τῆς 15 Μαΐου 1905 πραγματεύεται τὰ τῆς κωφώσεως τοῦ Μπετόβεν. Ὁ συγγραφεὺς τὴν ἀρχὴν τῆς νόσου ἀποδίδει εἰς κληρονομικότητα. Διαγιγνώσκει καταῤῥοὺν τῆς εὐσταθιανῆς σαλπιγγος τῷ 1796 μεταβληθέντα τῷ 1799 εἰς ὀξεῖαν μέσην ὠτίτιδα κακῶς θεραπευθεῖσαν καὶ μεταπέσασαν εἰς χρονίαν τοιαύτην, μεθ' ὅλων τῶν συνεπειῶν. Ἡ κώφωσις κατὰ τὸν Klotz-Forest ηὔξανε χωρὶς ποτὲ νὰ καταστῇ τελεία. Ὁ Μπετόβεν διέκρινε καλλίτερον τοὺς βαθεῖς τῶν ὑψηλῶν ἤχων. Κατὰ τὰ τελευταῖα τῆς ζωῆς του ἔτη μετεχειρίζετο, λέγεται, ῥάβδον ἐκ ξύλου, τῆς ὁποίας τὸ ἓν ἄκρον ἐτοποθέτει ἐν τῷ κλειδοκυμβάλῳ καὶ τὸ ἄλλο μεταξὺ τῶν ὀδόντων του. Τὸ μέσον τοῦτο μετεχειρίζετο διὰ ν' ἀκούῃ ὅταν συνέθετε.

Ἐν Bonn ἐν τῷ φερωνύμῳ μουσείῳ φυλάσσονται τὰ ἀκουστικὰ ὄργανα, τὰ ὁποῖα κατεσκεύασε διὰ τὸν Μπετόβεν τῷ 1814 ὁ μηχανικὸς Maelzel.

Gabriel Marx — **Δυσδαιμόνα**

Ἐπὶ ἔτη ἀπέκρυπτε τὸ δυστύχημά του καὶ ἀπὸ τῶν στενωτέρων φίλων του, ἀπέφευγε τὴν κοινωνίαν, ἵνα μὴ παρατηρηθῇ ἡ νόσος του· ἐφύλαττε δι' ἑαυτὸν καὶ μόνον τὴ φρικῶδες μυστικόν, ἀλλὰ τῷ 1801 ἐκμυστηρεύεται τὴν δυστυχίαν του εἰς δύο στενοὺς φίλους του, τὸν ἰατρὸν Wegeler καὶ τὸν ἱερέα Amada. Πρὸς τὸν Wegeler γράφει «Διάγω βίον ἄθλιον. Ἀπὸ δύο ἐτῶν ἀποφεύγω τὴν κοινωνίαν, διότι δὲν δύναμαι νὰ συνδιαλεχθῶ μὲ κανένα· εἶμαι κωφός. Ἐὰν εἶχον ἄλλο ἐπάγγελμα θὰ ἦτο ὑποφερτόν, ἀλλ' ἐν τῷ ἐπαγγέλματί μου ἡ κατάστασις εἶνε φρικώδης.. » Καὶ κατωτέρω : «Ὁ Πλούταρχος μὲ ὡδήγησε πρὸς τὴν ἐγκαρτέρησιν. Θέλω, ἐὰν τοῦτο δυνατόν, ζητῶ νὰ περιφρονήσω τὴν εἱμαρμένην, ἀλλ' ἔρχονται στιγμαὶ ποῦ εἶμαι ἡ δυστυχεστέρα τῶν ὑπάρξεων... Ἐγκαρτέρησις ! θλιβερὸν καταφύγιον ! καὶ ὅμως εἶνε τὸ μόνον!»

Ἡ ρεμβώδης θλῖψις τοῦ Μπετόβεν ἐκφράζεται εἴς τινα τῶν ἔργων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, εἰς τὴν Παθητικὴν Σονάταν (Sonate pathétique p. 13) τῷ 1799, ἰδίᾳ εἰς τὸ Largo τῆς Τρίτης Σονάτας op. 10 (1798) καὶ εἰς τὸ andante τοῦ διασήμου Septuor (1800), τοὐναντίον ἡ διαυγὴς Πρώτη Συμφωνία (en ut majeur 1800) εἰκονίζει νεανικὴν ὅλως ἀμεριμνησίαν.

Ἀναμφιβόλως ἀπαιτεῖ χρόνον ἡ ψυχή, ἵνα ἐξοικειωθῇ εἰς τὸ ὀδυνηρὸν λουτρὸν τοῦ πόνου. Ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται τόσην ἀνάγκην χαρᾶς, ὅταν στερῆται τοιαύτης, ὥστε ἀπαραιτήτως τὴν δημιουργεῖ. Μόνος καὶ δυστυχὴς ἐν Βιέννῃ ὁ Μπετόβεν ζῇ μὲ τὰς ἀναμνήσεις τῆς πατρικῆς γῆς· ἡ σκέψις του ἐμβοπτίζεται ἐν τῇ γαληνιαίᾳ ἐκείνῃ ἀτμοσφαίρᾳ.

Τὸ andante τοῦ Septuor θεωρεῖται ᾆσμα τοῦ Ρήνου. Ἡ Sonate Pathétique εἶνε ποίημα μελαγχολικοῦ ρεμβασμοῦ εἰς τὰ νεανικὰ ὄνειρα. Ἡ πρώτη Συμφωνία εἶνε φαιδρά, ἀλλ' ἐν ταύτῳ πλήρης ρεμβώδους ἡδυπαθείας, αἰσθάνεταί τις τὸν πόθον καὶ τὴν ἐλπίδα ἐκφραζόμενα δι' ἤχων· ἀλλ' ἤδη ἐν τῇ τοῦ νεαροῦ μουσουργοῦ φυσιογνωμίᾳ διαφαίνεται ἡ ἀκτὶς τῆς μεγαλοφυΐας. Καὶ ἡ ἀκτὶς ἐκείνη ὁμοιάζει τὸ βλέμμα τοῦ ἀθανάτου βρέφους, τὸ ὁποῖον ὁ Boticelli εἰκονίζει εἰς τὴν *Ἁγίαν οἰκογένειαν*· ἐν αὐτῷ ἀναγινώσκει τις τὴν πλησιάζουσαν τραγῳδίαν.

Πλὴν τῶν φυσικῶν πόνων, ὁ Μπετόβεν ἠσθάνετο ὑψηλοτέρας φύσεως ὀδύνας. Ὁ Wegeler λέγει, ὅτι οὐδέποτε ἐγνώρισε τὸν Μπετόβεν ἄνευ πάθους φθάνοντος εἰς παροξυσμόν· ἀλλὰ κατὰ τοὺς βιογράφους, ὁ Μπετόβεν ἠσθάνθη τὸ πάθος τῆς μεγάλης ἀγνότητος· οὐδεμία σχέσις ἐν τῇ ὑπερόχῳ ἐκείνῃ ψυχῇ μεταξὺ τοῦ πάθους καὶ τῆς ἡδονῆς· ὁ Μπετόβεν εἶχε τι τὸ πουριτανὸν ἐν τῇ ψυχῇ του. Λέγεται, ὅτι δὲν ἐσυγχώρησε ποτὲ εἰς τὸν Mozart τὴν ἱεροσυλίαν τῆς μεγαλοφυΐας του διὰ τῆς συγγραφῆς τοῦ Don Juan. Ὁ ἔμπιστος φίλος τοῦ Μπετόβεν Ichindler λέγει περὶ αὐτοῦ, ὅτι «δὲν δικαιοῦται νὰ μεμφθῇ τὸν ἑαυτόν του ἐπὶ ἀδυναμίᾳ».

Τοιαύτη ψυχὴ ἔπρεπε κατ' ἀνάγκην ν' ἀποθῇ θῦμα τῆς ἰδανικῆς, τῆς μεγάλης ἀγάπης. Καὶ τῷ ὄντι, ἡ ζωὴ τοῦ Μπετόβεν ὑπῆρξε μία ἄπαυστος ὀνειροπόλησις ἀνεφίκτου εὐτυχίας, μία ἄπαυστος ἀπογοήτευσις, μία ἄπαυστος ὀδυνηρὰ ἀλγηδών.

Κατὰ τὸν Fauchois τὸ σύμπαν ἐφαίνετο στενὸν διὰ τὴν περίπτυξιν τοῦ κολοσσοῦ· εἶχε τὸν *ἄπειρον πόνον* φυλακήν του.

Ἀλλ' εἰς τὰς ἀλληλοδιαδόχους ψυχικὰς ταύτας ταλαντεύσεις μεταξὺ τοῦ παροξυστικοῦ ἀγνοῦ πάθους καὶ τῆς ὀδυνηρᾶς τῆς ὑπερηφανείας τῆς ἀντιδράσεως πρέπει ν' ἀναζητήσῃ τις τὴν μᾶλλον γόνιμον πηγὴν τῶν ἐμπνεύσεων τοῦ δημιουργοῦ. Τῷ 1801 ἡ Giulietta Guieciandi ὑπῆρξε τὸ ἀντικείμενον τοῦ πάθους τοῦ Μπετόβεν καὶ εἰς τὴν ἐξιδανικευμένην μορφήν της ὁ ἰδεαλιστὴς μουσουργὸς ἀφιεροῖ τὴν Σονάτα—Σελήνόφως (Clair de lune, sonate op. 27)· ἀλλ' ἡ παιδίσκη ἐκείνη ἐλαφρὰ καὶ ἐγωίστρια κατέστησε πολὺ δυστυχῆ τὸν Μπετόβεν καὶ τέλος ἐνυμφεύθη τὸν κόμητα Gallenberg.

Ὁ Μπετόβεν ὑφίσταται κρίσιν ὀδυνηρὰν, ἥτις παρ' ὀλίγον ὡδήγει αὐτὸν εἰς τὴν αὐτοκτονίαν. Ἡ ἀπελπισία του ἀποτυποῦται εἰς τὴν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς Κάρολον καὶ Ἰωάννην ἐπιστολὴν μὲ τὴν δήλωσιν «νὰ ἀναγνωσθῇ καὶ νὰ ἐκτελεσθῇ μετὰ τὸν θάνατόν μου.» Ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη εἶνε κραυγὴ ἐπαναστάσεως καὶ σπαρακτικοῦ πόνου. Κατὰ τὴν κρίσιμον ἐκείνην τῆς ζωῆς του περίοδον μόνον τὸ ἀδάμαστον πρὸς τὴν ἠθικὴν

Π. Ρούμπου — **Μνημεῖον Ἀθηνογένους.**

αἴσθημά του τὸν συγκρατεῖ, δι' ὃ καὶ γράφει πρὸς τὸν Wegeler. «Ἐὰν δὲν εἶχον που ἀναγνώσει, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει οἰκειοθελῶς ν' ἀποχωρίζεται τῆς ζωῆς ἐφόσον δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ ἀγαθήν τινα πρᾶξιν, πρὸ πολλοῦ δὲν θὰ ὑπῆρχον πλέον.» Ἡ σιδηρᾶ, ἡ ὑπέροχος θέλησις ἐξανίσταται κατὰ τῆς δυστυχίας καὶ ὁ Τιτὰν φωνεῖ: «Ὄχι, δὲν θὰ ὑποκύψω εἰς τὴν σκληρὰν εἱμαρμένην. Δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ μὲ πατάξῃ ἐξ ὁλοκλήρου. Ὦ! εἶνε τόσον ὡραῖον νὰ ζῇ κανεὶς τὴν ζωὴν χιλίας φοράς!»

Ὅλη ἡ ἀγάπη τοῦ ἥρωος, ὁ πόνος, ἡ θέλησις, αἱ ἀλλεπάλληλοι μεταβάσεις ἀπὸ τῆς καταπτώσεως εἰς τὴν συναίσθησιν τοῦ μεγάλου *Ἐγώ*, ὅλαι αἱ ἐσωτερικαὶ τραγῳδίαι ἀνευρίσκονται ὑπὸ μορφὴν ἤχων εἰς τὰ μεγάλα ἔργα του.

Τὴν ἐποχὴν ἀκριβῶς ἐκείνην γράφει τὴν Σονάταν μὲ τὸ ἐπικήδειον ἐμβατήριον εἰς τὸν θάνατον ἑνὸς ἥρωος (Sonate avec marche funébre op. 26) εἶνε οὕτως εἰπεῖν ἡ ταφὴ τῶν νεανικῶν του ὀνείρων· τὴν Δευτέραν Σονάταν op. 31 μὲ τὰ δραματικὰ ἐκεῖνα ᾄσματα, ἅτινα ὁμοιάζουν μεγαλοπρεπῆ καὶ ἀπελπιστικὸν μονόλογον· τὴν Σονάταν τὴν ἀφιερωμένην πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον (Sonate en ut mineur pour violon op. 30) καὶ τὴν Δευτέραν Συμφωνίαν καθ' ἣν αἰσθάνεταί τις τὴν ἀδάμαστον θέλησιν ὑπερισχύουσαν μετὰ τὴν ἀπελπιστικὴν τοῦ πόνου κραυγήν. Εἰς τὴν Συμφωνίαν ἐκείνην μία δύναμις ἄκαμπτος σαρόνει ὅλας τὰς ὀλιβερὰς σκέψεις, παράφορος ἀναβρασμὸς ζωῆς ἐμψυχόνει τὸ τέλος. Ὁ Μπετόβεν θέλει νὰ ζήσῃ, θέλει νὰ ᾖνε εὐτυχής, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ πιστεύσῃ τὸ ἀνίατον τῆς συμφορᾶς του· θέλει τὴν ἴασιν, θέλει τὴν ἀγάπην, ἐκχειλίζει ἀπὸ ἐλπίδα.

Καὶ τὸ ὑπέροχον τῆς μουσικῆς ἐκείνης μεγαλεῖον ἐνθυμίζει τὸ πνεῦμα τῆς ἐπαναστάσεως, τὸ ὁποῖον ἀπὸ παντοῦ ἔπνεεν. Ὁ Μπετόβεν ὁπαδὸς «τῆς ἀπεριορίστου ἐλευθερίας καὶ τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας» κατὰ Ichindler, λούων διαρκῶς τὸ πνεῦμά του εἰς τὰ διαυγῆ τῆς πολιτείας τοῦ Πλάτωνος νάματα ὠνειροπόλει μίαν ἡρωϊκὴν Δημοκρατίαν ἱδρυομένην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τῆς Νίκης καὶ ὑπὸ τὴν ὑπέροχον αὐτὴν ἔμπνευσιν σφυρηλατεῖ τὴν *Ἡρωϊκὴν Συμφωνίαν* τῷ 1804 διὰ τῆς ὁποίας ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ μεγάλου στρατηλάτου, τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος, ὑμνεῖ τὸ πνεῦμα τῆς Ἐπαναστάσεως. Γνωστὸν ὅτι ἔσβυσε τὴν ἀφιέρωσιν μετὰ τὴν στέψιν τοῦ Ναπολέοντος εἰς αὐτοκράτορα.

Εἰς τὴν ἐποποιίαν ἐκείνην τῆς Δόξης, εἰς τὴν Ἰλιάδα ἐκείνην τῶν νεωτέρων χρόνων, αἰσθάνεταί τις, ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ αἰῶνος ἀναζῇ δι' ἤχων μὲ τὴν ἔντασιν καὶ τὴν διαύγειαν, τὴν ὁποίαν τὰ μεγάλα γεγονότα προσλαμβάνουν εἰς τὰς ἡρωϊκὰς μεμονωμένας ψυχάς, τῶν ὁποίων αἱ ἐντυπώσεις δὲν μειοῦνται ὑπὸ τῆς ἐπαφῆς τῆς πραγματικότητος.

Ἡ μορφὴ τοῦ Μπετόβεν διαφαίνεται εἰς τοὺς μεγαλοπρεπεῖς ἤχους τοὺς εἰκονίζοντας τὰς ἐπικὰς ἐκείνας μάχας. Καὶ τὸ κυριαρχοῦν τῆς ἐποχῆς πνεῦμα τὸ ἐγκυμονοῦν καταιγῖδας ἐκφράζεται, ἀποτυποῦται ἴσως ἀσυνειδήτως τοῦ Δημιουργοῦ εἰς ὅλα τὰ ἔργα του κατὰ τὴν χρονικὴν ἐκείνην περίοδον—εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Κοριολάνου (1807) εἰς τὸ τέταρτον Quatuor op. 57) (1804) περὶ τῆς ὁποίας ὁ Βίσμαρκ λέγει, ὅτι—«Ἐὰν τὴν ἤκουε συχνότερον θὰ ἦτο πάντοτε πολὺ ἀνδρεῖος». Ὁ Robert Kendell, πρεσβευτὴς τῆς Γερμανίας ἐν Ρώμῃ ἔπαιξε τὴν σονάταν ἐκείνην ἐνώπιον τοῦ Βίσμαρκ τῇ 30 Ὀκτωβρίου 1870 ἐν Βερσαλλίαις καὶ ὁ Βίσμαρκ ὁμιλῶν περὶ τοῦ τέλους τοῦ ἔργου λέγει «εἰκονίζει τὴν πάλην καὶ τοὺς λυγμοὺς ὁλοκλήρου ζωῆς».

Ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ Concerts διὰ πιάνο καὶ εἰς τὸ Concert en mi bémol op. 73 (1809) νομίζει τις, ὅτι ἡ μεγαλοφυία τοῦ Μπετόβεν καθίσταται ἡρωϊκὴ καὶ βλέπει τις διερχομένας νικηφόρους στρατιάς. Εἶνε μουσικὴ δράσεως καὶ ὑπερόχων θριάμβων.

(Ἕπεται συνέχεια)

ΑΓΓ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ

E. Semenousky. Ἄνοιξις

Η ΑΡΠΑΓΗ ΤΗΣ ΠΑΝΩΡΗΑΣ ΔΑΦΝΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΕΑΝ ΣΕΙΡΑΝ ΤΩΝ "ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΔΙΗΓΗΜΑΤΩΝ,, ΜΟΥ

Αὐτὸ τὸ διήγημα δὲν εἶναι δικό μου, ἀλλὰ τοῦ πατέρα μου. Τὸ ἔχω ἀκούσει ἀπ' αὐτὸν καμμιὰ δεκαριὰ φορὲς καὶ τὸ γράφω, νομίζοντας ὅτι μοῦ τὸ ὑπαγορεύει ὁ ἴδιος. Μπορῶ νὰ εἰπῶ, ὅτι αὐτὴν τὴν στιγμὴ ποῦ πῆρα τὴν πένα νὰ γράψω, τὸν βλέπω στὴν παρειτιὰ τοῦ σπιτιοῦ μου, ἐκεῖ πέρα στὴν Ἤπειρο, ν' ἀκκουμπᾷ στὸ πλουμιστὸ προσκέφαλο μὲ τὸ χοντρό του τὸ τσιγάρο στὸ χέρι καὶ τὸν ἀκούω—ἂν κι' εἶναι κοντὰ εἴκοσι χρόνια τώρα πεθαμένος—νὰ διηγιέται τὴν ἁρπαγὴ τῆς Δάφνης, ἀδερφῆς τοῦ πατρός του,—τοῦ πάππου μου:

Στὴν θυγατέρα μου Δάφνη.

ΠΑΤΕΡΑΣ μου — Θεὸς σχωρέστον—εἶχε μιὰ μοναχαδερφῆ, τὴν Δάφνη, ποῦ εἶταν ἥλιος καὶ φεγγάρι στὴν ὠμορφιά.

Τ' ὄνομα **Δάφνη** ἐδῶ στὸν τόπο μας εἶναι ὄνομα ἀποκλειστικὸ τοῦ σπιτιοῦ μου καὶ κανένα ἄλλο ἠπειρωτικὸ σπίτι δὲν τῶχει. Γιατὶ αὐτό; Δὲν ξέρω....

Εἶταν κακὴ ἐποχὴ τότε, ἡ ἐποχὴ τοῦ φοβεροῦ καὶ τρομεροῦ Ἀλῆ-Πασιᾶ ποῦ δὲν μποροῦσε κανεὶς νἄχῃ τίποτε στὸ φανερό, καλό, ἄξιο, ἢ ὤμορφο, εἴτε ἄλογο καλό, εἴτε μουλάρι ἄξιο, εἴτε θυγατέρα ἢ ἀδερφὴ ὤμορφη. Ἅμα τὸ μάθαινε ὁ Σκύλλος ἔστελνε καὶ τοῦ τὸ ἁρπαζε!

Οἱ ἄνθρωποι ἑνὸς σπιτιοῦ ἀπὸ τὴν συνήθεια δὲν καταλαβαίνουν οὔτε τὴν ἀσχημιά, οὔτε τὴν ὠμορφιὰ συναμεταξύ τους καὶ γι' αὐτὸ οὔτε ὁ πατέρας μου, οὔτε ἄλλος κανένας ἀπὸ τὸ σπίτι μας ἐνόησε τὴν ἔξοχη ὠμορφιὰ τῆς Δάφνης, ὅταν ἕνας φίλος ἀπὸ μακρυνὸ χωριό, ποῦ περνοῦσε πολὺ σπάνια ἀπὸ τὸ χωριό μας, ἰδόντας γιὰ πρώτη φορὰ τὴν Δάφνη, τοῦ εἶπε μ' ἀληθινὸν τρόμο:

— Πῶς δὲν τὴν κρύβετε τέτοια τσιούπρα! Κι' ἂν μάθῃ τὴν ὠμορφιά της ὁ Ἀντίχριστος τί θὰ κάνετε;

Εἶταν ἡ Δάφνη τότε ὡς ἔντεκα—δώδεκα χρονῶν, σὰν τριαντάφυλλο, ποὺ μόλις ἔπαιρνε ν' ἀνοίξῃ. Ἐκεῖνα τὰ λόγια τοῦ φίλου ἔκαναν μεγάλη ἐντύπωσιν καὶ σ' αὐτὸν καὶ σ' ὅλους τοὺς ἄλλους. Ὅλο τὸ σπίτι ἄνοιξε τὰ μάτια του κι' εἶδε τὴν ἔκτακτη ὠμορφιὰ τοῦ κοριτσιοῦ, κι' ἀπ' ἐκείνη τὴν στιγμὴ ἡ πανώρια Δάφνη κλείστηκε σ' ἕν' ἀπόμερο κι' ἀνήλιαγο δωμάτιο τοῦ σπιτιοῦ κι' δὲν ἔβγαινε ἀπ' ἐκεῖ, παρὰ ὅταν δὲν εἶταν κανένας ξένος στὸ σπίτι. Ὅλο τὸ χωριὸ μιλοῦσε κρυφὰ γιὰ τὸ κλείσιμο τοῦ πανέμορφου κοριτσιοῦ καὶ λίγο-λίγο τῶμαθαν κι' ὅλα τὰ χωριά, ποῦ εἶταν γύρα-γύρα.

Πέντε ἀκέρια χρόνια ἡ χιλιόκαλλη κόρη βρίσκονταν κατάκλεισιη, κατάδικη τῆς ὠμορφιᾶς της, κι' ἔκλαιγε γιὰ τὴν μαύρη της τὴν Μοῖρα, ποῦ τὴν εἶχε κάνει τόσον ὤμορφη καὶ δὲν μποροῦσε νὰ χαρῇ τὸν κόσμο, πηγαίνοντας εἴτε στὸν λόγγο γιὰ ξύλα, εἴτε στὸ ποτάμι γιὰ πλῦμα, εἴτε σ' ἀμπέλι γιὰ σταφύλια, εἴτε στὰ χοράφια γιὰ δουλειά, εἴτε στὴν στάνη γιὰ γάλα καὶ γιὰ τυρί. Ἀλλ' ἔκλαιγε πλειότερο, ποῦ δὲν μποροῦσε νὰ βγῇ στὸ μεσοχώρι τὲς πασχαλιές, τὲς ἀποκριὲς καὶ τὰ πανηγύρια, κι' ὅταν γένονταν γάμοι νὰ πιαστῇ στὸ χορὸ καὶ ν' ἀστράψῃ ἀνάμεσα σ' ὅλα τὰ κορίτσια κι' τὴς νυφᾶδες. Ἔκλαιγε πικρὰ καὶ καταριῶνταν τὴν ὠμορφιά της, ποῦ τὴν φύλαγε κατάκλειστη καὶ προτιμοῦσε νὰ εἶταν ἄσχημη σὰν τὴν ψυχοπαίδα τοῦ σπιτιοῦ τὴν Μαρία τὴν γυφτοπούλα, ποῦ χαίρονταν ὅλη τὴς τὴν λευτεριά· προτιμοῦσε νὰ εἶταν μαύρη σὰν δαυλὶ κι' ἄσχημη σὰν κουκκουβάγια παρὰ νᾶναι λαμπρόκαλλη καὶ νὰ βρισκεται στὰ σκοτεινὰ καὶ στὴν σκλαβιά.

Πέντε ἀκέρια χρόνια, τὰ καλύτερα χρόνια τῆς ζωῆς της τὰ πέρασε ἡ δύστυχη ἡ Δάφνη στὴν φυλακή, στὴν λύπη καὶ στὸ κλᾶμα, ἐξ αἰτίας τῆς ἀσύγκριτης ὠμορφιᾶς της, ἀλλ' ἡ λύπη καὶ τὸ κλᾶμα, ἀντὶ νὰ τὴν τρῶνε, τὴν ἔθρεφαν καὶ τὴν ἔκαναν πλειὸ ὤμορφη καὶ πλειὸ συμπαθητικιά.

Ὁ πατέρας μου, σὰν ἀρχηγὸς τοῦ σπιτιοῦ, βάλθηκε νὰ τὴν παντρέψῃ τὸ γληγορώτερο, ἀλλὰ δὲν κοτοῦσε νὰ τὴν πάρῃ κανένας νύφι στὸ παιδί του, ἀπὸ τὸν φόβο τῆς ὠμορφιᾶς της. Ἡ ὠμορφιά, αὐτὸ τὸ θεῖο δῶρο, ποῦ μποροῦσε ἀλλοῦ ν' ἀναιβῇ σὲ θρόνο βασιλικό, ἐκείνη, τὴν ἐποχὴ στὴν πατρίδα μας καὶ σ' ὅλην τὴν ἄλλη Τουρκία εἶταν ὄχι ἀξιοζήλευτο πρᾶγμα. Ὅποιος εἶχε στὸ σπίτι του θυγατέρα, νύφη ἢ ἀδελφή, εἶταν τὸ ἴδιο, σὰν νἄχε μέσα τὴν ἀστραπὴ μὲ τ' ἀστροπελέκια της. Παρουσιάζονταν ὁ ἀποσταλμένος τοῦ Τυράννου καὶ σοῦ ἔπαιρνε τὸ παιδί σου ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά σου, χωρὶς νὰ μπορῇς νὰ τοῦ κάνῃς τίποτε! Πολλοὶ πατεραδες, ὅταν εἶχαν τὴν κακοτυχιὰ νἄχουν κόρη ὤμορφη, σὰν καλιώρα ὁ πατέρας μου, ἔκαιγαν τὸ πρόσωπό της μὲ κάβουνα ἀναμμένα, κι' γλύτοναν ἀπὸ τὸν κίντυνο νὰ ἰδοῦν τὰ σπλάχνα τους σὲ τούρκικη ἀγκαλιά, καὶ νὰ γείνουν πεθεροὶ Τούρκων! Τὸ ἴδιο συμβούλευαν καὶ τὸν πατέρα μου γιὰ τὴν Δάφνη, νὰ τῆς κάψῃ τὸ πρόσωπο καὶ νὰ γλυτώσῃ μιὰ γιὰ πάντα ἀπὸ τοὺς φόβους κι' ἀπὸ τοὺς κιντύνους, ἀλλὰ στάθηκε ἀδύνατο ν' ἀποφασίαῃ νὰ κάνῃ ἕνα τέτοια πρᾶγμα.

—«Δὲν τὸ κάνω ἐγὼ αὐτό, ἔλεγε, νὰ χαλάσω μιὰ τέτοια ὠμορφιά, ποῦ θὰ τὴν ζήλευαν καὶ βασίλισσες, κι' ἂν τύχῃ καὶ τὴν μάθῃ ὁ Πασιᾶς, καὶ στείλῃ νὰ μοῦ τὴν πάρῃ, προτιμῶ νὰ τὴν σκοτώσω μόνος μου καὶ νὰ τὴν θάψω πανώρια, ὅπως εἶναι, παρὰ νὰ τὴν χαίρωμαι ἄσκημη!»...

Μιὰ μέρα, ποῦ οἱ ἄντρες τοῦ σπιτιοῦ κι' οἱ πλειότερες γυναῖκες ἦταν σκορπισμένοι στὲς ἐξωτερικὲς δούλειὲς, καὶ δὲν βρίσκονται στὸ σπίτι παρὰ ἡ βάβω τοῦ πατρός μου, ἡ φημισμένη ἀντρογυναῖκα, ποῦ εἶχε λάχει σὲ σαράντα πολέμους στὸ Σούλι, ἡ Μαρία ἡ γυφτοπούλα, τὰ λειανοπαίδια, κι' ἡ σκλαβωμένη Δάφνη, εἴκοσι τζοχανταραῖοι τοῦ Ἀλῆ-πασιᾶ χούμησαν μέσα, κι' ὕστερα ἀπὸ τὰ «καλήμερα» καὶ τὰ «καλῶς-ὡρίσαταν,» εἶπεν ὁ ἀρχηγός του στὴν βάβω:

—«Ἐρκομέστε ἀπὸ τὸ βεζῦρ Ἀλῆ πάσια γιὰ νὰ πάρωμε τὸ Δάφνη! Δό μας τὸ Δάφνη νὰ φεύγκωμε...»

Ἡ βάβω, χωρὶς νὰ τὰ χάσῃ καθόλου τοῦ εἶπε:

—«Κάποιος ἐχτρός μας θὰ γέλασε τὸν Πασιᾶ, ὅτι ἡ Δάφνη μου εἶν' ὤμορφη, κι' ἄδικος πάει ὁ κόπος σα;...»

—«Δὲν τὸ γελοῦν τὸ Πάσια τ' ἀνθρώπια του, ὠρὴ μπάμπω! (Ἀπολογήθηκε ὁ ἀρχηγὸς τῶν Τζοχανταραίων). Νὰ μᾶς τὸ δώκῃς γκλήγορα γιὰ νὰ φεύγκωμε!

—«Νὰ σᾶς τὴν δώκω (εἶπε ἡ βάβω καὶ φώναξε:) «Δάφνη! Δάφνη!»

—«Ὄρσε!»

Ἀπολογήθηκε μιὰ φωνὴ ἀπὸ τὰ παράμεσα δωμάτια καὶ σὲ λίγο, παρουσιάστηκε ἡ Μαρία ἡ γυφτοπούλα, κατὰ πῶς τὴν εἶχαν ὡρμηνεμένη γιὰ ὥρα ἀνάγκης.

Μόλις τὴν εἶδε ὁ ἀρχιτζοχανταρῆς, φώναξε θυμωμένα:

—«Δὲν εἶν' αὐτὸ τὸ Δάφνη! Αὐτὸ εἶναι τὸ ψυχοπαίδα σου, τὸ ὑφτοπούλα! Τὸ Δάφνη θέλομε νὰ μᾶς δώκῃς, ὠρὴ μπάμπω, κι' ὄχι ἄλλο!»

Ἡ βάβω κατάλαβε ὅτι εἶχε γείνει προδοσιὰ κι' ὅτι οἱ τζοχανταραῖοι τὰ γνώριζαν ὅλα καὶ φώναξε μ' ὅλη

τὴν δύναμίν της γιὰ ν' ἀκούσῃ ἡ Δάφνη καὶ νὰ φύγῃ.

—«Αὐτ' εἶν' ἡ Δάφνη! Ἄλλη Δάφνη δὲν ἔχω! Ἂν σᾶς ἀρέσ' πάρτε τη, κι' ἂν δὲν σᾶς ἀρέσ' ἀφῆστέ τη!»

Ἡ Δάφνη, ἀκούοντας ἀπὸ μέσα αὐτὸν τὸν διάλογο, πετάχτηκε ἀπὸ τὴν κρυφὴ τὴ θύρα ἔξω μὲ τὸ πρόσωπο μπουλλωμένο, ἀλλὰ τρεῖς τζοχανταραῖοι, ποῦ φύλαγαν ἀπ' ἔξω, τὴν ἅρπαξαν καὶ φώναξαν ἀρβανίτικα:

—«Ντίλνι πριγιάστα! Ἔ ζούμ! (Βγᾶτ' ἔξω! τὴν πιάσαμε!)

Οἱ τζοχανταραῖοι βγῆκαν ἔξω τρεχᾶτοι κι' ἡ βάβω, ἀκούοντας τὲς φωνὲς καὶ τὰ κλάματα τῆς Δάφνης, ἅρπαξε ἕνα ντουφέκι καὶ βγῆκε ἔξω. Βλέπει τὴ Δάφνη ἀνάμεσα στοὺς Τούρκους καὶ ρίχνει κατ' ἐπάνω τους νὰ τὴν σκοτώσῃ, ἀλλὰ τὸ μολύβι, ἀντὶ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν Δάφνη, ἐπέτυχε τὸν ἀρχιτζοχαντάρη, καὶ τὸν ἔστρωσε καταγῆς ψόφιο.

Στὴν στιγμὴ τραβοῦν κι' οἱ Τζοχανταραῖοι μιὰ πλαταριὰ καὶ γκρεμίζουν κάτω τὴν βάβω σκοτωμένη! Κι' ἔτσι τράβηξαν γιὰ τὰ Γιάννινα ἀνενόχλητοι, φέροντας μαζύ τους τὴν πανέμορφη Δάφνη, γιατὶ δὲν εἶχε κανένας τὴν τόλμη ἀπὸ τὸ χωριὸ νὰ χτυπήσῃ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ φοβεροῦ Βεζύρη, παρὰ μόνον ἔτρεξαν καὶ εἰδοποίησαν τ' ἀδερφοξάδερφά της, ποῦ δούλευαν ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό.

Σὲ μισὴ ὥρα ἔφτασαν ὅλοι στὸ χωριό, φίλησαν τὸ λείψανο τῆς ἀντρείας βάβως τους, ἁρματώθηκαν κι' ἔτρεξαν νὰ προφτάσουν τοὺς τζοχανταραίους μ' ἀπόφασι: ἢ νὰ ξεσκλαβώσουν τὴν Δάφνη, ἢ νὰ σκοτωθοῦν ὡς τὸν ἕνα.

Οἱ τζοχανταραῖοι, μόλις πέρασαν τὸν Καλαμᾶ, κι' ἐνόμισαν ὅτι βρίσκονταν ἀσφαλισμένοι, ἄρχισαν νὰ πηγαίνουν ἄναργα-ἄναργα, θαυμάζοντας τὴν χιλιόκαλλον σκλάβα τους καὶ τόσο πολὺ μαγεύτηκαν ἀπὸ τὴν ἄρρητη ὀμορφιά της, ὥστε ἄρχισαν νὰ σκέφτωνται νὰ μὴν τὴν παραδώσουν στὸν Ἀλῆ πασιᾶ, κι' ὅταν βρέρηκαν σύμφωνοι σ' αὐτό, ἦρθε τὸ δυσκολώτερο: «τὸ ποιὸς θὰ τὴν πάρῃ ἀπ' ὅλους»! Ὅλοι ἦταν νέοι ἀπὸ εἴκοσι ὡς εἴκοσι πέντε χρονῶν, καὶ καθένας τὴν ἤθελε γιὰ τὸν ἑαυτό του. Ὁ ἕνας παινεύονταν γιὰ τὴν ὀμορφιά του, ὁ ἄλλος γιὰ τὸ σπίτι του, καὶ πὲ ὁ ἕνας καὶ πὲ ὁ ἄλλος, θύμωσαν, βρίστηκαν καὶ πιάστηκαν ἀπ' τ' ἅρματα. Βρόντησαν ντουφέκια κι' ἄστραψαν γιαταγάνια καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ στρώθηκαν ὅλοι καταγῆς, ἐξ ὧν ἕνας μοναχὰ ποῦ δὲν εἶχε ἄλλον ἀντίζηλο νὰ σκοτώσῃ, ἢ νὰ σκοτωθῇ ἀπ' αὐτόν.

Αὐτὸς νικητὴς καὶ χαρούμενος, ἔτρεξε ν' ἁρπάξῃ στὴν ἀγκαλιά του τὴν Δάφνη, ποῦ βρίσκονταν λαβωμένη ἀνάμεσα στοὺς τόσους σκοτωμένους, κι' ἔτρεχε τὸ αἷμά της σὰν βρύσι ἀπάνω στὰ στήθια της.

— «Εἶσαι δικό μου»! τῆς εἶπε μ' ἐρωτικὸ πάθος.

— «Μακρυά μου, σκυλλί! (τοῦ ἀπολογήθηκε μὲ ἡρωϊκὴ ἀπάθεια καὶ μὲ περιφρόνησι ἐκείνη). Μακρυά μου, νὰ πεθάνω Χριστιανή!»

Ἐκεῖνος ἔσκυψε νὰ τὴν φιλήσῃ κι' αὐτὴ ἅρπαξε τὸ αἱματωμένο γιαταγάνι τοῦ σκοτωμένου, ποῦ βρίσκονταν δίπλα της καὶ τοῦ τὸ ἔμπηξε στὰ στήθεια μ' ὅση δύναμι τῆς ἔδωκε τὸ μῖσος κι' ἡ ἀποστροφή, καὶ τὸν ἔρριξε καταγῆς πεθαμένο, κι' ἔτσι αὐτὴ μονάχα ζωντανὴ βρίσκονταν ἀνάμεσα σ' εἴκοσι δυὸ σκοτωμένους ἐχτρούς της!

Ὕστερα ἀπὸ κάμποση ὥρα ἔφτασαν τρεχᾶτα τ' ἀδερφοξάδερφά της.

— «Ἀδέλφια μ'! Ξαδέρφια μ'! (φώναξε μ' ἀγωνία). Πεθαίνω Χριστιανή. Ἕνα σκυλλί, ποῦ προσπάθησε νὰ μὲ μαγαρίσῃ, τὸ σκότωσα!...

Ρίχτηκαν ἀπάνω της οἱ δικοί της, κλαίγοντας, τὴν ἅρπαξαν στὴν ἀγκαλιά τους καὶ τὴν ἔφεραν στὸ σπίτι.

. . . . . .

Ὕστερα ἀπὸ λίγον καιρό, ὁ Ἀλῆ-πασιᾶς κηρύττονταν ἀπὸ τὸν Σουλτᾶνο φιρμανλῆς, δηλαδὴ ἀντάρτης, ἐξ αἰτίας τῶν φοβερῶν κακουργημάτων του, κι' ἡ πεντάμορφη Δάφνη παντρεύονταν τὸ πλειὸ ὤμορφο παλληκάρι τοῦ τόπου μας, τὸν Διαμάντη!

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

Φωτογραφία Boissonnas — Χωρική κηδεία

E. Colonna

Ὁ ἀποθανὼν διάσημος μουσικοδιδάσκαλος

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Συμβολικὴ φωτογραφία

ΤΥΧΝΑ ἡ τύχη, συχνότερον ἀκόμη τὸ ἀνθρώπινον τάλαντον, ἄλλοτε δὲ καὶ τὰ δύο ὁμοῦ συντελοῦν εἰς τὸ νὰ γίνουν μερικαὶ ἐκπλήξεις προωρισμέναι νὰ ἔχουν μεγάλην ἐπιτυχίαν.

Κάποιος ζωγράφος εἶδε τὸ μικρό του παιδὶ νὰ κοιμᾶται ἐπάνω εἰς μίαν καθέκλαν καὶ ἀμέσως συνέλαβε τὴν ἰδεαν νὰ ἀπεικονίσῃ τὸ σύμβολον τῆς ἀθωότητος.

Μίαν ἡμέραν εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἀτελιὲ ἕνας φίλος του ὁ ὁποῖος—θέλων νὰ δείξῃ τὴν εὐφυΐαν του—εἶπεν εἰς τὸν καλλιτέχνην:

— Λαμπρὰ ἡ ἰδέα σου, ἀγαπητέ μου, ν' ἀναπαραστήσῃς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος.

Ὁ ζωγράφος ἀπεφάσισε τότε νὰ δώσῃ εἰς τὴν εἰκόνα τὸ ὄνομα: «παιδικὴ ἡλικία τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος». Ἡ εἰκὼν ἔγεινε διάσημος καὶ ἐπωλήθη ἀκριβά.

Κάτι παρόμοιον συνέβη τελευταίως εἰς ἕνα φωτογράφον τῆς Ρώμης, ὅστις μετέβη ὅπως φωτογραφήσῃ τὴν βίλλαν Ρώμην. Ἀφοῦ ἐφωτογράφησε τὸν πρίγκηπα Μπύλωβ καὶ τὴν σύζυγόν του, ἠθέλησε κατόπιν νὰ φωτογραφήσῃ καὶ ἕνα πηγάδι ποῦ ἦτο εἰς τὸ μέσον τῆς ἐπαύλεως.

Τὴν στιγμὴν τῆς φωτογραφήσεως ἐκάθητο ἐπάνω εἰς τὸ πηγάδι ἕνας γάττος καὶ ἐπλύνετο.

Ἡ φωτογραφία ἐθεωρήθη συμβολικὴ (ὁ γάττος δηλ. ἐθεωρήθη ὡς ἀντιπροσωπεύων τὴν διπλωματίαν) καὶ τὰ ἀντίτυπά της πωλοῦνται τώρα ἀκριβότατα.

*

Συναδελφικὴ ἀβρότης

Ἰταλικὸν μουσικὸν περιοδικὸν ἀναγράφει τὸ ἑξῆς χαριέστατον ἀνέκδοτον τοῦ μεγάλου μουσουργοῦ τῆς Ἰταλίας Ροσσίνι.

Μίαν ἡμέραν, ἐν Παρισίοις εὑρισκόμενος ὁ Ροσσίνι, ἔκαμνε τὸν συνήθη περίπατόν του εἰς τὰ βουλεβάρτα στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ βραχίονος φίλου του.

Περιπάτουν ἀμφότεροι εὔθυμοι καὶ ζωηροί, ὅτε αἴφνης ὁ φίλος τοῦ μουσουργοῦ ἠσθάνθη τὸν βραχίονα τοῦ τελευταίου ἐρειδόμενον βαρύτερον ἐπὶ τοῦ ἰδικοῦ του, ἐνῷ τὸ βῆμά του κατέστη ἐκτάκτως βραδύ.

Ἔκπληκτος διὰ τὴν ἀπότομον ταύτην μεταβολὴν, στρέφεται καὶ βλέπει τὸν Ροσσίνι χαιρετίζοντα διὰ θερμῆς χειραψίας ἕνα ἐκ τῶν ἐπίσης μεγίστων συνθετῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὸν Μέγερμπερ

— Τί κάμνετε, ἀγαπητὲ διδάσκαλε; Πῶς εἶνε ἡ ὑγεία σας; ἠρώτησεν εὐγενέστατα ὁ Μέγερμπερ.

— Κακά! πολὺ ἄσχημα, ἀγαπητέ μου! ἀπήντησεν ὁ Ροσσίνι διὰ φωνῆς σχεδὸν κλαυθμηρᾶς.

Ὁ Μέγερμπερ ἀφοῦ ἠχήθη περαστικὰ εἰς τὸν γηραιὸν Ροσσίνι ἀτεμακρύνθη. Καὶ τότε ὁ συνοδεύων τὸν Ροσσίνι τὸν ἠρώτησε μετὰ περιεργείας:

— Διατί εἴπετε εἰς τὸν Μέγερμπερ ὅτι εἶσθε ἄσχημα καὶ διατὶ ὑπεκρίθητε τὸν ἀσθενῆ, ἀφοῦ περιπατεῖτε ζωηρότατος;

Ὁ Ροσσίνι ἐμειδίασε πονηρῶς καὶ μετὰ σιγὴν ὀλίγων στιγμῶν, ἀπήντησε:

— Μάθε, φίλε μου, ὅτι ὁ Μέγερμπερ θὰ ἠύχετο ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν παρουσίαν μου διὰ νὰ ἐκλάμψῃ περισσότερον ἡ ἰδική του ἀξία. Τὸ γνωρίζω καλῶς καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἠθέλησα νὰ τὸν ἀπογοητεύσω...

*

Ζῶα ἐπὶ σκηνῆς

Ἡ ἐπιτυχία τοῦ «Σαντεκλαὶρ» ἀναμιμνήσκει διάφορα ἄλλα ἔργα τῶν ὁποίων ἡ ἐπιτυχία ἐστηρίχθη εἰς ζῷα παρουσιασθέντα ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Εἰς ἕνα θεατρικὸν ἔργον, ὁποῖον φέρει τὸν τίτλον «Γῆ» ἡ σκηνὴ παριστᾶ τὸ ἐσωτερικὸν ἑνὸς κατετσιοῦ. Κατωρθώθη νὰ κρατήσουν τοὺς πετεινοὺς καὶ τὰς ὄρνιθας εἰς τὴν σκηνὴν ἀφοῦ προηγουμένως τὰς ἄφιναν νὰ πεινάσουν καὶ ἔπειτα μόλις ἤρχιζεν ἡ παράστασις ἔριπταν εἰς διάφορα μέρη κριθάρι καὶ καλαμπόκι. Εἰς τὸ ἔργον τοῦ Ρισπὲν τὸ φέρον τίτλον «Πρὸς τὴν δόξαν» ὁ Κοκλὲν ὁ πρεσβύτερος ὑπεδύετο τὸν βοσκόν, ἀλλὰ τὰ πρόβατά του ἦσαν ψεύτικα. Εἰς τὴν «Διινώραν» ὅμως τοῦ Μέγερμπερ ἔπρεπε νὰ ἐμφανισθῇ ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἕνα ἀληθινὸ κατσικάκι τὸ ὁποῖον νὰ διαβῇ μίαν μικρὰν ξυλίνην γέφυραν, κάτωθεν τῆς ὁποίας ἔτρεχε νερό.

Τὸ κατσικάκι ἔπαιξε θαυμάσια τὸ μέρος του διότι ἀπὸ τὰ παρασκήνια τοῦ ἐδείκνυαν ἕνα κάνιστρον γεμᾶτο μὲ ὡραῖον πράσινο χορτάρι.

Εἰς τὸ θέατρον Καργκανὸ τοῦ Μιλάνου παρουσιάζετο ἀπὸ σκηνῆς μία λέαινα εἰς τὸ ἔργον «Ὁ ἐνάρετος πατέρας» καὶ ἔτρεχε κόσμος καὶ κοσμάκης κάθε βράδυ διὰ νὰ ἀπολαύσῃ τὸ πρωτοφανὲς θέαμα. Εἰς τὸ Θέατρον Βαριετὲ τῶν Παρισίων ἐπαίχθη ἕνα ἔργον τοῦ Δεζωζιὲ ἡ «Μαϊμοῦ ποῦ κλέβει» εἰς τὸ ὁποῖον πρωτηγωνίστει ἕνας πίθηκος καλὰ γυμνασμένος.

Ὅταν παρεστάθη εἰς τὸ Μιλᾶνον ὁ «Ἔρως» τοῦ Μαντσότι, ἔφεραν ἐπίτηδες ἀπὸ τὸ Ἀμβοῦργον ἕνα μεγάλον ἐλέφαντα διὰ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν παράστασιν.

Ἤδη, ὁ Ροστὰν ἀπήλλαξε τὸ θέατρον ἀπὸ τὰ ζῶντα ζῷα, ὧν ἄλλως τε ἡ ἐκγύμνασις ἵνα ὑποδύωνται τοὺς ρόλους των ἀπήτει κόπους, καὶ εἰσήγαγε τὴν μετεμψίσιν τῶν ἠθοποιῶν εἰς ζῷα, ἀπεδείχθη δὲ ὅτι τὰ μιμοῦνται πολὺ καλά.

*

Ζωγράφου αὐτοπάρνησις

Ὁ Ἰταλὸς ζωγράφος Ἀδεμόλλο εἰς ἡλικίαν 84 ἐτῶν, ἠθέλησε ν' ἀποθανατίσῃ εἰς μέγαν πίνακα τὴν Γαριβαλδινὴν ἐκστρατείαν διὰ νὰ τὴν δωρήσῃ κατόπιν εἰς τὴν πόλιν τῆς Ρώμης, καὶ στολίσῃ τὸ Μουσεῖον τῆς Ἀναγεννήσεως.

Ὁ Ἀδεμόλλο, καίτοι πτωχότατος, ἐδώρησε τὸν πίνακα. Ἡ πενία του εἶνε τοιαύτη, ὥστε γράφει μίαν ἡμέραν εἰς φίλον του συντάκτην τῆς «Τριμπούνας.» «Εἶμαι πτωχότατος ἕνεκα τῆς μεγάλης μου μετριοφροσύνης. Ἡ πατριωτική μου τέχνη ἐκτελουμένη μετ' ἐγκαρδιότητος δὲν μὲ ἐτοποθέτησεν ἐπὶ κλίνης ἐκ ρόδων. Ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν δὲν εἰσπράττω οὐδὲ λεπτὸν καὶ βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἡ μικρά μου περιουσία κατεστράφη ἐξ ὁλοκλήρου. Ἂν ἠκολούθουν τὸν συρμὸν ἐν τῇ τέχνῃ θὰ εἶχον σήμερον ἀρκετὰ διὰ νὰ ζῶ λίαν ἀξιοπρεπῶς. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν μ' ἐνδιαφέρει ποσῶς. Θάναχωρήσω ἐντὸς ὀλίγου διὰ τὴν αἰωνιότητα μὲ τὴν καρδίαν πλήρη ἱκανοποιήσεως ἐπὶ τῷ ὅτι ἔπραξα τὸ καθῆκόν μου ὡς πολίτης καὶ ὡς Ἰταλὸς ζωγράφος».

Ὁ Ἀδεμόλλο ὁμοῦ μετὰ τοῦ πίνακος ἐδώρησεν εἰς τὸ ρηθὲν μουσεῖον καὶ τρεῖς ἱστορικὰς ἐπιστολὰς τοῦ Κάντζιο, σταλείσας εἰς αὐτὸν εἰς ἀπάντησιν ἐρωτήσεών τινων τοῦ ζωγράφου, ἀφορωσῶν τὴν ἀχριβῆ ἐκτέλεσιν τοῦ πίνακος.

Ἰδοὺ τὸ κείμενον μιᾶς τῶν ἐπιστολῶν τούτων:

«Ὁ Γαριβάλδης κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τῆς Σικελίας ἵππευε σχεδὸν πάντοτε τὴν φοράδα «Μαρσάλαν», τὴν ὁποίαν τῷ εἶχε δωρήσει ἐν Μαρσάλᾳ εἰς μυλωθρός. Ἦτο φορβὰς χρώματος πυρροῦ καὶ εἶχεν ἐφίππιον ἐρυθρὸν, δωρηθὲν καὶ αὐτὸ εἰς τὸν Γαριβάλδην παρὰ τοῦ αὐτοῦ μυλωθροῦ. Ὅταν ὁ στρατηγὸς ἔφθασεν εἰς τὸ Παλέρμον ἐχρησιμοποίησε τὸ ἕτερον ἐφίππιον, τὸ Ἀμερικανικὸν, τὸ ὁποῖον ἦτο πεποικιλμένον διὰ κοσμημάτων ἐξ ἀργύρου. Τὸ ἐφίππιον τοῦτο ἐχρησιμοποίησε κατὰ τὴν μάχην τοῦ Μιλάτζο, ὅπου μία σφαῖρα τυφεκίου τὸν ἐτραυμάτισεν εἰς τὸν πόδα καὶ ἔβλαψε καὶ τὸν ἄργυρον τοῦ ἐφιππίου.»

Αἱ Οὐγγρίδες κυρίαι εἶχον προσφέρει εἰς τὸν στρατηγὸν ἕτερον ἐφίππιον ἐξ ἐρυθρᾶς μετάξης, ἀλλὰ τοῦτο, καθὸ δύσχρηστον, ὁ στρατηγὸς οὐδέποτε ἐχρησιμοποίησε.

*

Ἡ πενία τοῦ Μιλλὲ

Ὁ μέγας Γάλλος ζωγράφος Μιλλέ, τοῦ ὁποίου γνωστότατος ἀνὰ τὸν κόσμον εἶνε ὁ πίναξ «Ἑσπερινός», καὶ τοῦ ὁποίου ἕτεροι πίνακες, ἀγροτικῆς πάντοτε ἐμπνεύσεως, ἐπωλήθησαν εἰς μυθώδεις τιμάς, ἔζησε μέχρι τοῦ θανάτου εἰς ἔνδειαν ἀπίστευτον.

Ὁ Σεναῖος Μπεζὲν διηγεῖται εἰς τὴν «Ἑβδομαδιαίαν Ἐπιθεώρησιν» ὅτι ὁ Μιλλὲ ἐγεννήθη παρ' οἰκογενείας Νορμανδῶν, πλησίον τῆς ἀκτῆς τῆς θαλάσσης καὶ ἀνετράφη παρὰ γηραιοῦ τινος θείου του, ἱερέως μόλις διαφυγόντος τὴν μῆνιν τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως, ὅστις τῷ ἐδίδαξε τὴν λατινικὴν καὶ τὰ ἀγροτικὰ ἔργα.

Ἀλλ' ὁ μικρὸς καλλιτέχνης ἐδείκνυεν ἐνδιαφέρον μόνον διὰ τὴν ζωγραφικὴν καὶ παρ' ὅλην τὴν πενίαν του ὁ πατήρ του τὸν ἔστειλεν εἰς ζωγράφον τινὰ τῆς πλησιεστέρας πόλεως διὰ νὰ λάβῃ τὰ πρῶτα μαθήματα εἰς τὴν τέχνην, ἡ ὁποία ἐπέπρωτο νὰ τὸν ἀναδείξῃ.

Ὀλίγον βραδύτερον ὁ Μιλλὲ μετέβη εἰς Παρισίους ὅπου τὰ πρῶτά του βήματα ὑπῆρξαν ἀρκετὰ δύσκολα.

Εἰς τοσαύτην εὑρίσκετο ἔνδειαν, ὥστε μίαν ἡμέραν ἠναγκάσθη νὰ παραχωρήσῃ ἡμίσειαν δωδεκάδα εἰκόνων εἰς ἕνα ὑποδηματοποιὸν ἀντὶ ζεύγους ὑποδημάτων. Αἱ εἰκόνες ἐκεῖναι σήμερον ἔχουν μεγάλην ἀξίαν.

Εἷς ἐκ τῶν φίλων του διὰ πολλῶν κόπων κατώρθωσε τέλος νὰ ἐπιτύχῃ δι' αὐτὸν ἑκατὸν φράγκα παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, ὡς βοήθημα.

Τῷ ἐκόμισεν εἰς τὴν κατοικίαν του τὰ χρήματα, τὸν εὗρε δὲ καθήμενον ἐν ἀπελπισίᾳ ἐπὶ τῆς πτωχικῆς του κλίνης.

— Εὐχαριστῶ! τῷ εἶπεν ὁ Μιλλέ, αὐτὰ τὰ χρήματα μοῦ φθάνουν ἐν καιρῷ. Ἀπὸ δύο ἡμερῶν δὲν ἔφαγα τίποτε. Ἀλλ' εὐτυχῶς κατορθώσαμεν νὰ δώσωμεν εἰς τὰ μικρά μας νὰ φάγουν.

Κατὰ τὸ 1849 ὁ Μιλλὲ ἀπεσύρθη εἰς τὸ Μπαρμπεζών, παρὰ τὸ δάσος τοῦ Φονταινεμπλώ, ὅπου καὶ παρέμεινε μέχρι τοῦ θανάτου του.

Ἦτο δὲ καὶ τότε τόσον πτωχός, ὥστε δὲν κατώρθωσε νὰ εὕρῃ τὰ μέσα ὅπως μεταβῇ παρὰ τὴν θνήσκουσαν μητέρα του εἰς τὸ χωρίον, ὅπου ἐγεννήθη.

Ἡ δὲ εἰρωνεία τῆς τύχης ἠθέλησεν ὥστε ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις νὰ τῷ προτείνῃ νὰ ζωγραφήσῃ τὸ παρεκκλήσιον τῆς Ἁγίας Γενεβιέβης ἐντὸς τοῦ Πανθέου, προσφέρουσα εἰς αὐτὸν πεντήκοντα χιλιάδας φρ. εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν ἡ ἀσθένεια εἶχεν ἤδη παραλύσῃ τὰς χεῖράς του.

*

Ἐκδικήσεις καλλιτεχνῶν

Οἱ καλλιτέχναι δὲν χαίρουν φήμην ἀνεξικάκων ἀνθρώπων. Ἀνέκαθεν ἦσαν ἐκδικητικοί, ὑπῆρξε μάλιστα ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν μερικοὶ καλλιτέχναι ἔγειναν ὀνομαστοὶ ἀκριβῶς διὰ τὸ ἐκδικητικόν των πνεῦμα.

Ὁ Βελισσάριος Κορίνθιος, ζωγράφος Ἕλλην, ἀκμάσας ἀπὸ τοῦ 1558 μέχρι τοῦ 1643 ἐζηλοτύπει τόσον πολὺ τοὺς ἀντιπάλους του, ὥστε ἀνέθετεν εἰς μπράβους νὰ τοὺς φονεύσουν. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐφονεύθη καὶ ὁ Λουδοβίκος Ροδρίγος τὸν ὁποῖον ὁ Βελισσάριος εἶχεν ἀναδείξει, τὸν ἐζήλευε δὲ διότι ἀπέκτησε ταχέως φήμην καλοῦ ζωγράφου, χάρις εἰς ἕνα ὀνομαστόν του πίνακα. Μερικοὶ ἱστορικοὶ καρηγοροῦν τὸν Βελισσάριον ὅτι ἐδηλητηρίασε καὶ τὸν συνάδελφόν του Δομενικῖνον, τοῦ ὁποίου πολλὰ θαυμάσια ἔργα κοσμοῦν σήμερον τὰ μεγαλείτερα Ἰταλικὰ μουσεῖα. Ἀλλὰ καὶ ὁ μέγας Τιτσιᾶνο ἦτο φθονερός. Εἶνε γνωστὸν ὅτι ἐζηλοτύπει καὶ αὐτὸν ἀκόμη τὸν ἀδελφόν του.

Περισσότερον ὅμως ἀπὸ ὅλους τοὺς συναδέλφους του ἐφθόνει τὸν Λικίνιον, ὁ ὁποῖος, ἐννοεῖται, τοῦ ἀνταπέδιδε τὸ μῖσος.

Τόσον σφοδρῶς ἐμίσουν ὁ εἷς τὸν ἄλλον, ὥστε συχνότατα ἤρχοντο εἰς χεῖρας. Ὁ Ἀβραὰμ Ζάνσενς ἐμίσει θανασίμως τὸν Ροῦμπενς καὶ κατώρθωσε νὰ πείσῃ τὸν προσφιλέστερον μαθητήν του, τὸν Ρουμποῦ, νὰ ἑνωθῇ μὲ μερικοὺς ἄλλους, οἱ ὁποῖοι ἐπεζήτουν τὴν πτῶσιν τοῦ διδασκάλου.

Ὁ Ροῦμπενς περιωρίσθη εἰς τὸ νὰ ἐκδικηθῇ μὲ τὰ ἔργα τὰ πράγματι θαυμάσια, τὰ ὁποῖα ἐζωγράφησε. Παρουσίασεν εἰς τὴν ἀρχὴν τὴν περίφημον «Ἀποκαθήλωσιν», κατόπιν, ἐπειδὴ τὸν κατηγόρησαν ὅτι δὲν ἤξευρε νὰ ζωγραφίζῃ τοπεῖα καὶ ὅτι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐπλήρωσε τρεῖς ζωγράφους, τοὺς Σνάϊδεα, Οὐνδερ καὶ Βίκδεν, ἐζωγράφησε τέσσαρα ὑπέροχα τοπεῖα, τὰ ὁποῖα προεκάλεσαν τὸν γενικὸν θαυμασμόν.

Οἱ συκοφάνται του ἠναγκάσθησαν νὰ σιωπήσουν. Κατὰ παρόμοιον τρόπον ἐξεδικήθη βραδύτερον ὁ Ἰταλὸς Κάρδι. Τὸ κατηγόρησαν ὅτι ἡ «Θεραπεία τοῦ παραλυτικοῦ» τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐκθέσῃ δὲν ἦτο ἰδικόν του ἔργον, ἀλλὰ κάποιου φίλου του. Ἐκεῖνος τότε, διὰ ν' ἀποστομώσῃ τοὺς συκοφάντας του, τοὺς ἐκάλεσε καὶ ἐζωγράφησεν ἐπὶ παρουσίᾳ των ἕνα νέον πίνακα. ἀφοῦ ωρηγουμένως κατέστρεψε τὸν παλαιόν. Δὲν εἶνε ὅμως οἱ ζωγράφοι μόνον ζηλότυποι, ἀλλ' ἐξ ἴσου μὲ αὐτοὺς εἶνε καὶ οἱ ἠθοποιοὶ καὶ οἱ λοιποὶ καλλιτέχναι. Διὰ νὰ περιορισθῶμεν εἰς ἕνα μόνον ἀπὸ αὐτοὺς, ὑπενθυμίζομεν τὸν Ταμάνιο, ὁ ὁποῖος ἐπέβλεπε διαρκῶς τὸν ἀδελφόν του διότι ἐφοβεῖτο μήπως τραγουδήσῃ καὶ αὐτὸς εἰς κανὲν θέατρον καὶ ἐπισκιάσῃ τὴν δόξαν του.

*

Ὁ καλλιτέχνης . . . Ἰνβί.

Εἷς εὐγενὴς ἐκαυχᾶτο ὅτι ἦτο τόσον τέλειος τεχνοκρίτης ὥστε βλέπων ζωγραφικὸν πίνακα νὰ ἐννοῇ τίνος καλλιτέχνου ἦτο.

— Τίνος εἶνε ὁ Χριστὸς αὐτός; τὸν ἠρώτησε μίαν ἡμέραν ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος ΙΕ' δεικνύων ἕνα θαυμάσιον Ἐσταυρωμένον.

— Ἡ Μεγαλειότης θέλει νὰ ἀστειευθῇ ἀναμφισβητήτως.

— Καθόλου, σᾶς ἐρωτῶ τίνος καλλιτέχνου εἶνε ὁ Χριστὸς αὐτός.

— Μεγαλειότατε, ἂν δὲν εἶνε κανεὶς τυφλὸς βλέπει ὅτι εἶνε τοῦ Ἰνβί!

Τὰ γράμματα ΙΝΒΙ (Ἰησοῦς Ναζωραῖος Βασιλεὺς Ἰουδαίων) ἐξελάμβανεν ὁ θαυμάσιος τεχνοκρίτης ὡς τὸ ὄνομα τοῦ ζωγράφου.

ΠΡΟΩΡΟΙ ΙΔΙΟΦΥΪΑΙ

ΑΥΜΑΤΟΥΡΓΑ παιδία, τὰ enfants - prodige, τὰ σπάνια παιδιά, εἶνε σπάνια καὶ κατ' ἀριθμὸν, ἀλλὰ καὶ ἰδιοφυΐαν. Ὑπάρχουν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς τέχνης καὶ τῶν γραμμάτων φαινόμενα προώρου ἰδιοφυΐας, πρὸ τῆς ὁποίας ὠχριῶσι αἱ ἐκτελεσταὶ οἱ διὰ πολυετοῦς σπουδῆς ἀσκηθέντες. Αἱ πρόωροι ἐμφανίσεις ἐσημειώθησαν ἰδίως εἰς τὴν μουσικήν.

Ἡ μικροσκοπικὴ Ἱσπανόπαις Πιλὰρ Ὀζόριο, μόλις τριετὴς, παίζει μὲ θαυμαστὴν εὐχέρειαν τὰς δυσκολωτέρας κλασικὰς συνθέσεις τῶν μεγάλων μουσουργῶν. Ἡ Πιλὰρ χρησιμοποιεῖ χαμηλὸν κλειδοκύμβαλον, μὲ μικρὰ πλῆκτρα, εἰδικῶς δι' αὐτὴν κατασκευασθέν. Ὁ ἀδελφὸς τῆς Πιλὰρ δεκαετὴς Πεπίτος Ὀζόριο εἶνε ἤδη διάσημος μουσικὸς, περιελθὼν τὴν Εὐρώπην ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ διασήμου μαέστρου Νίκισχ καὶ κερδίσας δόξαν καὶ χρήματα πολλά.

Ἡ κλίσις πρὸς τὴν μουσικὴν τῆς Πιλὰρ ἐξεδηλώθη ἔξαφνα πρὸ ἑνὸς ἔτους ὡς ἑξῆς:

Μίαν ἡμέραν ἔπαιρνε κουτρουβάλες εἰς τὸ ταπέτο τοῦ δωματίου, ὅταν ἔξαφνα ἡ παιδαγωγός της ἤρχισε νὰ ψάλλῃ ἕνα ἀπὸ τὰ τυρολέζικα ἐκεῖνα τραγούδια τὰ γεμάτα αἴσθημα καὶ πάθος. Ἡ μικροῦλα κατ' ἀρχὰς ἠκουεν ἐν ἐκστάσει, κατόπιν ἐσηκώθη, ἐσκαρφάλωσεν ὅσον ἠδύνατο καλλίτερα εἰς τὸ πρὸ τοῦ πιάνου κάθισμα καὶ ἔπειτα ἀπὸ μερικὰς ἀποπείρας κατώρθωσε ν' ἀποδώσῃ, νόταν πρὸς νόταν, τὴν μελωδίαν τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀκούσῃ, πρὸς μεγάλην κατάπληξιν τῆς παιδαγωγοῦ.

*

Ὁ Φλόριζέλ φὸν Ρώϋτερ ἑπταετὴς κατέπληξε μὲ τὴν εὐστοχίαν μεθ' ἧς ἀπέδιδε μουσουργήματα ἀπαιτοῦντα μεγάλην δεξιότητα.

Ὁ μικρὸς Γκέριγγερ [1]) δωδεκαετὴς, μαθητὴς τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν, Γερμανοέλλην, ἔχων τεχνικὴν καὶ γλυκυτάτην δοξαριὰν, ὁ πρὸ τετραετίας ἐμφανισθεὶς εἰς Ἀθήνας ἑπταετὴς τότε Ἀνδρέας Weisgerbe, ἐξέπληξαν τοὺς Ἀθηναίους μὲ τὴν ἰδιοφυΐαν των. Ἀλλὰ καὶ Ἕλληνες μικροί, ὁ Λώρης Μαργαρίτης, ὁ Λέων Εὐστρατίου τείνουν νὰ γείνουν διάσημοι.

Παραμένουν ὡσαύτως ζωηραὶ αἱ ἐντυπώσεις τοῦ Ἀθηναϊκοῦ κοινοῦ ἐκ τῶν ἐμφανίσεων τῆς μικρᾶς Ἀθηνᾶς Ζίφου βιολιστρίας, τῆς ἤδη ἐν Παρισίοις Μ. Βαλσαμάκη κεκτημένης εἰς ἐπίζηλον βαθμὸν τὸ τάλαντον τῆς ἀπαγγελίας, τοῦ μικροῦ Δούνη δεξιοτέχνου εἰς τὸ μανδολίνον.

Ἀλλὰ καὶ τῆς Ἔρλιχ ἡ δαιμονιώδης εὐχέρεια εἰς τὸ βιολὶ καὶ ἡ τέχνη τῆς μόλις δωδεκαέτιδος Ἰταλίδος Τζούλιας ντὲ Ρίζο, τῆς μικροσκοπικῆς αὐτῆς Δοῦζε, ἥτις εἰς τὸ Β. θέατρον ἔπαιξε δύο δραμάτια ὡς μεγάλη δραματικὴ ἠθοποιός, εἶνε εὔγλωττα παραδείγματα προώρου ἰδιοφυΐας.

*

Ἡ Βασίλισσα τῆς Ρουμανίας, ἔχει ὑπὸ τὴν προστασίαν της μίαν μουσικὴν ἰδιοφυΐαν περίεργον, τὸν Βλαδίμηρον Ντολάνσκι, ὅστις θριαμβεύει ἤδη εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς Εὐρώπης.

Ὁ Ντολάνσκι ἔχει ὄχι μόνον ἔκτακτον ἐπιτηδειότητα ὡς κλειδοκυμβαλιστὴς, ἀλλὰ καὶ ἀσύγκριτον δύναμιν θελήσεως.

Ἐγεννήθη εἰς τὸ Βουκουρέστιον. Ἐν ἡλικίᾳ δεκατεσσάρων ἐτῶν ἐν μιᾷ ἐκρήξει ἔχασε τὸν ἕνα βραχίονα καὶ ἐτυφλώθη ὅλως διόλου. Οἱ γονεῖς του τὸν ἀπέστειλαν εἰς ἓν ἄσυλον τυφλῶν, ὅπου ὁ ἀτυχὴς νέος ἤκουσε μίαν ἡμέραν τὴν ἱστορίαν ἑνὸς Οὔγγρου μουσικοῦ, ὅστις ἔπαιζε πιάνο μὲ μίαν μόνον χεῖρα.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὁ νέος Βλαδίμηρος ἐπεδόθη εἰς τὴν σπουδὴν τῆς μουσικῆς μὲ ἀκατάβλητον ἐπιμονήν. Κατεγίνετο σπουδάζων τὴν μουσικὴν ἐπὶ 12 καὶ 14 ὥρας καθ' ἑκάστην.

Τὸ θάρρος του καὶ ἡ ἐπιμονή του τὸν ὡδήγησαν εἰς τὴν νίκην. Μετὰ διετῆ σπουδὴν ἠδύνατο νὰ ἐκτελῇ διὰ τῆς μιᾶς του χειρὸς πλῆθος μουσικῶν τεμαχίων.

Ὅταν ἐξῆλθε τοῦ Ὠδείου ἐπέστρεψεν εἰς τὸ Βουκουρέστιον. Ἐκεῖ τὸν ἐγνώρισεν ἡ Βασίλισσα Κάρμεν Σύλβα καὶ ἠσθάνθη ζωηρὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν τύχην του. Τὸν ἐπροστάτευσε παντοιοτρόπως καὶ τοῦ ἔδιδε μηνιαῖον μισθόν.

*

Ἐσχάτως αἱ Ἀμερικανικαὶ ἐφημερίδες ἀναφέρουν ἄλλο παιδικὸν θαῦμα. Ὁ Ἰάκωβος Σίδις, υἱὸς τοῦ μεγάλου ψυχολόγου Βόρις Σίδις, εἰς ἡλικίαν δύο ἐτῶν ἀνεγίνωσκε, ἐξ ἐτῶν ὑπέστη ἐξετάσεις τελειοφοίτου εἰς τὴν Ἰατρικὴν σχολήν, ἐξέμαθε δὲ ταυτοχρόνως ἐκτὸς τῆς Ἀγγλικῆς, τὴν Ρωσσικὴν, Γαλλικὴν, Γερμανικήν, Λατινικὴν καὶ Ἑλληνικήν. Ἤδη ὁ ἑνδεκαετὴς ἐπιστήμων ἀνέγνωσεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Χάρβαρδ σπουδαιοτάτην πραγματείαν του ἐπὶ ζητήματος δυσκολοτάτου, περὶ τῶν τεσσάρων διαστάσεων. Οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου ἔμειναν κατάπληκτοι διὰ τὰς ἀρτιωτάτας σκέψεις του. Οἱ θεοσοφισταὶ τῆς Ἀμερικῆς τὸν θεωροῦν ὡς μετεμψύχωσιν τοῦ Πυθαγόρα καὶ τὸν ἀποκαλοῦν μὲ τὸ ὑποκοριστικὸν «Πύθη». Οἱ καθη-

P. Arriola

1) Εἰκόνα του ἐδημοσιεύσαμεν εἰς τὸ 79 τεῦχος τῆς «Πινακοθήκης».

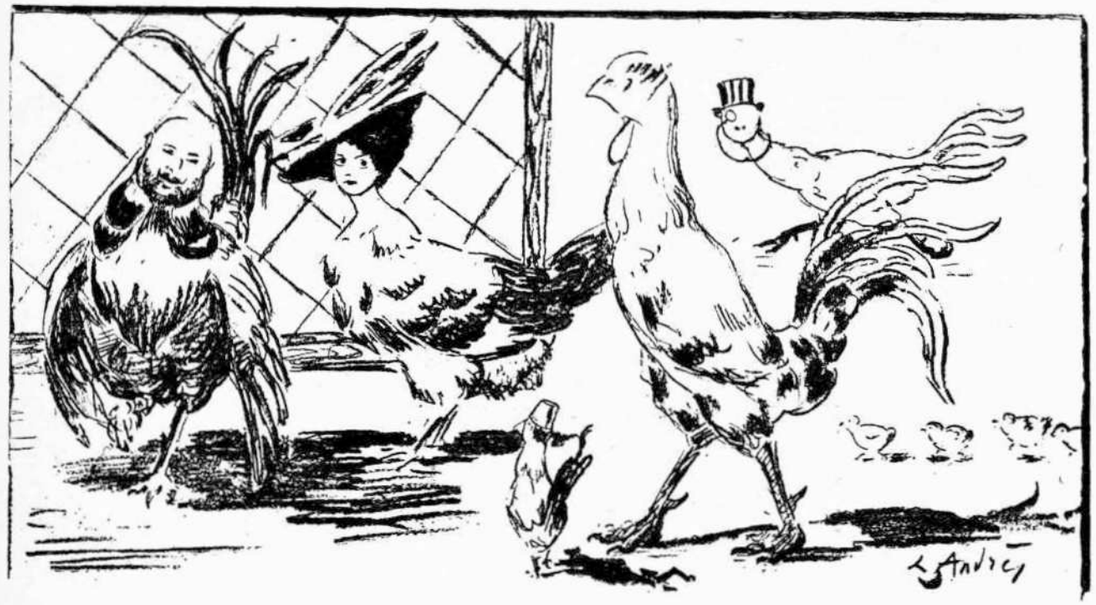

L. Andrés — Σαντεκλὲρ εἰς τὰ θερινὰ κέντρα

γηταὶ τῶν μαθηματικῶν τοῦ ρηθέντος Πανεπιστημίου ὡμολόγησαν ὅτι δὲν ἠμποροῦν νὰ τὸν παρακολουθήσουν εἰς τοὺς μεγαλοφυεῖς ὑπολογισμούς του. Διότι δὲν πρόκειται περὶ μνημονικοῦ, ἀλλὰ περὶ κρίσεως καὶ δημιουργικοῦ πνεύματος εἰς τὴν εὕρεσιν νέων προβλημάτων καὶ νέων λύσεων διὰ συνδυασμῶν ἰδικῶν του. Ὅλα ὁμολογοῦν ὅτι τοιαύτη ἰδιοφυΐα σπανιώτατα ἢ οὐδέποτε ἀνεφάνη εἰς τὸν κλάδον τῶν μαθηματικῶν.

*

Προώρου ἀναπτύξεως εἰς ἄλλους κλάδους τῆς διανοίας, ἰδίως δὲ τῆς ποιήσεως, ὑπάρχουν πλεῖστα ὅσα παραδείγματα. Ὁ Δάντης ἔγραψε τὸ πρῶτον σοννέτο πρὸς τὴν Βεατρίκην ἐννεαετής· ὁ Τάσσος ἔγραφε στίχους ὑποφερτοὺς δεκαετής, ὁ Βέγκ εἰς τὴν ἰδίαν ἡλικίαν ἔγραφε στίχους· ὁ Σίλλερ δεκαετὴς ἔγραψε τὸν «Ράουμπερ», ὁ Λαμεναὶ δεκαὲξ ἐτῶν συνέγραφε σοβαρὰ θεολογικὰ βιβλία, ὁ δὲ Μούαρ μετέφραζε τὸν Ἀνακρέοντα εἰς ἡλικίαν δεκατριῶν ἐτῶν.

Ὁ Μάγιερμπερ πέντε ἐτῶν ἔπαιζεν ἐμπνευσμένο πιάνο. Ὁ Μόζαρτ ἐπίσης, ὁ Βέμπερ, ὁ Χερουβίνι, ὁ Ραφαὴλ ἔδειξαν παιδιόθεν τὴν μεγαλοφυΐαν των. Ὁ Μένδελσον ἐννεαετὴς ἐνεφανίσθη ὡς πιανίστας πρὸ τοῦ κοινοῦ.

*

Ὁ τετραετὴς Σίδνεϋ Κοὲν προκαλεῖ ἀπό τινος ἔκπληξιν εἰς τὸν καλλιτεχνικὸν κόσμον τῆς Νέας Ὑόρκης. Εἶνε αὐτοδίδακτος μουσικός. Δύναται νὰ ἐκτελέσῃ ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου καὶ τὰς δυσκολωτέρας των συνθέσεων ἀπὸ μνήμης. Ἡ οἰκογένειά του ἐκπλήσσεται διὰ τὸ φαινόμενον, ἀφοῦ οὐδὲν μέλος αὐτῆς μέχρι τοῦδε ὑπῆρξε μουσικός. Ὁ Κοὲν δὲν παίζει μόνον ὅταν εἶνε ἔξυπνος, ἀλλὰ καὶ ὅταν κοιμᾶται. Τὴν νύκτα ἐγείρεται ἐκ τῆς κλίνης του καὶ μεταβαίνει κοιμισμένος εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον καὶ παίζει τεμάχια τῶν μεγάλων μουσικοδιδασκάλων. Οἱ ἰατροὶ καὶ οἱ μουσικοὶ φρονοῦν ὅτι μετ' ὀλίγα ἔτη θὰ καταστῇ διάσημος μουσικοσυνθέτης.

*

Ἀλλὰ τὸ περιεργότερον καὶ ἐκπληκτικώτερον φαινόμενον παιδικῆς ἰδιοφυΐας εἶνε τὸ τοῦ Ἱσπανόπαιδος Arriola, τοῦ ὁποίου παραθέτωμεν τὴν

Ἡ ἐπιστήμη τὰ περίεργα καὶ ἔκτακτα αὐτὰ φαινόμενα τῆς προώρου ἐκδηλώσεως τοῦ ταλάντου ἐξηγεῖ. Διάσημοι φυσιολόγοι καὶ ψυχίατροι ἔδωσαν ἑρμηνείας διαφόρους, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον πειστικάς.

Ἰδίως ἀφορμὴν εἰς ἐρεύνας τοιαύτας ἔδωκεν ἡ ἐνώπιον τοῦ Ψυχολογικοῦ συνεδρίου τοῦ 1900 ἐμφάνισις τοῦ Ἱσπανόποιδος Arriola, ὅστις εἰς ἡλικίαν 2 1)2 ἐτῶν ἔπαιξε ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου, χωρὶς νὰ διδαχθῇ ἀπολύτως, ἀπὸ κανένα μουσικήν. Ἐξετέλεσεν ἐπὶ μίαν ὥραν—ἦτο τῷ 1900 3 1)2 ἐτῶν—διαφόρους χορούς, οὓς εἶχεν κἄποτε ἀκούσῃ ὑπὸ τῆς μητρός του ἐκτελουμένους. Καὶ τοὺς ἐξετέλει μὲ περισσοτέραν ἀκρίβειαν ἀπὸ τὴν μητέρα του.

L. ANDRÈS

Ἐν Κωνσταντινουπόλει πρό τινος διωργανώθη καλλιτεχνικὴ ἔκθεσις τοῦ ἐκεῖ διαμένοντος ζωγράφου κ. Andrés, *ὅστις κυρίως ἐπιδίδει εἰς τὴν γελοιογραφίαν.*

Ὁ καλλιτέχνης εἰσήγαγε πρῶτος εἰς τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἱδρυθεῖσαν καλλιτεχνικὴν Σχολὴν, τὴν διδασκαλίαν τοῦ γυναικείου γυμνοῦ, καθότι ἡ ἐν Κων)πόλει Ὀθωμανικὴ καλλ. σχολὴ μόνον ἀνδρικὸν γυμνὸν ἐπιτρέπει.

Ὁ κ. Andrés *εἶνε γελοιογράφος λεπτότατος, αἱ γραμμαί του εἶναι λίαν χαρακτηριστικαί. Εἶνε ἰδίως κοινωνικὸς σατυρογράφος. Ἀλλὰ καὶ σοβαρὰ ἔργα ἐφιλοτέχνησε, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξέθεσε δὶς εἰς τὸ Παρισινὸν* Salon *τῷ 1906 τὸν «Ἐγκαταλελειμένον» καὶ τῷ 1907 τὴν «Γωνίαν ναοῦ ἐν Φλάνδρᾳ.»*

ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΚΑ ΣΑΛΟΝΙΑ

Ἡ ἡμέρα τῆς ὑποδοχῆς — L. Andrés

ΜΕΙΔΙΑΜΑΤΑ

Φοιτητὴς (ἀπ' ἔξω).—Κύτταξε διαβολεμένη ἀτυχία! Εἶνε τὸ μόνο ξενοδοχεῖο ποῦ ἔχω πίστωσιν καὶ βρέθηκε τώρα νὰ κάθεται μέσα ὁ ῥάφτης μου!

*

Οἰκογενειακὴ σκηνή.

—Γρήγορα τὸ γιατρό. Τὸ μωρό μας ἐκατάπιε μιὰ δεκάρα ποῦ τοῦ ἔδωκες τὰ παίξῃ.

Καὶ ὁ φιλάργυρος σύζυγος ἀπαθέστατος.

—Ὤ, δὲν πειράζει γυναῖκα, ἤτο Ἀργεντινή.

*

Ζωὴ καλλιτεχνῶν.

Ἐκείνη.— Προτήτερα εἴχατε στὸ ἀτελιέ σας τρία μοδέλλα, τώρα μόνον ἕνα;

Ὁ ζωγράφος.— Ναί, παιδί μου, γηράζει κανείς.

*

Ἐκείνη.—Καὶ τολμᾷς νὰ μὲ βλέπῃς κατὰ πρόσωπον!

Ἐκεῖνος.—Γιατὶ ὄχι, μὲ τὸν κοιρὶ ὅλα τὰ συνηθίζει κανείς!

*

Ὁ πατέρας (πρὸς τὸν ἄτακτον υἱόν). — Παληόπαιδο! Σὺ μὲ κάνεις κι' ἀσπρίζουν τὰ μαλλιά μου!

Ὁ μικρὸς (σκέπτεται πρὸς στιγμήν). — Γι' αὐτὸ λοιπὸν ὁ παπποῦς ἔχει κάτασπρα μαλλιά!

*

Ἡ σύζυγος.— Ἡ γυναῖκες ὑποφέρουν σιωπῶσαι.

Ὁ σύζυγος.— Ναί, πάντοτε ἐφρόνουν, ὅτι μιὰ γυναῖκα ὑποφέρει ὅταν σιωπᾷ.

Η ΞΥΛΟΓΛΥΦΙΑ ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ[1]*

Γουδέλης Ἰάκωβος. Οὗτος τῇ 25 Αὐγούστου 1635 συνεφώνησε μετὰ τοῦ Ἀθανασίου ἱερομ. Φαλοκαλόρου νὰ παραλάβῃ τὸν ἀνεψιόν τοῦ αὐτοῦ ἱερομονάχου Δημήτριον καὶ ἐντὸς δεκαετίας «... νὰ τὸν μάθῃ τὴν τέχνη τῆς μαραγγο»σύνης καὶ ἰνταγιαδὸρ καὶ νὰ τὸν ἐβγαλῇ μά»στορα τέλειο...» [1])

Μαγγανάρης Μανιὸς καὶ *Μαρκιέκος* ἱερ. *Βενιαμὴν*, ἀμφότεροι ξυλογλύφοι μνημονεύονται ὡς ἐκτιμηταὶ ἑνὸς σταυροῦ τῇ 20 Φεβρουαρ 1673.[2])

Φιλήμων Κωνσταντῖνος συνεφώνησε μετὰ τῶν ἐπιτρόπων τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Πάντων, τῇ 30 Αὐγούστου 1687, νὰ κατασκευάσῃ «...ἕνα ἐπι»τάφιον ἀπὸ τζέρμουλο καὶ κουπὶ καὶ νὰ τὸν »ἰνταγιάρῃ καὶ τὸν χρυσώσῃ...» ἀντὶ 95 ρεαλίων [3]).

Κατὰ δὲ τὸν ιη΄ αἰῶνα ἀπαντῶσιν οἱ ἑξῆς ξυλογλύφοι :

Μπουρδέρης (ἢ Βουρδέρης) Γεωργάκης ἐκ Ζακύνθου, πρὸς ὃν τῇ 25 Ἀπριλίου 1716 ὁ Γιάννης Μαρκόπουλος, ἐντολῇ τῶν συνεπιτρόπων του τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγ. Ἐλευθερίου καὶ κατὰ τὴν συμφωνίαν τῶν αὐτῶν ἐπιτρόπων μετὰ τοῦ ξυλογλύφου Μπουρδέρη ἀπὸ 5 Μαρτ. 1711 ἐπλήρωσε ρεάλια 16 «,..διὰ τὴν δουλειὰ καὶ φατούρα »εἰς τὰ διάστυλα τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας...»[4].)

Γρόπας Ἰωάννης ἐκ Ζακύνθου, μετὰ τοῦ ὁποίου οἱ ἐπίτροποι τοῦ ἐν χωρίῳ Κουκουναρίᾳ ναοῦ τοῦ ἁγ. Νικολάου συνεφώνησαν τῇ 25 Νοεμβρίου 1716 νὰ κατασκευάσῃ διὰ τὸν αὐτὸν ναὸν «...ὀκτὼ κολόνες μὲ τοὺς στηθαίους τους, »μία κόρδα καὶ μία πόρτα τὴ μεσινὴ καὶ ὅ,τι »σουάτζαις χρειαζουνται ἀπὸ κάτου καὶ εἰς ταῖς »ἅγιαις εἰκόνες, ἀκόμη νὰ φτιάνῃ καὶ τὸ ἀρκέτο »τῆς ἔτερης πόρτας, ὅλα ντὲ ἰνταγιο παστρικὸ »ὥμορφο, κατὰ τὸ ντισένιο ποὺ εἶνε εἰς τὴν φάμ»πρικα καὶ διάστυλα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ »Γουζέλη εἰς τὴν πολι...» [5]).

Βιδάλες Νικόλαος, ἐκ Ζακύνθου, ἀναγνώστης, μετὰ τοῦ ὁποίου οἱ ἐπίτροποι τοῦ ἐν χωρίῳ Ἐξωχώρᾳ ναοῦ τοῦ ἁγ. Νικολάου συνεφώνησαν τῇ 15 μαΐου 1727 νὰ κατασκευάσῃ τοῦ αὐτοῦ ναοῦ «... μὲ ξύλα 'δικά του τὸ ἰντάγιο τοῦ πρώτου »ὄρδινε τῆς προσπετίβας, ἤγουν κολόνες, κεφα»λοκόλονα, στηθαίους, ποδίες, σοτοκολονέτες, »ἀρκέτα καὶ πόρτες, χωρὶς τὴν κόρδα, καὶ νὰ »εἶνε ἀπὸ ξύλο κυπαρίσσι καὶ διὰ κόπον του νὰ »τοῦ δώσουν ριαλια 160 ἀπὸ ἄσπρα 100 τὸ κα»θένα...»[1]) Μετὰ τοῦ αὐτοῦ ξυλογλύφου οἱ ἐπίτροποι τοῦ ἐν τῷ φρουρίῳ ἄλλοτε ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου συνεφώνησαν τῇ 26 ἰανουαρίου 1735 «...νὰ ἰνταγιάρῃ ὅλη τὴ προσπε»τίβα τοῦ ἁγίου βήματος, ἤγουν τὰ διάστυλα »τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας μὲ ἰντάγιο ρωμάνο καλὰ »δουλεμένο, κατὰ τὸ τισένιο ὁποῦ ἔκαμε τὸν »Σταυρωμένο... καὶ νὰ τοῦ δώσουν διὰ τὸν κό»πον τῆς δουλείας του ριάλια 450, μὲ χρέος τοῦ »ἄνωθεν Βιδαλῆ νὰ κάνῃ καμμίας λογῆς ἔξοδον, »μόνον τὸ μοναχὸν τισένιο καὶ ἰντάγιο...»[2])

Σκλήβας Παναγιώτης, ἐκ Ζακύνθου, τεχνίτης στὰ ριμέσα, συνεφώνησε τῇ 23 μαΐου 1736 μετὰ τῶν ἐπιτρόπων τοῦ ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ χωρίου Λαγκαδακίων ναοῦ τοῦ ἁγ. Πέτρου νὰ κατασκευάσῃ τὸ κουβούκλιον τοῦ αὐτοῦ ναοῦ.[3])

Λαγὸς Φραγκίσκος ποτὲ Μάρκου μετὰ τοῦ ὁποίου οἱ ἐπίτροποι τοῦ ἐν χωρίῳ Κουκουναρίᾳ ναοῦ τοῦ ἁγ. Λουκᾶ συνεφώνησαν τῇ 17 ὀκτωβρίου 1745 νὰ κατασκευάσῃ «...τὴν προσπετίβα »τοῦ ναοῦ μὲ διαστυλα ἰνταγιάδα τὸ πρῶτο ὄρ»δινε, ἤγουν τὴν κόρδα μὲ σοντζόνι τὸ κάτου »καὶ ἀπάνου ὀκτὼ κολόνες ἀμποδόλο ἰνταγιάδες »καὶ κεφαλοκολονα, τέσσερες ποδίες, τὰ ἀρκέτα »καὶ πόρτες, ὅλα ἰνταγιάδα μὲ ξυλὴ κυπαρισ»σένια, διὰ τσεκίνια χρυσᾶ 15...»[4])

Κομοῦτος Νικόλαος τοῦ Ἀντωνίου συνταγματάρχης ἐκ Ζακύνθου μνημονεύεται περὶ τὸ 1758, ὡς δοὺς τὸ σχέδιον τῆς ἐσωτερικῆς διακοσμήσεως τοῦ περικαλλοῦς ναοῦ τῆς Θ. Φανερωμένης καὶ τῆς οὐρανίας αὐτοῦ, τῆς φερούσης τὰς ζωγραφίας τοῦ Δοξαρᾶ.[5])

★ *Συνέχεια.*

1) Σ)γρ. Ἰω. Φραντζῆς σ. 54.
2) συμβ)γρ. Ν. Νομικὸς σελ. 35 καὶ 39.
3) συμβ)γρ. Κ. Νοβάκος, σελ. 94.
4) σ)γρ. Ἰωάν. Δενόρες σελ. 70.
5) συμβ)γρ. Στ. Σκουλογένης σ. 18.

1) σ)γράφ. Θ. Ζωναρᾶς σελ. 88.
2) σ)γράφ. Λ. Μερκάτης σελ. 57.
3) σ)γρ. Ν. Λισγαρᾶς σελ. 66.
4) σ)γράφ. Θ. Ζωναρᾶς σελ. 85.
5) ὅρα Ν. Κατραμῆ : «Φιλολογ. Ἀνάλεκτα Ζακύνθου» 1880, σελ. 361.— Λ. Χ. Ζώη «Λεξικόν...» ἔνθ' ἀνωτέρω Τόμ. Β'. σελ. 439 ἐν λέξει «Κομούτου».— Π. Χιώτου, «Ἱστορ. Ἀπομνημ. Ζακύνθου» Τόμ. Ζ' 1990, σελ. 46 καὶ «Πινακοθήκην». Ἀθῆναι. Ἔτος Ζ' τεῦχ. 67ον Λ. Χ. Ζώη. Καλλιτεχνικὸς ναὸς ἐν Ζακύνθῳ».

Μποσὲρ (Bocher) *Ἰωαννίκιος* Γάλλος ἀρχιτέκτων ἐν Ζακύνθῳ μνημονεύεται ὡς ἐργασθεὶς τῷ 1765 ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἁγίων Πάντων τῆς πόλεως Ζακύνθου[1]).

Πάστρας Ἀναστάσιος τοῦ Ἀποστόλου ἐκ Ζακύνθου, ὅστις τῷ 1775 κατεσκεύασε τὸ εἰκονοστάσιον τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Διονυσίου, ἀντὶ χρυσῶν τσεκινίων 140[2]).

Κατὰ δὲ τὸν ιθ΄. αἰῶνα ἀπαντῶσιν οἱ ἑξῆς :

Ραφτόπουλος Σπυρίδων τοῦ Ἰωάννου καὶ μητρὸς Ἄννης Περάτη γεννηθεὶς ἐν Ζακύνθῳ περὶ τὰ τέλη τοῦ 1801. Οὗτος γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα *Χαραλαμπάκης* κατεσκεύασε τὸν ἐπιτάφιον τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγ. Βασιλείου τοῦ κάτω, τὴν καθέδραν τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγ. Βασιλείου τοῦ ἄνω, τὸ εἰκονοστάσιον τοῦ ἐν χωρίῳ Βολύμαις ναοῦ τοῦ ἁγ. Σπυρίδωνος, τὸ κουβούκλιον τοῦ ἐν τῇ πόλει ναοῦ τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων καὶ ἄλλα. Ἀπέθανε τῇ 26 Ἰανουαρίου 1860.

Καταιβάτης Ἰωάννης τοῦ Παναγιώτου καὶ Ἑλένης Φραγκοπούλου, γεννηθεὶς ἐν Ζακύνθῳ κατὰ σεπτέμβριον τοῦ 1803[3]). Νέος ἔτι ἐπεδόθη εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ὡραίων τεχνῶν, κατεσκεύασε δὲ ἔργα μαρτυροῦντα τὴν εἰς τὴν καλλιτεχνίαν ἐξαιρετικὴν ἰδιοφυίαν αὐτοῦ. Ἐκ τῶν ἔργων του τούτων ἀναφέρομεν τὰ εἰκονοστάσια τοῦ ἐν τῇ πόλει ναοῦ τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, ρυθμοῦ κορινθιακοῦ, οὗ διαπρέπει ἡ ἐργασία,—τοῦ ἰδίου ναοῦ κατεσκεύασε καὶ τὸ κουβούκλιον τῆς ἁγίας Τραπέζης—τοῦ ἐν χωρίῳ ἁγίῳ Λέοντι ὁμωνύμου ναοῦ, τοῦ ἐν χωρίῳ ἁγίῳ Δημητρίῳ ὁμων. ναοῦ, τοῦ ἐν χωρίῳ Κατασταρίῳ ναοῦ τῶν ἁγίων Θεοδώρων, τοῦ ἐν χωρίῳ Βανάτῳ ναοῦ τῆς Θεοτ. Παναγούλας, τοῦ ἐν Κεφαλληνίᾳ ναοῦ τοῦ ἁγ. Σπυρίδωνος, τοῦ ἐν χωρίῳ Σκουλικάδῳ ναοῦ τοῦ ἁγ. Ἀνδρέου, ὅπερ ἀφεθὲν ἡμιτελὲς ἐπεραίωσεν ὁ ἐκ Κεφαλληνίας ξυλογλύφος Ε. Κάναλης, καὶ τὰ σχέδια τῶν εἰκονοστασίων του ἐν χωρίῳ Φιολίτῃ ναοῦ τῆς Θεοτόκου, οὗ τὴν ἐργασίαν ἤρχισεν ὁ Κάναλης καὶ ἐπεραίωσεν ὁ Τορτορέλης καὶ τοῦ ἐν προαστείῳ Πόχαλη ναοῦ τῆς Θ. Χρυσοπηγῆς, οὗ τὴν ἐργασίαν ἐξετέλεσεν ὁ Θεοδόσης. Ἐπίσης ὁ Καταιβάτης κατεσκεύασε τὸ κουβούκλιον τοῦ ἐν χωρίῳ Γερακαρίῳ μέσῳ ναοῦ τῆς Θεοτόκου καὶ τὸν καλλιτεχνικὸν ἐπιτάφιον τοῦ ἐν τῇ πόλει ναοῦ τοῦ ἁγ. Βασιλείου τοῦ ἄ ω. Ὁ Καταιβάτης συνεργάτην εἶχε τὸν ὀνομαστὸν ξυλουργὸν Μανουὴλ Μιλατιανὸν Μαργαρόνην Ζακύνθιον, μὴ ἱκανοποιούμενος ὅμως ἐκ τῆς ξυλογλυφίας ἐγκατέλιπεν αὐτὴν καὶ ἐπεδόθη εὐδοκίμως εἰς τὸ ἐμπόριον τῆς σαπωνοποιίας καὶ σταφίδος. Ἀπέθανεν ἐν Ζακύνθῳ τῇ 29 νοεμβρίου 1873.

Κάναλης Ἐπαμεινώνδας ἐκ χωρίου Σκρλάτα τῆς Κεφαλληνίας δόκιμος ξυλογλύφος, ὅστις ἀφικόμενος κατὰ τὴν ιθ΄ ἑκατονταετηρίδα ἐν Ζακύνθῳ μετήρχετο τὴν τέχνην του. Ἔργα αὐτοῦ εἶνε τὸ εἰκονοστάσιον τοῦ ναοῦ τῆς Θ. Πικριδιωτίσσης, ὁ ἐπιτάφιος τοῦ ναοῦ τῆς Θ. Φανερωμένης, κατ' ἀπομίμησιν ὁμοίου τοῦ Καταιβάτη, ἡ καθέδρα τῆς Θεοτόκου τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Λαζάρου, ἡ ἀποπεράτωσις τοῦ εἰκονοστασίου τοῦ ἐν χωρίῳ Σκουλικάδῳ ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου, τὸ ὁποῖον, ὡς εἴδομεν, εἶχεν ἀρχίσει ὁ Καταιβάτης καὶ ἄλλα τινά.

[Ἕπεται συνέχεια].

ΛΕΩΝ. ΖΩΗΣ

Η ΚΑΠΠΑΡΙΑ

Σὲ πέτρες ἄγονες, βράχου σχισμάδα
Μιὰ νά τῆς τύχῃ νεροῦ δροσιὰ
Τὴν ὥμμορφή της τὴν πρασινάδα
Ξαπλώνει ξέγνοιαστη ἡ καππαριά.

Ἔχει τὰ στήθη νειόιη γεμᾶτα
Καὶ ὅλο δύναμι καὶ ζωή·
Μ' ἄνθη μοσχόβολα καὶ δροσᾶτα
Ἕνα ξυπνάει γλυκὸ πρωί.

Ποιὸς τὴν ἐφύτευσε δὲν τὴν μέλλει,
Γιὰ ποιὸν ἀνθίζει δὲν ἐρωτᾷ·
Νὰ ζήσῃ μόνο ἐκείνη θέλει,
Ἥλιο κι' ἀέρα λίγο ζητᾷ.

Πόθο δὲν ἔχει ἄλλον κανένα
Καὶ γιὰ κανένα, κρυφὸ παλμό,
Ποτὲ στὰ στήθη της τ' ἀνθισμένα
Λὲν ἔχει νοιώσει κι' αὐτὴ καϋμό.

Ὦ, σὲ λυποῦμαι, φτωχή, στ' ἀλήθεια·
Φρικτὴς σὲ δέρνει Μοίρας πνοή·
Χωρὶς ἀγάπης καϋμοὺς στὰ στήθια
Χωρὶς λαχτόρες, τί ν' ἡ ζωή ;

Κωνσταντινούπολις ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ

Ἡ νεότης κυνηγᾷ τὴν εὐτυχίαν, χωρὶς νὰ ἠξεύρῃ ὅτι ἀκριβῶς εἰς τοῦτο ἔγκειται ἡ εὐτυχία.

*

Μερικαὶ ἐξωτερικαὶ ἐκδηλώσεις τῆς γυναικὸς ἀφίνουν νὰ ὑπονοηθοῦν ὡς ἐσωτερικαί.

*

Τὰ φύλλα τῶν δένδρων καὶ αἱ γυναῖκες χρωματίζονται, ὅταν... μαραίνονται.

1) ὅρα Κώδικα ἰδίου ναοῦ, σελ. 45 καὶ «Λεξικόν...» ἔνθ' ἀνωτέρω, σελ. 684 ἐν λέξει Μποσέρ.
2) σ)γρ. Μ. Φλαμπουριάρης, σελ. 57.
3) Ἐσφαλμένως ἐγράφη ἐν τῇ «Ἰριδι Ἀθηνῶν» (ἔτος Α' τῆς 15 φεβρ. 1898, ἀριθ. 11) ὅτι ὁ Καταιβάτης ἐγεννήθη τῇ 6 ἰανουαρ. 1804, διότι ἡ ἡμερομηνία αὕτη εἶνε ἡ τῆς βαπτίσεως αὐτοῦ, ἄγοντος τότε τὸν 4ον ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του μῆνα. (Ὀρ. Ληξιαρχ. βιβλία ναοῦ Ἁγ. Γερασίμου Κήπων παρὰ τῷ Ἀρχειοφυλακείῳ).

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΗΣ ΦΡΟΥΡΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ μουσικὴ τῆς Φρουρᾶς Ἀθηνῶν, ἡ μόνη στρατιωτικὴ μουσικὴ ἐν Ἑλλάδι—μετὰ τὴν λόγῳ ἀοτείας οἰκονομίας κατάργησιν τῶν ἄλλων—χάρις εἰς τὴν ἀκάματον καὶ πεφωτισμένην διεύθυνσιν τοῦ ἀρχιμουσικοῦ της κ. Σπυρίδωνος Καίσαρη, ὑπολογαγοῦ, μ' ὅλα τὰ ἀτελῆ μέσα εἶνε κάλλιστα συγκεκροτημένη. Οἱ Ἀθηναῖοι πλειστάκις κατὰ τὴν ἀλλαγὴν τῆς Ἀνακτορικῆς φρουρᾶς καὶ ἐν ταῖς δημοσίαις πλατείαις τὴν ἐξετίμησαν ἐκτελοῦσαν δυσκόλους συνθέσεις.

Ὁ κ. Σ. Καίσαρης ἐκ Κερκυραϊκῆς εὐγενοῦς οἰκογενείας καταγόμενος, ἐποιήθασε παῖς ἔτι εἰς τὴν Φιλαρμονικὴν Κερκύρας. Θεωρητικῶς ἐδιδάχθη ἀπὸ τὸν ἐν Λειψίᾳ ἐκπαιδευθέντα ἔγκριτον μουσουργὸν Γεώργιον Τοπάληνν. Ὁ πατήρ του ἦτο δικηγόρος, σπουδάσας ἐν Πίζᾳ τῆς Ἰταλίας. Τῷ 1888 ἐγένετο ἀρχιμουσικός.

Ὁ κ. Καίσαρης εἶνε γνωστὸς διὰ τὰς πολλὰς καὶ ἐπιτυχεῖς συνθέσεις του, ὧν ὑπερέχει τὸ γνωστότατον μελοδραμάτιον «Ἡ ὁλονυχτιὰ τῆς Κρήτης». Εἶνε πρὸς τούτοις καθηγητὴς τῆς ἐνοργανώσεως ἐν τῷ Ὠδείῳ Ἀθηνῶν, ἡ διδασκαλία δ' αὐτοῦ ὑπῆρξε λίαν καρποφόρος. Ὁ κ. Καίσαρης εἶνε συμπαθέστατος καὶ δημοφιλής, συνετέλεσε δὲ οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ μουσικοῦ παρ' ἡμῖν αἰσθήματος.

Σπ. Καίσαρης

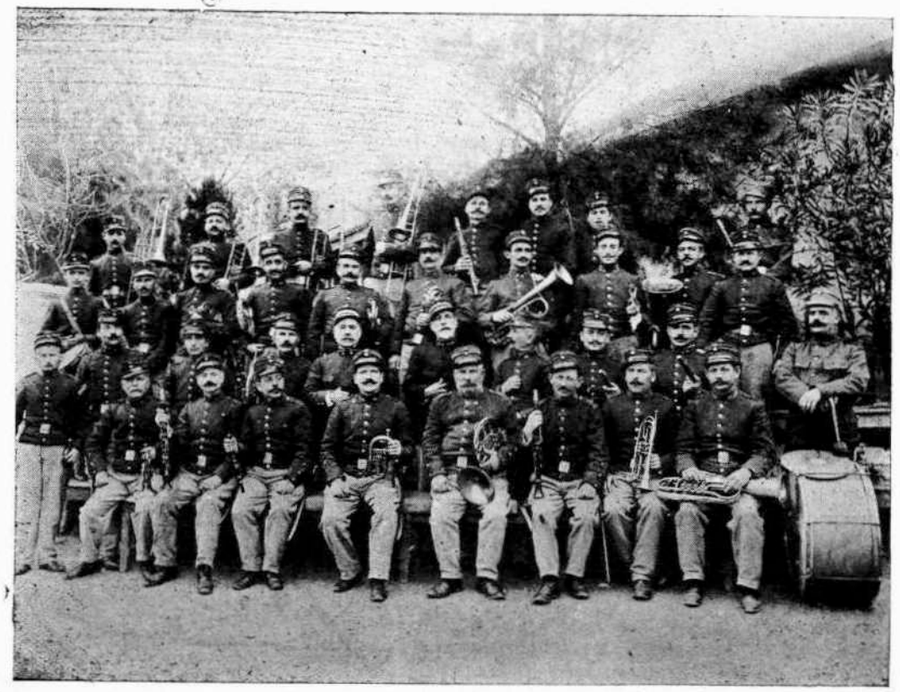

Ἡ μουσικὴ τῆς φρουρᾶς Ἀθηνῶν

ΠΟΙΚΙΛΗ ΣΕΛΙΣ

Ζῶα... φιλολογικά

Τοὺς Γάλλους συγγραφεῖς ἔχει καταλάβει ἐσχάτως ἀνεξήγητος ζῳομανία. Ὁ Ὀκτάβιος Μιρμπὼ συγγράφει ἤδη περιεργότατον βιβλίον, καὶ τὸ βιβλίον τοῦτο ἀποτελεῖται ἀποκλειστικῶς ἐκ τῆς βιογραφίας ἑνὸς σκύλου του—τοῦ ἀγαπητοῦ σκύλου του—τοῦ Δίγκο.

Κάποιος Παρισινὸς δημοσιογράφος ἠρώτησε τὸν συγγραφέα περί τινων λεπτομερειῶν τοῦ νέου του ἔργου.

— Ὁ Δίγκο—ἀπήντησεν—ἦτο θαυμαστὸν ζῷον. Εἶχεν ἐξαιρετικὴν ὅμως εὐαισθησίαν. Κατήγετο ἐκ τῆς κεντρῴας Αὐστραλίας καὶ διετήρησεν ὅλην τὴν ἀγριότητα τῆς φυλῆς του, ὅλα τὰ ὑπερήφανα καὶ φιλελεύθερα ἔνστικτά της. Ἦτο κάτι ἐνδιάμεσον μεταξὺ σκύλου καὶ λύκου. Τὸν ἠγάπων διὰ τὴν ἀπεριόριστον ἀγάπην του πρὸς τὴν ἐλευθερίαν. Φαντασθῆτε, ὅτι οὐδέποτε ὑπήκουεν, ὅπως οἱ ἄλλοι κύνες, καὶ ἂν κάποτε ὑπήκουε, τὸ ἔπραττεν ὁσάκις τοῦ ἤρεσκεν. Οὐδέποτε συγκατετέθη νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὴν ἅμαξαν, καὶ πολλάκις ἠναγκάσθην νὰ περιπατήσω πεζός, παρ' ὅλην τὴν κακοκαιρίαν, διὰ νὰ μὴ χάσω τὴν συντροφιάν του.

Τὸν ἔφερα μαζῆ μου εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐκεῖ δὲ ἐθαύμασα τὴν ὀξεῖαν νοημοσύνην του. Ὁ Δίγκο ἦτο δεινὸς ψυχολόγος καὶ οὐδέποτε ἠπατήθη ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρα τῶν προσώπων, τὰ ὁποῖα μ' ἐπεσκέπτοντο.

Δυστυχῶς εἶχε διατηρήσει ἐκ τῆς φυλῆς του καὶ πολλὴν ἐγκληματικότητα. Ἠρέσκετο νὰ πνίγῃ τὰς ὄρνιθας, τὰς χῆνας καὶ αὐτὰ ἔτι τὰ πρόβατα, καὶ ἡ ἐγκληματικότης του μοῦ ἐστοίχιζεν ἀρκετά. Ἀλλ' ἦτο ἐγκληματίας ἐξ ἀταβισμοῦ, καὶ οὐχὶ ἐκ συμφέροντος ἢ ἐκ πάθους, ὅπως οἱ ἄνθρωποι. Ἐφόνευεν ἐξ ἐνστίκτου διότι οἱ πρόγονοί του ἐφόνευον διὰ νὰ ζήσουν. Ἰδοὺ ἡ ἠθικὴ διαφορὰ μεταξὺ ἑνὸς σκύλου καὶ τῶν ἀνθρώπων.

Τὸ ἔργον μου θὰ εἶνε πολὺ - πολὺ πεσσιμιστικόν. Ἔχω ἀποκτήσει κάποιαν περιφρόνησιν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰς κακεντρεχεῖς των μεθόδους, καὶ δι' αὐτὸ ἀπεφάσισα νὰ γράψω πλέον περὶ τοῦ χωρίου μου καὶ περὶ τῶν ζώων μου—τῶν γλαυκῶν, τῶν ποντικῶν καὶ τῶν ἐντόμων ἔτι.

*

Μοδέλα... καλλιτέχναι

Τὰ «Ἀναγνώσματα δι' ὅλους» ἀσχολούμενα μὲ τὰ μοδέλα τὰ ἐργαζόμενα εἰς τὰ ἐργαστήρια τῶν διαφόρων καλλιτεχνῶν, γράφει ὅτι πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ κατώρθωσαν νὰ γείνουν καλοὶ ἐπίσης καλλιτέχναι, χάρις εἰς τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἐπιτηδειότητά των. Ὁ Γκουτενῶ, ἕνα ὡραιότατον μοδέλο, ἔγεινε γλύπτης, ἕνα ἄλλο ἔλαβε τὸ βραβεῖον τῆς Ρώμης καὶ τώρα κατέχει ἐξέχουσαν θέσιν μεταξὺ τοῦ καλλιτεχνικοῦ κόσμου τῆς Νέας Ὑόρκης.

Ὁ Βαλέντο ἐπωλοῦσε ἄνθη εἰς τοὺς δρόμους τῶν Παρισίων ὅταν ἔξαφνα ἐπέρασεν ἀπὸ τὸν νοῦν του ἡ ἰδέα νὰ γείνῃ μοδέλο. Παρουσιάσθη εἰς τὸν Ροντὲν καὶ ἐπόζαρε διὰ μίαν ἀπὸ τὰς «Σκιάς» του. Βαθμηδὸν ἔγεινε καὶ αὐτὸς καλλιτέχνης καὶ ἔλαβε τὸ βραβεῖον τοῦ Τουρίνου.

Ἡ Ἰωάννα Ρομάνι ἐπῆγε κοριτσάκι εἰς τὸ Παρίσι καὶ ἐπόζαρε, ὅταν ἐμεγάλωσεν, εἰς τὸ ἀτελὲ τοῦ Φαλγκιὲρ ὡς Ἄρτεμις. Κατὰ τὸ 1889 ἐξέθεσεν ἔργα εἰς τὴν Παγκόσμιον Ἔκθεσιν τῶν Παρισίων καὶ ἔλαβε τὸ πρῶτον βραβεῖον.

*

Νέα Πομπηΐα

Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Κωνσταντίναν τῆς Ἀλγερίας ὑπῆρχεν ἄλλοτε ἡ Ρωμαϊκὴ πόλις Θαμουγάδη. Ἡ πόλις αὕτη κτισθεῖσα ὑπὸ τῶν Ρωμαίων ἀποίκων ἤκμαζεν εἰς πλοῦτον καὶ εἰς κτίζια, τὰ ὁποῖα ὅμως ὁ πανδαμάτωρ χρόνος εἶχε θάψει ἐπιμελῶς ὑπὸ παχὺ στρῶμα ἄμμου, εἰς τρόπον ὥστε ἐπὶ τῆς τοποθεσίας ἐκείνης, ἐφ' ἧς εὑρίσκετο τὸ ἐλεεινὸν χωρίδιον Γιμγὰδ, πρὸ τεσσαρακονταετίας δὲν ἐφαίνοντο εἰμὴ κορυφαί τινες κιόνων καὶ τὸ ἀνώτατον τμῆμα ἑνὸς Ρωμαϊκοῦ τόξου.

Κατὰ τὸ ἔτος 1889 ἐν τούτοις ἤρχισαν αἱ ἀνασκαφαὶ καὶ ἦλθον εἰς φῶς βαθμηδὸν ἄπειρα μνημεῖα, τόξα, ναοί, θέατρα, ἱππόδρομοι, λουτρὰ καὶ κατοικίαι, τόσον μεγαλοπρεπῆ, ὥστε νὰ συγκρίνεται ἡ Θαμουγάδη πρὸς τὴν Πομπηΐαν.

Ἡ Θαμουγάδη ἱδρύθη κατὰ τὸ ἔτος 100 μ. Χ. παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Τραϊανοῦ ἐκ στρατιωτικῆς ἀποικίας κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἑνοῦσαν τὴν Λαμπέσην πρὸς τὴν Θηνέστην. Περὶ τὸν 4ον μετὰ Χριστὸν αἰῶνα ἡ νέα πόλις εἶχεν ἀναπτυχθῆ θαυμασίως, ἀκμάζουσα εἰς χλιδήν.

Ἐκ τῶν ἀνευρεθέντων μνημείων τὸ μεγαλοπρεπέστερον εἶνε ἡ ἐκ μαρμάρου θριαμβευτικὴ ἀψίς. Παρ' αὐτὴν εὑρίσκονται αἱ στῆλαι τῆς μεγάλης ἀγορᾶς, αἱ κρῆναι καὶ δύο ἐκ τῶν πυλῶν τῆς ἀρχαίας πόλεως.

Περὶ τὸν πέμπτον αἰῶνα οἱ Μαῦροι, βλέποντες προσεγγίζοντας τοὺς Βυζαντίους κατέστρεψαν τὴν πόλιν, ἀνοικοδομηθεῖσαν ἀργότερον παρὰ τῶν τελευταίων.

Ἤδη ἀνηγέρθη μουσεῖον παρὰ τὰ ἀρχαῖα, ὅπου κατατίθενται πάντα τ' ἀνευρισκόμενα ἀντικείμενα.

*

Οἱ Ρῶσσοι συγγραφεῖς

Ὁ Λεωνίδας Ἀνδρέϊεφ ἀφωρίσθη ἐσχάτως ἀπὸ τὴν Ρωσσικὴν Σύνοδον διὰ τὸ βιβλίον του «Ἀνάθεμα». Ὁ Λέων Τολστόη δὲν ἔλαβε ἀκόμη τὸ δικαίωμα νὰ δημοσιεύσῃ τὰ ἅπαντά του. Τὰ τρία τέταρτα τῶν ἔργων τοῦ Μαξίμου Γκόρκυ κατεσχέθησαν. Ἡ φιλολογία ἀρμενίζει σὲ κακὰ νερὰ ἐν Ρωσσίᾳ, ἀκόμη δὲ χειρότερα κατὰ τὰ παλαιότερα χρόνια. Ἡ Κυβέρνησις πάντοτε ἐκακομεταχειρίσθη τοὺς μεγαλοφυεῖς Ρῶσσους συγγραφεῖς. Ὁ μέγας Πέτρος κατεδίκασε τὸν ἱστοριογράφον Φατιτσὲρ, ὁ ὁποῖος εἰς ἕνα βιβλίον ἐπέκρινε τὸν κλῆρον. Ὁ Λομονοσὼφ, ὁ ὁποῖος ἀπὸ ψαρόπουλον ἀπέβη ἕνας ἀπὸ τοὺς φωστῆρας τῆς Ρωσσικῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς μοσχοβιτικῆς ποιήσεως, ἐτόλμησε μίαν ἡμέραν νὰ βλασφημήσῃ τραχέως τοὺς συναδέλφους του καθηγητάς. Κατεδικάσθη νὰ πληρώσῃ τὴν τόλμην του μὲ κτυπήματα κνούτου, καὶ θὰ ἐδέρετο ἀνηλεῶς ἂν ἡ Ρωσσικὴ κοινωνία δὲν ἐξηγείρετο σύσσωμος εἰς διαμαρτυρίας. Ἔκτοτε δὲν ἤνοιξε πλέον τὸ στόμα του.

*

Κειμήλια

Εἰς τὸ Βρεττανικὸν Μουσεῖον εὑρίσκεται τὸ ἀρχαιότερον ἡλιακὸν ὡρολόγιον, ἡλικίας 2500 καὶ πλέον ἐτῶν. Ἐκόσμει κάποιο σταυροδρόμι τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν· φέρει δὲ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ λιθοξόου - ἀστρονόμου κατασκευαστοῦ: «Φαῖδρος Ζωΐλου Παιωνεὺς ἐποίει».

Ἐγκρίσει τοῦ βασιλέως Ἐδουάρδου ἐστάλη ἐξ Ἀγγλίας εἰς Παρισίους πολύτιμον διὰ τοὺς Γάλλους κειμήλιον, τὸ ὁποῖον ἐτοποθετήθη εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Μ. Ναπολέοντος. Εἶνε ἡ σημαία τῆς Ἔλβας, ἥτις ἀπὸ τοῦ 1814 ἔμεινεν ὡς παρακαταθήκη εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ λόρδου Κάμπελ. Ὁ τελευταῖος τῆς οἰκογενείας ἀπεφάσισε νὰ τὴν δώσῃ εἰς τὴν Γαλλίαν. Εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίσης μουσεῖον ἐτοποθετήθη μία ὡραία σειρὰ καλλιτεχνικῶν ἐκ καρτονίου στρατιωτῶν τῆς Αὐτοκρατορίας μαζὶ μὲ σκίτσα τοῦ Ντετάϊν, παριστῶντα στολὰς τῆς δευτέρας Αὐτοκρατορίας.

*

Ἀμερικανικαὶ οἰκίαι

Εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὅπου αἱ μεγαλουπόλεις ξεφυτρώνουν σὰν μανιτάρια, αἱ οἰκίαι οἰκοδομοῦνται μὲ καταπληκτικὴν ταχύτητα. Τὸ ρεκὸρ τῆς ἀμερικανικῆς αὐτῆς

ταχύτητος τὸ ἔχει ἕνας ἀρχιτέκτων ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν γάμων του προσέφερεν εἰς τὴν σύζυγόν του ὡς δῶρον μίαν οἰκίαν κατασκευασθεῖσαν ἐντὸς ἕνεκα ὡρῶν!! Εἰς τὰς ἑπτὰ τὸ πρωὶ ἔφθασαν εἰς τὸ μέρος εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἐγίνετο ἡ οἰκοδομὴ φορτηγὰ ἁμάξια φέροντα τὰ ὑλικά. Εἰς τὰς ἓξ τὸ βράδυ ἦσαν ὅλα ἕτοιμα.

Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς ταχύτητος, οἱ Ἀμερικανοὶ προσπαθοῦν νὰ πραγματοποιήσουν καὶ θαύματα ἀρχιτεκτονικά.

Κατὰ ἕνα Ἀμερικανὸν ἀρχιτέκτονα δύναται νὰ οἰκοδομηθῇ οἰκία 600 μέτρων ὕψους ἐπὶ 60 μέτρων πλευρά. Θὰ εἶνε ἀπαραιτήτως πλινθόκτιστος. Τὸ πάχος τῶν τοίχων θὰ εἶνε 3 μέτρα καὶ 60. Θὰ ἔχῃ 150 πατώματα καὶ θὰ δύνανται νὰ κατοικοῦν 90,000 πρόσωπα!

*

Πρωτότυπος ἀποτυχία

«Κάτω τὸ καλυμμαύκι...» Ἡ ἔκφρασις αὕτη, ὡς ἀποδοκιμασία, ὀφείλει τὴν ἀρχήν της εἰς τὴν πρώτην παράστασιν τοῦ «Βρούτου», σκοτεινοῦ καὶ ἀνεπιτεδείου δράματος τοῦ Βολταίρου.

Κατὰ τὴν παράστασιν ταύτην ἕνας ἀββᾶς εἶχε καθίσει εἰς τὴν ἔμπροσθεν θέσιν ἑνὸς θεωρείου, μολονότι ὀπισθέν του ὑπῆρχον κυρίαι. Ὁ σολοικισμὸς οὗτος ἠρέθισε τοὺς θεατὰς τῆς πλατείας οἱ ὁποῖοι ἐφώναξαν:

— Θέσιν εἰς τὰς κυρίας κάτω τὸ καλυμμαύκι!

Ἐνοχληθεὶς ὑπὲρ τὸ δέον ὁ ἀββᾶς, διότι ἔγεινεν ὁ στόχος τῶν θεατῶν, ἐπέταξε τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς του πρὸς τὸ κοινὸν φωνάξας:

— Νὰ λοιπὸν ἰδοὺ τὸ καλυμμαύκι μου, σᾶς ἀξίζει...

Ἐνῷ δὲ οἱ ἠθοποιοὶ ἐξηκολούθουν νὰ ἀπαγγέλλουν, τὸ καλυμμαύκι ἐπετοῦσε ριπτόμενον ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἄλλον καὶ κατέληξεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἀνάμεσα εἰς τοὺς ἠθοποιούς. Ἐπῆλθε τότε ἔκρηξις γελώτων.

Ἔπεσε τὸ καλυμμαύκι καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἔργον.

*

Ὁ Ἶψεν ἐν Χριστιανίᾳ.

Ὁ Ἶψεν ἔζησεν ἐν Χριστιανίᾳ ἓξ ἔτη (1844—1850). Τὸν οἶκον, εἰς τὸν ὁποῖον κατῴκησεν ἐκεῖ, μεταβάλλουν ἤδη εἰς Ἰψενικὸν μουσεῖον. Ἐπ' ἀφορμῇ τούτου εἷς τῶν παλαιῶν φίλων του, ὀγδοηκοντούτης ἤδη, ὁ Χριστιανὸς ὕπνε ἐξέδωκε τομίδιον ἀναμνήσεων διὰ τὸν νεαρὸν τότε μαθητευόμενον φαρμακοποιὸν Ἶψεν.

«Οὐδέποτε ἐξήρχετο...—λέγει.— Πολὺ πρωΐμως ἀφῆκε γενειάδα, ἡ ὁποία τοῦ ἔδιδε κάποιαν ἰδιαιτέραν ἔκφρασιν γήρατος. Τὰ μάτια του εἶχαν μία λάμψιν, τὴν ὁποίαν θὰ λησμονήσω ποτέ. Εἰς τὸ βλέμμα εἶχε τὴν ἀστραπὴν τῆς μεγαλοφυΐας... Στὸ μικρό του δωμάτιο, ὀπίσω ἀπὸ τὸ φαρμακεῖον, εἶχε πάντα τὰ βράδυα μερικοὺς φίλους, οἱ ὁποῖοι ἠύχαριστοῦντο μὲ τὸ χιοῦμορ του.... Εἰργάζετο καὶ τὴν νύκτα ἀκόμη. Ἡ δύναμις τῆς φυσικῆς καὶ τῆς διανοητικῆς του ἀντοχῆς ἦτο ἐκπληκτική... Ἔκαμνε θαυμασίας γελοιογραφίας καὶ τοπεῖα. Ἐλάτρευε τὴν μουσικήν, ἀλλὰ δὲν ἠμποροῦσε νὰ τραγουδήσῃ, διότι δὲν εἶχεν αὐτί».

✂ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ ✂

Εἰς τὴν ἐν Σικάγῳ μεγάλην λεωφόρον τῆς Φήμης πρόκειται νὰ ἀνεγερθῶσιν οἱ ἀνδριάντες τῶν διασημοτέρων ἀνδρῶν τοῦ κόσμου ὅλων τῶν αἰώνων. Οἱ ἀνδριάντες θὰ ὑπερβῶσι τοὺς ἐνενήκοντα. Τῆς φάλαγγος τῶν ποιητῶν θὰ προηγῆται ὁ Δαυΐδ, τῆς φάλαγγος τῶν μαθηματικῶν ὁ Ἀρχιμήδης, τῆς φάλαγγος τῶν δραματικῶν ὁ Σοφοκλῆς, τῆς δὲ φάλαγγος τῶν προφητῶν ὁ Μωϋσῆς. Οὕτω κατὰ σειρὰν οἱ ἀνδριάντες θὰ στηθῶσιν ὡς ἑξῆς: Προφῆται, Μωϋσῆς, Κομφούκιος, Βούδδας, Χριστός, Μωάμεθ, Ἅγιος Παῦλος καὶ Λούθηρος. Ποιηταί, Δαυΐδ, Ὅμηρος, Πίνδαρος, Βιργίλιος, Δάντης, Πετράρχης, Μίλτων, Ἔμερσον, Βίκτωρ Οὐγκώ, Γκαῖτε. Δραματικοί, Σοφοκλῆς, Εὐριπίδης, Αἰσχύλος, Ἀριστοφάνης, Σαιξπῆρος, Μολιέρος, Κορνήλιος, Ρακίνας, Σχίλλερ, Λέσσιγγ. Μυθιστοριογράφοι, Βοκκάκιος, Θερβάντες, Βολταῖρος, Βαλζὰκ, Τολστόη, κτλ. Φιλόσοφοι, Σωκράτης, Πλάτων, Ἀριστοτέλης, Σπινόζας κ. τ. λ. Μαθηματικοί, Ἀρχιμήδης, Εὐκλείδης, Γαλιλαῖος, Κολόμβος, Νεύτων, Λαρβῖνος. Ζωγράφοι, δα Βίντση, Τιτιανός, Ραφαὴλ, Βελασκὲζ, Ρουμπενς κτλ., Ἱστορικοί, Ἡρόδοτος, Θουκυδίδης, Τάκιτος, Κικέρων κ.τ.λ. Γλύπται, Φειδίας, Πραξιτέλης, Δοματέλλος καὶ Μιχαὴλ Ἄγγελος. Ἀρχιτέκτονες, Ἰκτῖνος, Βρουνελλέτσε καὶ Βραμάντης. Μουσικοί, Μπὰχ, Χάνδελ, Μόζαρτ, Μπετόβεν, Μένδελσον, Βάγνερ, Τσαϊκόβσκι κτλ.

Τὰ ἀγάλματα θὰ εἶνε χάλκινα καὶ θὰ ἐκτείνωνται εἰς ἀπόστασιν ἑνὸς περίπου μιλίου.

*

Γελοιογραφικὴ ἔκθεσις ἤνοιξεν ἐσχάτως εἰς Παρισίους.

Τὴν μεγαλειτέραν συρροὴν προκαλεῖ τὸ τμῆμα εἰς τὸ ὁποῖον ἔχουν ἐκτεθῆ ἔργα τοῦ διασήμου γελοιογράφου Πὶλ.

Οὗτος ὑπῆρξεν ἑ΄ς ἀπὸ τοὺς πλέον διακεκριμένους καλλιτέχνας τοῦ εἴδους αὐτοῦ, ὀνομασταὶ δὲ ἔμειναν ἰδίως αἱ γελοιογραφίαι τὰς ὁποίας ἔκαμνεν ἐπὶ μεσαιωνικῶν ὑποθέσεων. Τὸ μόνον του ἐλάττωμα ἦτο ὅτι πολὺ ὀλίγον ἐφρόντιζε νὰ παρουσιασθῇ εὐπρόσωπος. Μολονότι εἶχεν ἀρκετὴν περιουσίαν, ἐφόρει πάντοτε τόσον ἄθλια ἐνδύματα, ὥστε μίαν ἡμέραν οἱ συνάδελφοί του τοῦ ἔπαιξαν ἕνα παιγνίδι ἀστειότατον.

Ἐτελοῦντο τὰ ἐγκαίνια κάποιας ἐκθέσεως ὑπὸ τοῦ προέδρου Φήλικος Φὼρ, περιστοιχιζομένου ὑφ' ὅλων τῶν ἐπισήμων. Ἔξαφνα ἕνας ζωγράφος ἔδειξε εἰς ἕνα ἀστυφύλακα κάποιον ἄνθρωπον κακοντυμένον, ἀκτένιστον καὶ μὲ ρυπαρὸν γένειον.

— Τί θέλει αὐτὸς ἐκεῖ; τοῦ εἶπε.

Ὁ ἀστυφύλαξ ἔβγαλε ἔξω ἀπὸ τὴν αἴθουσαν τὸν κακόμοιρον τὸν Πὶλ καὶ τὸν ἠρώτησε πῶς ὠνομάζετο καὶ τί ἐπάγγελμα ἐξήσκει.

— Εἶμαι ὁ Πὶλ—ἠρκέσθη ν' ἀπαντήσῃ ὁ γελοιογράφος.

— Δὲν γνωρίζω αὐτὸ τὸ ὄνομα—εἶπεν ὁ ἀστυφύλαξ ὅτις ἐνόμιζεν ὅτι εἶχε νὰ κάμῃ μὲ κανένα ἀναρχικόν.

— Σοῦ λέγω ὅτι εἶμαι ὁ Πὶλ, μέλος τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἐκθέσεως.

— Πήγαινε νὰ χαθῇς ἀπὸ 'δῶ.

— Βρὲ ἀδελφὲ, εἶμαι ὁ Πὶλ σοῦ λέγω. Νὰ καὶ τὸ ἔγγραφον τοῦ διορισμοῦ μου.

Ὁ ζωγράφος ὁ ὁποῖος ἦτο αἴτιος ὅλης αὐτῆς τῆς φαιδρᾶς ἱστορίας ἔφθανεν ἐπικαίρως διὰ ν' ἀποδώσῃ τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὸν φίλον του.

*

Ἡ «Πινακοθήκη» χαίρει ὅτι αὐτὴ πρώτη παρουσιάζει εἰς τοὺς ἀναγνώστας της τὴν συμπαθῆ φυσιογνωμίαν τῆς πρώτης ἐμπνευσμένης Ἑλληνίδος μουσουργοῦ, τῆς δος Ἐλισάβετ Χέλμη.

Ἡ δεσποινὶς Χέλμη,—θυγάτηρ τοῦ μακαρίτου Μιχαὴλ Χέλμη φαρμακοποιοῦ ἐν Κων)πόλει καὶ ἀνεψιὰ τῆς διαπρεποῦς καλλιτέχνιδος δος Κλεονίκης Ἀσπριώτου,—εἶνε πεπροικισμένη δι' ἐξόχου μουσικοῦ ταλάντου.

Εἰς τὴν γλυκεῖαν φυσιογνωμίαν τῆς χθὲς ἔτι παιδίσκης ἀναγινώσκει τις τὴν περιπάθειαν τῆς ἐμπνευσμένης τῆς τέχνης μύστιδος.

Ἐλισάβετ Χέλμη

Κάτοχος εὐρείας μορφώσεως ἡ δὶς Χέλμη, εἰς ἡλικίαν, καθ' ἣν αἱ ὁμήλικές της ἐπιδίδονται τὸ πρῶτον εἰς τὴν μουσικήν, ἐκείνη συνέθετε τὰ πρῶτα μουσικά δοκίμια της. Τὸ τάλαντόν της εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐξεδηλώθη. Ἡ Τέχνη ὡμίλησε δι' αὐτῆς εὐθὺς ἀμέσως μ' ὡριμότητα, Εἰς τὸ Ὠδεῖον τῆς Βιέννης, ἔνθα συνεπλήρωσε τὴν μουσικὴν ἐκπαίδευσίν της, ἐξέπληττε τοὺς καθηγητάς της μὲ τὴν δύναμιν τῆς ἀντιλήψεως τῶν ἤχων, μὲ τὴν τελείαν των ἀπόδοσιν καὶ τὸν ἀτομικὸν χρωματισμόν, διὰ τοῦ ὁποίου περιέβαλλε αὐτούς.

Ὡς κλειδοκυμβαλίστρια ἠρίστευσεν· ὡς μουσουργὸς, ἕνα καὶ μόνον εἶχεν ἰσάξιον συμμαθητήν της ἐν τῷ Ὠδείῳ. Ἡ νεαρὰ καλλιτέχνις, εἰς τὴν ὁποίαν διανοίγεται εὐρὺ τὸ μέλλον, ἐν Κωνσταντινουπόλει — ἔνθα ἀπὸ μηνῶν τινων ἐγκατέστη—συγκεντρώνει ἀμέριστον τὴν συμπάθειαν τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι ἀνυπομόνως ἀναμένουν τὴν ὑπ' αὐτῆς ἑτοιμαζομένην συναυλίαν, καθ' ἣν πολυμελὴς ὀρχήστρα θὰ συνοδεύσῃ αὐτὴν ἐκτελοῦσαν ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου ἔργα τῆς ἐμπνεύσεώς της. Ὑπὸ τῶν εἰδημόνων κρίνεται ὡς μουσικὴ ἰδιοφυΐα σπανία, ἀξία ὅλως ἰδιαιτέρας προσοχῆς.

Κ)πολις **Σίβυλλα**

*

Τὴν 10 Μαΐου ἔκλεισεν ἡ καλλιτεχνικὴ ἔκθεσις, τῆς Ἑλλ. Καλλιτεχνικῆς Ἑταιρείας. Ἐπεσκέφθησαν αὐτὴν 1,100 ἄτομα, ἐπωλήθησαν δὲ τρεῖς μικροὶ πίνακες τοῦ κ. Χατζῆ ἀγορασθέντες δύο μὲν ὑπὸ τοῦ κ. Μακροπούλου, εἷς δὲ ὑπὸ τῆς κ. Ζλατάνου καὶ εἷς πίναξ τοῦ κ. Μποκατσιάμπη, ἀγορασθεὶς ὑπὸ τῆς κομήσσης Ριαγκοῦρ, ἅπαντες ἀξίας χιλίων δραχμῶν.

*

Ὁ κ. Σ. Βελέντζας ἠγόρασε ἐκ τῶν ἔργων τοῦ κ. Θ. Θωμοπούλου ἓν γλυπτικὸν, τὸν «Ποιητὴν» καὶ ἓν ζωγραφικὸν (μίαν κεφαλὴν), εἰς δὲ ὁμογενὴς ἐκ Ρωσσίας τὰ «Περασμένα μεγαλεῖα».

*

Ὁ δῆμος Βαλτετσίου θὰ ἀνεγείρῃ ἀναμνηστικὴν στήλην εἰς τοὺς κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν πεσόντας.

*

Παρεφρόνησεν ἐν Βιέννῃ ὁ ποιητὴς Πέτρος Ἄλτεμπεργ.

Ἀπό τινος χρόνου δὲν ἐνεφανίζετο πλέον εἰς τὰς διαφόρους ἐφημερίδας μὲ τὰ περιεργότατα ποιήματά του, τὰ ὁποῖα ἄλλοτε εἶχον ἐγείρει τόσον θόρυβον εἰς τοὺς φιλολογικοὺς κύκλους τῆς Αὐστριακῆς πρωτευούσης. Τὸ νευρικόν του σύστημα κατεστράφη ἐντελῶς ἐκ τοῦ τριακονταετοῦς ἀτάκτου βίου του. Διενυκτέρευεν εἰς τὰ ζυθοπωλεῖα πίνων καὶ γράφων ἢ περιστοιχιζόμενος ὑπὸ φίλων καὶ γυναικῶν, οἱ ὁποῖοι ἀπετέλουν τὴν ποιητικήν του αὐλήν.

Οἱ ὁπαδοί του δεεκήρυττον ὅτι ὁ Ἄλτεμπεργ μετεῖχε κάπως τῆς ἰδιοφυΐας τοῦ Βερλαὶν καὶ τῆς βαθυτάτης παιδικότητος τοῦ Μάτερλιγκ.

Ὁ Ἄλτεμπεργ περισυνέλεξεν ἐσχάτως εἰς διαφόρους τόμους τὰ μικρὰ διαλογικά του ποιήματα, εἰς τὰ ὁποῖα κατὰ κανόνα αὐτὸς ὁ ὅδιος εἶνε ὁ ἐρωτῶν ὑπὸ τὸ ὄνομά του καὶ τὸ ἐπίθετόν του, ἐνίοτε δὲ μόνον ὑπὸ τὸ ὄνομα Πέτρος.

*

Ὁ πολιτευτὴς κ. Λόϋδ Ζώρζ θ' ἀποκτήσῃ ζῶν ἔτι, ἀνδριάντα ἐν Οὐαλλίᾳ. Ὁ Λόϋδ Ζώρζ εἶνε λίαν δημοφιλὴς ἐν Οὐαλλίᾳ καὶ μία Οὐαλλικὴ ἐφημερὶς, προέτεινεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας αὐτῆς τὴν ἀνέγερσιν μνημείου εἰς τὸν δημοφιλῆ πολιτικὸν ἐν Κάρδιφ, πρωτευούσῃ τῆς Οὐαλλίας.

Ἡ ἀνέγερσις τοῦ μνημείου θὰ γίνῃ διὰ κοινοῦ ἐράνου. Ἕκαστος τῶν ὑπὲρ αὐτοῦ ψηφισάντων κατὰ τὰς τελευταίας ἐκλογὰς θὰ καταθέσῃ ἓν σελλίνιον, καὶ εὐθὺς ὡς συλλεχθῶσιν αἱ 325 χιλιάδες τῶν σελλινίων, διότι τόσοι ἐψήφισαν ὑπὲρ τῶν φιλελευθέρων ἐν Οὐαλλίᾳ, τὸ ποσὸν τοῦτο θὰ εἶνε πλέον ἢ ἀρκετὸν διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἀνδριάντος.

*

Ἀνεγνώσθη ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἡ κρίσις τοῦ Λασσανείου δραματικοῦ διαγωνισμοῦ.

Ἐκ τῶν ὑποβληθέντων 25 ἔργων, ἐξ ὧν δύο ἐξηρέθησαν διότι ἐγνώσθησαν οἱ συγγραφεῖς των, ἑπτὰ μὲν ἦσαν κωμῳδίαι ὑπὸ τοὺς τίτλους: 1) Ὁ Κομπογιαννίτης, 2) Οἱ πιθηκίζοντες, 3) Ἡ ξενομανία, 4) Ὁ παραβάτης σύζυγος, 5) Ὁ ξεμυαλισμένος, 6) Ζαν, Μισὲλ καὶ Σία, καὶ 7) Ἡ ἀνόρθωσις, οὐδεμιᾶς ἐξ αὐτῶν κριθείσης ἀξίας βραβείου, δέκα δὲ καὶ ἓξ ἦσαν δράματα ὑπὸ τοὺς τίτλους: 1) Ἡ «Θυσία» μὲ τὴν γνωστὴν ὑπόθεσιν τῆς γεφύρας τῆς Ἄρτας καὶ εἰς γλῶσσαν δημοτικήν, 2) Ἀνδρόνικος Καμηνός, 3) Ὁ ἄσημος ναύτης, 4) Κρητικὸς γάμος, 5) Καντανολέων Σκορδίλης, 6) Μιχαὴλ Γ' ὁ Αὐτοκράτωρ, 7) Θεόδωρος Σαντεβαρηνός, 8) Εἰρήνη ἡ ἐξ Ἀθηνῶν, 9) Πίστις, πατρὶς καὶ ἔρως, 10) Πουλχερία, 11) Χριστὸς καὶ Μωάμεθ, 12) Ἡ Ἔξοδος τοῦ Μεσολογγίου, 13) Οἱ ἐπαναστάται, 14) Ὁ ὑφαντής, 15) Ὁ ἀδικημένος, 16) Μαρὴ Νάρβα.

Ἐβραβεύθη ἡ «Θυσία». Συγγραφεὺς αὐτῆς (ἡ «Θυσία» μετὰ τὸν διαγωνισμὸν μετεβαπτίσθη εἰς «Πρωτομάστορας») εἶνε ὁ κ. Ν. Καζαντζάκης, ὅστις ὅμως ἀπέκρυψε τὸ ὄνομά του, οὐδ' ἐνεφανίσθη. Ὡς ἐκ τούτου δὲν ἔλαβε τὸ χιλιόδραχμον γέρας, ἐνῷ δὲ διενεργεῖτο διὰ τελευταίαν φορὰν ὁ διαγωνισμὸς, ἕνεκα τῆς μὴ διαθέσεως τοῦ βραβείου θὰ ἐπαναληφθῇ καὶ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος.

*

Ἡ δι' ἐράνων Πανελληνίων κατασκευασθεῖσα εἰς μνήμην τοῦ Ναύλου Μελᾶ στήλη, ἡ φέρουσα ἐν ἀναγλύφῳ καὶ τὴν εἰκόνα του, ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ στηθῇ ἐν τῷ Ζαππείῳ παρὰ τὸ μνημεῖον τοῦ Βύρωνος.

*

Ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν ἐδόθη ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα Ἐλευθέρων τεκτόνων μουσικὴ ἑσπερίς, ἧς αἱ εἰσπράξεις, ἀνελθοῦσαι εἰς 1000 δρ. διετέθησαν ὑπὲρ τῆς ἀνεγέρσεως Ἡρώου ἐν Ἀγίᾳ Λαύρᾳ. Ὁ διευθυντὴς

τῆς «Πινακοθήκης» κ. Δημ. Καλογερόπουλος ὡμίλησε περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἑσπερίδος, συνδυάσας τὰς ἀρχὰς τοῦ Τεκτονισμοῦ, οὗ πρόδρομος ὑπῆρξεν ἐν Ἑλλάδι ἡ Φιλική Ἑταιρία, πρὸς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐθνικῶν ἰδεωδῶν. Οἱ καθηγηταὶ τοῦ Ὠδείου κ. κ. Χωραφᾶς, Ξανθόπουλος, Παπαγεωργίου καὶ Γαϊδεμβέργερ ἔπαιξαν λίαν ἐπιτυχῶς τὴν Νυκτωδίαν τοῦ Doppler, ὁ κ. Καρακύρης καθηγητὴς ἔπαιξε τὸ Zigeunrweisen τοῦ Σαρασάτε, ἡ δεσποινὶς Σμαράγδα Γεννάδη ἔψαλε μὲ πολλὴν τέχνην ἓν μέρος τῆς Λουκίας συνοδείᾳ πλαγιαύλου καὶ κλειδοκυμβάλου, ἡ κ. Ματθίλδη Βασενχόβεν ἐξετέλεσεν ἐπὶ τῆς ἅρπας ἀριστοτεχνικῶς τὴν Citane τοῦ Hasselmann καὶ ἐπέστεψε τὴν καλλιτεχνικὴν ἑσπερίδα ἐν κουαρτέτο τοῦ Χάϋδν, παιχθὲν ἀπὸ τοὺς κ. κ. Χωραφᾶν, ἀδελφοὺς Οἰκονομίδου καὶ Γαϊδεμβέργερ ἁρμονικώτατα.

*

Ὁ Ἰούλιος Λεμαὶτρ ἔγραψε τετράπρακτον κοινωνικὸν δρᾶμα ὑπὸ τὸν τίτλον ἡ «Μαθητευομένη». Ἡ ὑπόθεσις εἶνε ἡ ἑξῆς: Ὁ Μαρὲλ, ἑξηκοντούτης, ἔχει υἱὸν τὸν Ἰάκωβον, ὅστις εἶνε κάλλιστος ζωγράφος καὶ ἔχει σχολὴν ζωγραφικῆς, εἰς τὴν ὁποίαν φοιτᾷ καὶ μία νεαρωτάτη κόρη, ἡ Ἰουλιέττα, ἡ ὁποία διακρίνεται διὰ τὸ σοβαρὸν τοῦ χαρακτῆρός της καὶ τὴν ἐπίδοσίν της εἰς τὴν τέχνην.

Ὁ Ἰάκωβος καταλαμβάνεται ὑπὸ ἔρωτος πρὸς τὴν μαθητευομένην του καὶ ἀποφασίζει νὰ τὴν νυμφευθῇ. Ἀλλ' ἡ μήτηρ του ἀνθίσταται διότι φιλοδοξεῖ διὰ τὸν υἱόν της νύμφην πλουσίαν καὶ ἀριστοκράτιδα.

Ὁ πατήρ του ἔχει καὶ αὐτὸς σπουδαιοτάτην ἀντίρρησιν διὰ τὸν γάμον τοῦ υἱοῦ του, διότι...διότι...

— Τὸ διατί θὰ σοῦ τὸ εἰπῶ ἐγὼ, πατέρα! ἀναφωνεῖ ὁ Ἰάκωβος. Τὴν Ἰουλιέτταν τὴν ἀγαπᾷς!

Καὶ ὄντως ὁ γέρων-Μαρὲλ ἀγαπᾷ τὴν νεαρὰν Ἰουλιέτταν μὲ ἔρωτα ἀγνόν, μετέχοντα πατρικῆς στοργῆς. Συλληφθεὶς δὲ εἰς τὸν ἔρωτά του ὁ γέρων αἰσχύνεται νὰ τὸ ὁμολογήσῃ. Ὁ Λεμαὶτρ χειρίζεται μετὰ λεπτοτάτης καλαισθησίας τὸ ὡραῖον αὐτὸ συναίσθημα.

Τὸ δρᾶμα οὕτω πλέκεται περὶ τὴν ἀντίθεσιν τοῦ υἱοῦ πρὸς τὸν πατέρα του. Ἡ λύσις του εἶνε ἁπλουστάτη. Ὁ πατὴρ Μαρὲλ καταπνίγει τὸ πάθος του μὴ θέλων νὰ ταράξῃ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ τέκνου του καὶ ἡ μήτηρ τοῦ Ἰακώβου πείθεται ὅτι ἡ Ἰουλιέττα θὰ καθίστα τὸν υἱόν της εὐτυχέστερον πάσης ἄλλης ἀριστοκράτιδος καὶ πλουσίας κόρης.

*

Ὁ ἐν Παρισίοις εὑρισκόμενος Γαβριὴλ Δ' Ἀνούντζιο σκέπτεται ν' ἀναβιβάσῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς κατὰ τὸν προσεχῆ Ὀκτώβριον τὴν «Αἰχμάλωτον», ἀνέκδοτον ἔργον τοῦ νεαροῦ του μαθητοῦ Ρικκιάρδι, ὁ ὁποῖος ἐφαντάσθη νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὸ θέατρον καὶ τὰ χρώματα!

Τὸ θέατρον τοῦ νέου ποιητοῦ στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀοχῆς τῆς ὑφισταμένης σχέσεως μεταξὺ τῶν χρωμάτων τῶν διαφόρων ψυχολογικῶν καταστάσεων τοῦ ἀνθρώπου. Διὰ τοῦτο, ἐφ' ὅσον ἡ ψυχολογία τῶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς μεταβάλλεται, θὰ χύνεται ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου νέον ἀνάλογον χρῶμα δι' ἠλεκτρικῶν προβολέων.

Ἀνάδοχος τοῦ νέου τούτου ἐγχειρήματος θὰ εἶνε αὐτὸς ὁ Δ' Ἀνούντζιο, τὸ κυριώτατον δὲ πρόσωπον τοῦ δράματος θὰ ὑποδυθῇ ἡ διάσημος Σιμόνη.

Ὁ Δ' Ἀνούντζιο εὑρίσκεται ἤδη ὀλίγα χιλιόμετρα μακρὰν τῶν Παρισίων, εἰς μέγα δάσος, ὅπου ἐργάζεται ὑπὸ τὴν ἀγαθὴν ἐπίδρασιν τῆς ἠρεμίας καὶ τῆς σιγῆς.

Ὁ Δ' Ἀνούντζιο ἀνέλαβε νὰ γράψῃ δύο θεατρικὰ ἔργα δια δύο θέατρα, ἓν σύγχρονον δρᾶμα διὰ τὸ θέατρον «Βωδεβίλ» καὶ ἓν ἱστορικὸν δρᾶμα διὰ τὴν «Γαλλικὴν Κωμῳδίαν». Εἶνε ἐπίσης πιθανὸν ὅτι ἡ «Ὀπερὰ Κομὶκ» θ' ἀναβιβάσῃ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος τὴν «Νεκρὰν Πόλιν» τοῦ ποιητοῦ, τῆς ὁποίας τὴν μουσικὴν ἔγραψαν δύο συνθέται, ὁ Ραοὺλ Ποντὼ καὶ ἡ δ-νὶς Ναδία Βουλανζέ.

*

Τὴν 12 Μαΐου ἐγένετο ἡ δεξίωσις ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ τοῦ δραματικοῦ συγγραφέως Μπριὲ διαδεχθέντος τὸν Λουδ. Ἀλεβῦ. Τὸν προσεφώνησεν ὁ de Segur. Διὰ τὰς κενὰς θέσεις προαλείφονται ὁ Μωρὶς Μαιντρὶν ὑποστηριζόμενος ὑπὸ τοῦ Λεμαὶτρ καὶ ὁ Ἀνρῦ Μπορντὸ μυθιστοριογράφος διὰ τὴν ἕδραν τοῦ Μελχιὼρ δὲ Βωγκέ.

*

Ἐνεκαινιάσθη ἐν Βοστώνῃ τὸ νέον καλλιτεχνικὸν μουσεῖον. Τὸ Ἰαπωνικὸν τμῆμα περιλαμβάνει 12 μεγάλας αἰθούσας.

*

Κατὰ παραγγελίαν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας ὁ κ. Ἰακωβίδης ἐφιλοτέχνησε ὡραίαν διαφήμησιν τῶν «Ἐλευθερίων». Ὁμὰς κλεφτῶν τοῦ 21 ἀσχολεῖται ἐν ὥρᾳ ἀναπαύσεως εἰς τὴν σκοποβολήν. Ἡ εἰκὼν αὕτη χρωμολιθογραφηθεῖσα διενεμήθη κατὰ χιλιάδας ἀντιτύπων.

*

Εἰς τὰς Ἥν. Πολιτείας καταβάλλονται προσπάθειαι διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ παρὰ τῷ λαῷ ἀφύπνισις τῆς ἰδέας τῆς ὠφελείας τοῦ ὡραίου. Πρὸς τοῦτο ἡ «Ἀμερικανικὴ Πολιτικὴ Ἕνωσις» συνεκάλεσεν ἐσχάτως τὴν σύγκλητον τῶν μελῶν της ἐν Κιγκινάταις. Ἡ Βοστόνη διωργάνωσε Καλλ. Ἔκθεσιν, ἐν Λάνβεν ἱδρύθη λέσχη «πρὸς πρόοδον τῆς Καλλιτεχνίας», ἐν Μπλουμιγκτὸν Δαλλᾶς, λὸς Ἄγγελες καὶ ἀλλαχοῦ ἱδρύονται δημοτικαὶ Καλλ. Ἑταιρεῖαι. Ὅλαι δὲ αὗται αἱ καλλ. ἑνώσεις ἀνήκουν εἰς τὴν Μεγάλην Ἀμερικανικὴν Ὁμοσπονδίαν τῶν Τεχνῶν, τὴν ἱδρυθεῖσαν πέρυσιν ἐν Οὐασιγκτῶνι, ἔνθα καθ' ἕκαστον ἔαρ συνέρχονται τὰ μέλη ὅλων τῶν ἑταιρειῶν τούτων πρὸς συζήτησιν καὶ ἐξεύρεσιν τῶν καλλιτέρων μεθόδων πρὸς αὔξησιν τῆς καλλιτεχνικῆς προόδου.

*

Διὰ τὴν ἀποστολὴν ἔργων εἰς τὴν Καλλιτεχνικὴν ἔκθεσιν τῆς Ρώμης νέα ἐξελέγη ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν κ. κ. Ἰακωβίδου, Ρο'λοῦ, Σώχου καὶ Ζάχου.

*

Ἐπιτροπὴ περιῆλθε τὰ ἀρχαιολογικὰ κέντρα πρὸς φωτογράφησιν ἱστορικῶν τοπείων καὶ ἀοχαίων μνημείων ὅπως αἱ εἰκόνες ἀποσταλοῦν εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς Ρώμης τοῦ προσεχοῦς ἔτους. Διὰ τὴν ἐργασίαν αὐτὴν ἐνηφίσθη πίστωσις 70,000 δρ. ἐνῷ διὰ τὴν ἀποστολὴν καλλιτεχνικῶν ἔργων εἰς τὴν αὐτὴν ἔκθεσιν μόνον 4.000 δραχμαί.

*

Εἰς τὰς Ἀγγλικὰς ἐφημερίδας δημοσιεύονται ἐντελῶς ἄγνωστοι λεπτομέρειαι τῶν τελευταίων θελήσεων τοῦ ἀποθανόντος διακεκριμένου Ἕλληνος ζωγράφου Θεοδώρου Ράλλη. Καὶ πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι εἶνε ἀντάξιοι καλλιτέχνου οἱ ἀφορισμοὶ οὗτοι.

«Νὰ μὲ τοποθετήσουν ἐντὸς τοῦ φορέτρου μου ὅσῳ τὸ δυνατὸν ταχύτερον μετὰ θάνατον καὶ νὰ μὴ ἐπιτραπῇ εἰς κανένα—ἐκτὸς, ἐννοεῖται, τῶν ἀνθρώπων τοῦ σπιτιοῦ—νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὸν νεκρικόν μου θάλαμον διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν περιέργειάν του εἰς βάρος τῶν ἠλλοιωμένων μου χαρακτηριστικῶν.

»Ἐπίσης ἀπαγορεύω νὰ φωτογραφηθῇ ὁ νεκρός μου καὶ θέλω νὰ ταφῶ ὅσῳ τὸ δυνατὸν ταχύτερον καὶ ἁπλούστερον.

»Πρὸ παντὸς δὲ, δι' εὐσπλαγχνίαν Θεοῦ, νὰ μὴ μὲ κλαύσῃ κανείς! Ἔζησα ἀρκετὰ εὐτυχισμένην ζωήν.

»Καὶ εἰς τὸν σκοπὸν τῆς ζωῆς μου, τὴν ζωγραφικὴν, ἀφιέρωσα κάθε μου δύναμιν· ἐξήντλησα ὅ,τι εἶχα μέσα μου. Μποροῦσα νὰ ἐζοῦσα ἄλλα εἴκοσι χρόνια, ἀλλὰ βέβαια δὲν θὰ προώδευα εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα οὔτε κατὰ ἓν ἐπὶ πλέον βῆμα εἰς τὴν τέχνην μου. Πρὸς τί λοιπὸν νὰ ζήσω;

»Θὰ εὐχαριστηθῶ ἐπίσης τὰ μέγιστα ἐὰν δὲν μὲ πενθήσῃ κανείς. Ἠσθάνθην πάντοτε φρίκην εἰς τὴν ἐπίδειξιν αὐτῆς τοῦ πένθους· ὁπωσδήποτε, ἐὰν εἶνε ἀπαραίτητον νὰ μὲ πενθήσουν, ἂς μὲ πενθήσουν ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον.»

Κάτι ἐπίσης ἄγνωστον ἀπὸ τὴν διαθήκην τοῦ καλλιτέχνου εἶνε, ὅτι δὲν ἐξέχασε καὶ κάποιο παληό του μοντέλο, τὴν Μαργαρίταν Χίλντερς, εἰς τὴν ὁποίαν ἀφῆκε δύο ἰδικάς της προσωπογραφίας κρεμαμένας εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ὕπνου τοῦ καλλιτέχνου. Δὲν ἔχουν ὅμως τὴν ὑπογραφήν του, ἀλλὰ τὸ ψευδώνυμον Ἔνδελφελτ.

*

Ὁ κ. Ἰω. Σβορῶνος ἔκαμε δύο ἐνδιαφερούσας διαλέξεις ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἑταιρίᾳ περὶ τῆς Κόρης τῆς ἐν Ἀντίῳ εὑρεθείσης καὶ περὶ ἧς αἱ γνῶμαι τῶν ξένων ἀρχαιολόγων, ὡς γνωστὸν, διῖστανται καὶ περὶ τῆς παραστάσεως τοῦ ἀγάλματος καὶ περὶ τοῦ τεχνίτου. Ὁ κ. Σβορῶνος ἔκ τινος νομίσματος τῆς Θεσσαλικῆς πόλεως Πελλήνης, εἰκονίζοντος κόρην εἰς στάσιν ἀπαράλλακτον τῆς τοῦ ἀγάλματος καὶ ἐκ τῶν στίχων 842-852 τῶν «Φοινισσῶν» τοῦ Εὐριπίδου, συνήγαγε τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ ἄγαλμα παριστάνει τὴν Μαντὼ, Θεσσαλὴν Σίβυλλαν, κόρην τοῦ περιφήμου μάντεως Τειρεσίου. Ὁ κ. Σβορῶνος φρονεῖ ὅτι τὸ ἄγαλμα ἀποτελεῖ τὸ ἥμισυ συμπλέγματος μετὰ τοῦ Τειρεσίου, οὗ προηγεῖται ἡ Μαντὼ φέρουσα ἐπὶ δίσκου τὰ ἱερὰ ὄργανα δι' ὧν ἐτέλει τὰς οἰωνοσκοπικὰς αὐτοῦ μαντείας ὁ Τειρεσίας ἤτοι κλάδον ἐλαίας, τετράγωνον ὕφασμα, τὴν κυρτὴν μαντικὴν ῥάβδον καὶ πυξίδα, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐφυλάσσοντο οἱ κλῆροι, συγχρόνως δὲ χρυσοῦν τιμητικὸν στέφανον, ὃν ἔλαβε παρὰ τῶν Ἀθηναίων εὐγνωμονούντων ὅτι ἔδωκεν αὐτοῖς τὴν νίκην. Ἡ εἰκὼν ἦν δημοσιεύομεν παριστᾷ πῶς ὁ κ. Σβορῶνος συμπληρώνει τὰ ἐπὶ τοῦ δίσκου ἀντικείμενα, ἀντιθέτως πρὸς τὸν Ἰταλὸν Κομπαόρτι, ὅστις τοποθετεῖ ἐπὶ τοῦ δίσκου τρίποδα.

Διὰ τὸ ἄγαλμα, κατὰ τὸν κ. Σβορῶνον εἰργάσθησαν

Ἡ κόρη τοῦ Ἀντίου, ὡς συνεπλήρωσεν αὐτὴν ὁ κ. Σβορῶνος.

δύο καλλιτέχναι, διότι δὲν εἶνε μονόλιθον, καὶ ὅτι τὰ μὲν γυμνὰ μέρη (κεφαλή, ὦμοι καὶ δεξιὰ χεὶρ) εἰργάσθη ὁ ἀγαλματοποιὸς Ξενοφῶν ὁ Ἀθηναῖος, ὁ συνεργάτης τοῦ Κηφισοδότου, ἀδελφοῦ πρεσβυτέρου τοῦ Πραξιτέλους, τὰ δὲ ἐνδεδυμένα ὁ ἥσσονος δεξιότητος γλύπτης Καλλιστόνικος ὁ ἐκ Βοιωτίας, ὅστις εἶνε ὁ κορυφαῖος τῆς Βοιωτικῆς σχολῆς, εἰς ἣν ὀφείλονται αἱ Ταναγραῖαι κόραι.

Κατὰ τῶν γνωμῶν τούτων, ἃς μετὰ πολλῆς πεποιθήσεως ἐξήγγειλεν, ὡς ἀναμφιβητήτους, ὁ κ. Σβορῶνος καὶ αἵτινες κατέπληξαν διὰ τὴν πρωτοτυπίαν τοὺς ἀκροατάς, ἀντεπεξῆλθε μετὰ βιαιότητος εἰρωνικῆς ὁ ἔφορος τοῦ Ἀρχ. μουσείου κ. Στάης.

Ὁ κ. Σβορῶνος θὰ δημοσιεύσῃ ὁλόκληρον τὴν μελέτην του εἰς τὸ «Διεθνὲς περιοδικὸν τῆς Νομισματικῆς ἀρχαιολογίας.»

*

Ἐν τῷ Δημοτικῷ θεάτρῳ ἐδόθη ὑπὸ τῆς ἀρχαιοφίλου καλλιτέχνιδος Θέσπιδος ἑσπερὶς, καθ' ἣν ἡρμήνευσε μιμογραφικῶς τὴν «Φαῖδραν» ἐν συνδυασμῷ τῆς ἀρχαίας τραγῳδίας τοῦ Εὐριπίδου καὶ τοῦ νεωτέρου δράματος τοῦ Ρακίνα, τῇ ὑποκρούσει ὀρχήστρας μὲ μουσικὴν τοῦ Γλοῦκ, Μπετόβεν, Μένδελσον καὶ Σοπέν. Ἡ Θέσπις μᾶς μετέφερεν εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἐμφανιζομένη οἱονεὶ ὡς ἐμψυχωθὲν ἄφνης ἄγαλμα. Μεγάλην ἐντύπωσιν ἐνεποίησαν οἱ ὑπ' αὐτῆς χορευθέντες ἀρχαῖοι χοροί, μέ τινας νεωτεροποιοὺς, ὁ τῶν Καρυατίδων καὶ ὁ τῶν Μαινάδων, ἰδίως ὅμως διεκρίθη διὰ τὴν πρωτοτυπίαν ὁ κατ' ἰδίαν μελέτην ὑπ' αὐτῆς διαπλασθεὶς Μυκηναϊκὸς χορός.

*

Ἀπέθανεν ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας ὁ ἠθοποιὸς Ἀντώνιος Βαρνάβας. Ἐν τῷ Βασιλικῷ θεάτρῳ ἔπαιξε τὸ πρῶτον, εἶτα δὲ εἰς τὸ «Πανελλήνιον» διαπλάσας ὡραίους κωμικοὺς ρόλους.

Ἐπίσης ἀπέθανεν ὁ ἠθοποιὸς Γεώργιος Χρυσάφης, πρὸ ἐτῶν ἀποσυρθεὶς τοῦ θεάτρου. Τὸ πρῶτον ἀνῆλθεν ἐπὶ σκηνῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει παίξας εἰς τὴν «Αἰμυλίαν Γαλότην.» Ἠσχολεῖτο μετ' ἀγάπης εἰς τὴν ἀρχαιολογίαν, ἀκαταπόνητος μελετητὴς τῶν κλασικῶν συγγραφέων, ὧν ἀποσπάσματα ἀπήγγελλεν ἐκ στήθους.

*

Ἐν Βερολίνῳ ἀπέθανεν αἰφνιδίως ὁ Φρ. Σκαρμπίνα, διάσημος ζωγράφος, καταγινόμενος ἰδίως εἰς τὴν ἀναπαράστασιν τῶν ἱστορικῶν γεγονότων.

Ἐπίσης ἀπέθανεν ἐν Παρισίοις ἡ διάσημος ἀοιδὸς Παυλίνα Βιαρδὼ-Γκάρσια ἐν ἡλικίᾳ 89 ἐτῶν. Ὅπως δὲ ἡ ἀδελφή της ἀπηθανατίσθη διὰ τῶν στίχων τοῦ Μυσσὲ, τοιουτοτρόπως καὶ ἡ Παυλίνα θὰ ζῇ αἰωνίως εἰς τὰ ἔργα τοῦ μεγάλου Ρώσσου Τουργκένιεφ.

*

«Μελλοντισμὸς» καὶ εἰς τὴν μουσικήν. Ὁ Γουστὰβ Μάλερ σκοπεύει νὰ συνθέσῃ συμφωνίαν ἐπὶ τῆς μελῳδικῆς κλίμακος τῶν σφυρικτρῶν τῶν αὐτοκινήτων... Ἄλλος συνθέτει ἐμπνεόμενος ἀπὸ τὰ ἀεροπλάνα: «Τὸ πρῶτον μέγα ταξεῖδι τοῦ Πωλάν.» Εἶνε Γερμανὸς, ὁ Μποῦγκερτ.

*

Εἰς τὴν «Salle Berlioz» τῶν Παρισίων ἐπαίχθη ὁ «Χορὸς τῆς κούκλας», μία σύντομος σύνθεσις διὰ πιάνο τοῦ κ. Μ. Βάρβογλη. Ἐξετελέσθη ἀπὸ τὸν κ. Ὤμπ καὶ ἐχειροκροτήθη ἐνθουσιωδῶς. Ὁ «Χορὸς τῆς κούκλας» δὲν εἶνε ἡ μοναδικὴ σύνθεσις τοῦ κ. Βάρβογλη. Ἔχει ἤδη ἑτοίμην μίαν συμφωνίαν δι' ὀρχήστραν, καθὼς καὶ ἄλλα ἔργα ἑλληνικωτάτης ἐμπνεύσεως.

Εἰς τὸ «Théatre des Arts» παρεστάθη ἡ «Νέα Τουρκία,» δρᾶμα τετράπρακτον τῶν κ.κ. Ἀθανασιάδου καὶ Πουαζά. Ἡ ὑπόθεσις, εἶνε εἰλημμένη ἀπὸ τὴν τελευταίαν ἐπανάστασιν τῶν Νεοτούρκων.

Τὸ ἔργον ἤρεσε πολύ. Δυστυχῶς ὅμως ἐπαίχθη μόνον δύο φορὰς διότι τὸ θέατρον ἦτο ὑποχρεωμένον διὰ συμβολαίου ν' ἀναβιβάσῃ ἄλλα ἔργα.

*

Εἰς τὴν Βουδαπέστην ἀπέθανεν ὁ μεγαλείτερος τῶν συγχρόνων Οὔγγρων ποιητῶν, ὁ Κόλομαν Μίκοτσαι εἰς ἡλικίαν 60 ἐτῶν. Ἐκ τῶν ἔργων του πολλὰ ἔχουν μεταφρασθῆ εἰς διαφόρους γλώσσας, τὰ δὲ ἅπαντά του ἀποτελοῦν 30 τόμους.

*

Ἑορτάσθη ἐν Γερμανίᾳ τῇ 8 (ν.) Ἰουνίου ἡ ἑκατονταετηρὶς τῆς γεννήσεως τοῦ διασήμου μουσουργοῦ Ρωβέρτου Σοῦμαν.

*

Βανδαλικαὶ χεῖρες ἔρριψαν ἐπὶ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς τοῦ «Ξυλοθραύστου», τοῦ ἐν Ἀθήναις ὡραίου ἀγάλματος, καρμύνιον, δι' οὗ ἐβάφη εἰς διάφορα μέρη ἐρυθρὸν τὸ μάρμαρον. Ὁ δράστης παραμένει ἄγνωστος, καίτοι ὁ Δῆμος προεκήρυξε 100 δραχμῶν ἀμοιβὴν εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἤθελεν ὑποδείξῃ αὐτόν. Ὁ χημικὸς κ. Βαρούνης ἀνέλαβε νὰ ἐξαλείψῃ τὸ χρῶμα.

*

Ὁ Διευθυντὴς τῆς «Πινακοθήκης» κ. Δ. Ι. Καλογερόπουλος ἐξελέγη παμψηφεὶ μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑλλην. Καλλιτεχνικῆς Ἑταιρείας.

*

Ὁ κ. Ἐπ. Θωμόπουλος εἰργάσθη νέον πίνακα. Ἐν παιδὶ δεκαπενταετὲς ἐξηπλωμένον εἰς τοὺς ἀγροὺς, μίαν αἶγα εἰς φυσικὸν μέγεθος, κραιεῖ. Εἶνε εἰς στιγμὴν ῥαθυμίας, εἰς τὸ ἄφθονον ἡλιακὸν φῶς, τιτλοφορεῖται δὲ ὁ πίναξ «Τὸ μέλλον κτῆνος».

*

Ἐν Μανιακίῳ ὅπου ἔπεσεν ὁ ἥρως Παπαφλέσσας ἐγερθήσεται ἀναμνηστικὴ στήλη, ἧς τὰ ἀποκαλυπτήρια θὰ τελεσθῶσι πανηγυρικῶς.

*

Ἡ «Ἐπιστημονικὴ Ἑταιρεία» ἐτέλεσεν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀκαδημίας πολιτικὸν μνημόσυνον τὴν 21 Μαΐου ὑπὲρ τοῦ Κωνσταντίνου Κόντου. Τὸ ἐπιμνημόσυνον ἐγκώμιον ἔπλεξεν ὁ καθηγητὴς κ. Γ. Χατζιδάκις.

*

Ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ ἤρξατο ὁ Ἀβερώφειος διαγωνισμὸς μεταξὺ ἀποφοίτων τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν πρὸς σπουδὴν τῆς ζωγραφικῆς ἐν Εὐρώπῃ. Οἱ ὑποψήφιοι εἶνε δύο.

*

Τὴν 6 Μαΐου θὰ συνέλθῃ ἐν Κοπεγχάγῃ διεθνὲς συνέδριον «Δημοσίας καὶ ἰδιωτικῆς ἀντιλήψεως». Ἐκλήθη νὰ μετάσχῃ καὶ ἡ Ἑλλὰς, ἡ διαχειρομένη διὰ τὴν μυωπίαν της εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ προοδευτικὰ ζητήματα.

*

Κατὰ τὰς τελευταίας τοῦ Ὠδείου συναυλίας ἐσημειώθη μία πλουσία μεταλλικὴ καὶ ἰσχυρὰ φωνὴ, ἡ τῆς δεσποινίδος Εὐφροσύνης Δημητρακοπούλου, μαθητρίας τῆς κ. Φεράλδη. Ἡ δνὶς Δημητρακοπούλου, ἀνεψιὰ τοῦ φίλου δραματικοῦ συγγραφέως, κατέχει τὸ τάλαντον τῆς φωνῆς καὶ ἔχει τόσῳ ἔμφυτον τὴν τέχνην, ὥστε προεκάλεσε τὴν προσοχὴν τῶν διδασκαλισσῶν της, ἐντὸς δὲ τριετίας κατόρθωσε ὥστε νὰ θεωρεῖται ἀπὸ τὰς πρώτας φωνὰς ὑψιφώνου εἰς τὸ Ὠδεῖον Ἀθηνῶν. Ἡ ἀδελφή της δνὶς Ἀλεξάνδρα ἐπίσης διακρίνεται ὡς βαθύφωνος.

*

Ἀληθῆ θρίαμβον κατήγαγεν ἡ Ἀθηναϊκὴ Μανδολινάτα κατὰ τὸν ἐν Κρεμόνῃ τῆς Ἰταλίας γενόμενον διεθνῆ μουσικὸν διαγωνισμὸν, εἰς ὃν μετέσχον αἱ μανδολινάται Ζυρίχης, Φλωρεντίας, Τουρίνου, Μασσαλίας καὶ ἄλλαι. Ἡ ὀρχήστρα ἔλαβε α' βραβεῖον (esecuzione) ἐκτελέσασα τοῦ Ἔγμοντ τὴν εἰσαγωγὴν καὶ τὸν

Τὸ τμῆμα τῆς Ἀθηναϊκῆς Μανδολινάτας τὸ βραβευθὲν ἐν Κρεμόνῃ

Μαγεμένον αὐλὸν (ouverture) *τοῦ Μόζαρτ, καὶ τὸ μέγα βραβεῖον τιμῆς μετὰ χρυσοῦ μεταλλίου τῆς βασιλομήτορος Μαργαρίτας διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ* Freichütz *τοῦ* Veber, *τὸ δὲ Κουαρτέτο ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἀδελφῶν Λάβδα, Δοργγίτη καὶ Γεωμπρὲ ἔλαβον ἐπίσης Α' βραβεῖον ἐκτελέσαν τοῦ Χάϋδν τὸ* quartetto *εἰς* re mag. op. 4. *καὶ τοῦ Σοῦμπερτ εἰς* re mineur No 42.

Οὕτω, ἔπαιξαν ἄγνωστον τεμάχιον λαβόντες ὡς ἔπαθλον ἕνα πίνακα τοῦ ζωγράφου Μπατσέτα μετὰ διπλώματος. Διὰ τὴν ἐκτέλεσιν μελετωμένου τεμαχίου τὸ μετάλλιον τῆς βασιλομήτορος. Τὸ μέγα βραβεῖον τιμῆς συνωδεύετο ὑπὸ 700 δρ. καὶ διὰ μεταλλίου χρυσοῦ διὰ πάντας τοὺς ἐκτελεστάς. Τοῦ κουαρτέτου βραβεῖα ἦσαν μετάλλια. Βραβεῖον διανθύνσεως μετὰ χρυσοῦ μεταλλίου ἔλαβεν ὁ διευθυντὴς τῆς ὀρχήστρας κ. Ν. Λάβδας, ὅστις ἐπαξίως καὶ διὰ παρασήμου ἐτιμήθη ὑπὸ τοῦ Βασιλέως ἡμῶν. Εἰς τὴν Μανδολινάταν ἐγένετο ἐνθουσιώδης ὑποδοχὴ ἐν Ἀθήναις κατὰ τὴν ἐπάνοδόν της.

*

Οἱ πέντε Ἰταλοὶ μελλοντισταὶ ζωγράφοι νέαν ἐξέδωκαν προκήρυξιν, ἐν ᾗ γράφουν μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς παράδοξα:

«Ἡ ἐν ἡμῖν αὔξουσα ὁλονὲν ἀνάγκη τῆς ἀληθείας, δὲν δύναται πλέον νὰρκεσθῇ εἰς τὴν Μορφὴν καὶ τὸ Χρῶμα, ὡς ἠννοήθησαν ταῦτα μέχρι τοῦδε. Ὅ,τι θὰ ποτυποῦμεν εἰς τὸ ἑξῆς ἐπὶ τῆς ὀθόνης, δὲν θὰ εἶνε μία ὡρισμένη στιγμὴ τῆς παγκοσμίου δυναμικότητος. Θὰ εἶνε ἁπλῶς αὐτὴ ἡ ἰδία δυναμικὴ ἐντύπωσις. Τὰ πάντα τρόντι μετακινοῦνται, τρέχουν, μεταμορφοῦνται ταχέως. Οὐδέποτε μία μορφὴ μένει ἀκίνητος ἐνώπιόν μας, ἀλλ' ἐμφανίζεται καὶ ἐξαφανίζεται ἀκαταπαύστως. Δοθείσης τῆς ἐμμονῆς τῆς εἰκόνος ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς, τὰ ἐν κινήσει ἀντικείμενα πολλαπλασιάζονται, μετασχηματίζονται, ἀλληλοδιώκονται, ὡς ταχεῖς κραδασμοὶ εἰς τὸ διάστημα, τὸ ὁποῖον διασχίζουν. Οὕτω λοιπὸν ἵππος τρέχων δὲν ἔχει τέσσαρας πόδας ἀλλὰ μυρίους, καὶ αἱ κινήσεις του εἶνε τριγωνοειδεῖς.

«...Κηρύττομεν, ὅτι μία προσωπογραφία δὲν πρέπειν νὰ ὁμοιάζῃ μὲ τὸ μοδέλον της καὶ ὅτι ὁ ζωγράφος ἔχει ἐντός του τὰ τοπεῖα ποῦ θὰ παραστήσῃ ἐπὶ τοῦ πίνακος. Διὰ νὰ ζωγραφισθῇ ἓν πρόσωπον, δὲν πρέπει νὰ τὸ ζωγραφίσωμεν πρέπει ν' ἀποδώσωμεν ὁλόκληρον τὴν περιβάλλουσαν ἀτμόσφαιραν. Διάστημα δὲν ὑπόρχει. Τὸ πλακόστρωμα τρόντι ἑνὸς δρόμου, βρεγμένον ἀπὸ βροχὴν, ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἠλεκτρικῶν λαμπτήρων, χαίνει εἰς ἀμέρητον βάθος μέχρι τοῦ κέντρου τῆς γῆς. Ἑκατομμύρια χιλιομέτρων μᾶς χωρίζουν ἀπὸ τὸν ἥλιον, καὶ ὅμως μία οἰκία, ἀπέναντί μας, μᾶς φαίνεται προσηρμοσμένη ἐπὶ τοῦ ἡλιακοῦ δίσκου.

«...Ποσάκις ἐπὶ τῆς παρειᾶς τοῦ προσώπου, μὲ τὸ ὁποῖον συνομιλοῦμεν, δὲν εἴδομεν τὸν ἵππον, ὁ ὁποῖος διήρχετο μακρὰν, εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δρόμου! Τὰ σώματά μας εἰσέρχονται ἐντὸς τοῦ ἀνακλίντρου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου καθήμεθα, καὶ τὰ ἀνάκλιντρα πάλιν εἰσέρχονται ἐντός μας· τὸ αὐτοκίνητον ἐφορμᾷ κατὰ τῶν οἰκιῶν, πρὸ τῶν ὁποίων διέρχεται, καὶ πάλιν αἱ οἰκίαι ἐφορμοῦν κατὰ τοῦ αὐτοκινήτου καὶ συγχέονται μετ' αὐτοῦ.

«...Ἡ ἀνακαινισθεῖσα συνείδησίς μας δὲν ἐπιτρέπει πλέον νὰ θεωρῶμεν τὸν ἄνθρωπον ὡς τὸ κέντρον τῆς παγκοσμίου ζωῆς. Πρὸ τῶν ὀμμάτων μας ὁ πόνος ἑνὸς ἀνθρώπου εἶνε τόσον ἐνδιαφέρων, ὅσον καὶ ὁ πόνος ἑνὸς ἠλεκτρικοῦ λαμπτῆρος, ὁ ὁποῖος πονεῖ μὲ σπασμωδικὰς ἀναπάλσεις καὶ κρανγάζει μὲ τὰς σπαρακτικωτέρας ἐκφράσεις τοῦ χρώματος.

«...Πῶς ἠμποροῦμεν νὰ βλέπωμεν ἀκόμη ροδόχρουν τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον, ἐνῷ ἡ σύγχρονος ζωή, καὶ μάλιστα ἡ νυκτερινή, ἀνέπτυξε τόσον ἐν ἡμῖν τὴν ἀντίληψιν τῶν χρωμάτων; Τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον εἶνε κίτρινον, κόκκινον, πράσινον, κυανοῦν, ἰόχρουν. Ἡ

ὠχρότης μιᾶς γυναικὸς ἐν ἐκστάσει ἐνώπιον τῆς προθήκης ἑνὸς ἀδαμαντοπωλείου, παρουσιάζει ἰριδώσεις ἐντονωτέρας ἀπὸ τὰς πρισματικὰς λάμψεις τῶν κοσμημάτων, τὰ ὁποῖα τὴν μαγνητίζουν...»

Δὲν εἶνε βέβαια τοῦ κόπου ἀντάξιον νὰ ἀντιτάξῃ τις ἐπιχειρήματα εἰς τοιαύτας παραβόλους καὶ ἀνατρεπτικὰς σκέψεις. Τὰς ἀναδημοσιεύομεν, ἁπλῶς ὡς χαρακτηριστικὰς τῆς φρενοπαθείας τῶν μελλοντιστῶν.

★

Ἐν Γεν. Συνελεύσει της Ἑλλ. Καλλιτεχνικῆς Ἑταιρείας, καθ' ἣν παρευρέθησαν 93 ἑταῖροι, ὑπεβλήθη πρότασις ἐκ μέρους καλλιτεχνῶν τινῶν ὅπως τροποποιουμένου τοῦ Καταστατικοῦ ἐφεξῆς ἀποτελεῖται τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἐκ μόνον ἐξ ἐπαγγέλματος καλλιτεχνῶν. Ἡ πρότασις, ἥτις ἐνεῖχε μομφὴν κατὰ τοῦ Προεδρείου, κατεπολεμήθη μετὰ σφοδρότητος, διὰ βοῆς δὲ ἀπερρίφθη ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Συνελεύσεως, ἅτινα ἐξέφρασαν πλήρη ἐμπιστοσύνην πρὸς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἑταιρείας. Χολωθέντες ὀκτὼ καλλιτέχναι ἐκ τῶν παρισταμένων ἀπεχώρησαν καὶ ἑνωθέντες μετ' ἄλλων, ἐν οἷς καὶ μαθηταὶ τοῦ Πολυτεχνείου, συνέπηξαν νέον σύλλογον, τὸν Σύνδεσμον τῶν Ἑλλήνων Καλλιτεχνῶν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ κ. Γ. Ἰακωβίδου. Πικρὰ πεῖρα διδάσκει ὅτι καὶ ἡ πέμπτη αὕτη ἀπόπειρα, συλλόγου ἐκ καλλιτεχνῶν μόνον ἀποτελουμένου, θὰ ναναγήσῃ.

ΘΕΑΤΡΑ

Ἡ ἀκαταστασία τοῦ καιροῦ δὲν ηὐνόησε τὰ θέατρα. Ὁ Μάϊος διέρρευσε μὲ παραστάσεις αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἀκροβολιστικὰ πειράματα μεταξὺ ἠθοποιῶν συνεννοουμένων καὶ θεατῶν ἐπιφυλακτικῶν.

Τὰ δοθέντα ἔργα, πλὴν ἑνός, ἦσαν μεταφράσεις κωμωδιῶν, τονισμέναι εἰς τὴν κλίμακα τῆς Παρισινῆς ἀθυροστομίας ἀλλὰ καὶ αὐταί, κατὰ τὸ πλεῖστον, ἐπαναλήψεις τοῦ περισσοῦ δραματολογίου.

Βαριετέ. *Μετὰ τὴν «Λευκὴν σελίδα» (ὦ εἰρωνεία), ἐπὶ τῆς ὁποίας εἶχον χαραχθῆ ὅλα τὰ μοτίβα τῆς ἀνηθικότητος καὶ μετὰ τὴν φάρσαν «Τὸ νοῦ σου στὴν Ἀμέλια»—διὰ τὸ χειρόγραφον τοῦ πρωτοτύπου ὑπεξαιρεθὲν ἐκ Παρισίων διά τινος ὑποβολέως ἐπληρώθησαν 500 δρ. ὡς ἀμοιβὴ εἰς τὸν κομιστήν!—ἀκατάλληλον καὶ δι' ἄνδρας, ὡσεὶ σπονδὴ ἱλαστήριος ἐπῆλθεν ἡ παράστασις τῆς «Ἀντιγόνης» τοῦ Σοφοκλέους. Ἐδόθη οὕτω ἀφορμὴ νὰ λουσθῇ εἰς νᾶμα ἁγνισμοῦ ἡ κατασπιλωθεῖσα ψυχὴ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ θεατρικοῦ κοινοῦ.*

Ἀπήγγειλε θαυμασίως ὁ κ. Παπαγεωργίου (κορυφαῖος τοῦ χοροῦ) καὶ ἔπαιξεν ἀνελπίστως μὲ δύναμιν καὶ ἀρχαιοπρέπειαν ὁ κ. Γαβριηλίδης. Ὁ κ. Μαρῖκος ὡς Τειρεσίας πολὺ καλός. Ἡ κ. Κυβέλη, ἂν καὶ δὲν εἶνε πλασμένη διὰ τραγῳδίας, ἔκαμεν ὅ,τι τῆς ἦτο δυνατόν· ὁ κ. Λέων ἀπέτυχε μὲ τὴν μονότονον καὶ συγκεχυμένην ἀπαγγελίαν του. Ἡ μετάφρασις τοῦ κ. Μάνου μαλλιαρή, γέλοιοποιοῦσα εἴς τινα μέρη τὸ Σοφόκλειον ἀριστούργημα, τὸ ὁποῖον παρ' ὅλην τὴν διατυμπανιζομένην ζωντανότητα τῶν λέξεων, ἐφαίνετο ἐνιαχοῦ φέρον βλαχόκαλτσες. Αἱ σκηνογραφίαι πενιχρόταται, ἡ δὲ μουσικὴ εὐκτᾶον θὰ ἦτο νὰ ἔλειπεν ἐντελῶς. Ἔργα ὡς ἡ «Ἀντιγόνη» διὰ νὰ ἀναβιβασθοῦν ἀπαιτοῦν μεγάλας δαπάνας καὶ ἐξαιρετικὴν ἐπιμέλειαν, ὅπως λ.χ. ἐν Παρισίοις ἔνθα δίδεται ἡ «Ἀντιγόνη εἰς τὴν «Γαλλικὴν Κωμωδίαν» μὲ πρωταγωνίστριαν τὴν Μπαρτὲ καὶ μεγαλοπρεπῆ πολυτέλειαν, ἀνταξίαν τοῦ ἔργου.

Ἐκ τῶν μεταφράσεων, ἤρεσε τὸ «Παιδὶ τῆς ἀδελφῆς μου» εὔθυμον ἔργον μὲ φοιτητικοὺς τύπους τῶν Παρισίων. Ἔπαιξε πολὺ εὔμορφα ὁ κ. Σαγιώρ.

Ἀθήναιον. *Εἰ; τὸ θέατρον αὐτό, τὸ χαρακτηριζόμενον ὡς λαϊκόν, ὁ κ. Δ. Ταβουλάρης συνεκέντρωσε φιλοτίμους ἠθοποιοὺς καὶ προσφέρει ὡς ἀντίδοτον τῶν ἐπιθεωρήσεων καὶ φαρσῶν ἔργα φιλολογικά, σοβαρά, ὑπηρετοῦντα ἠθικόν τινα σκοπόν. Ἔναρξιν ἔκαμε μὲ τὴν «Λίναν Δράκα» τὸ ἐπαινεθὲν ἐν τῷ τελευταίῳ Παντελιδείῳ ἀγῶνι δρᾶμα τοῦ διακεκριμένου καὶ ἀκαμάτου δραματικοῦ συγγραφέως κ. Τιμ. Ἀμπελᾶ, ἔμπνευσθὲν ἔκ τινος δικαστικῆς ἀποφάσεως τοῦ ΙΗ' αἰῶνος, σωζομένης ἐν τῷ ἀρχειοφυλακείῳ τῆς Ζακύνθου. Εἶνε γεγραμένον τὸ ἔργον εἰς ὡραίαν ἁπλῆν καὶ ρέουσαν γλῶσσαν. Ἡ πλοκὴ ἀβίαστος καὶ φυσική, ἔχουσα θελκτικὴν λιτότητα, οἱ δὲ χαρακτῆρες ψυχολογημένοι ἐπαρκῶς.*

Ὁ κ. Χαντᾶς ὡς Γάμπαρος ἔπαιξε πολὺ καλά, ὡς καὶ ἡ κ. Δαμίσκου ὡς Λίνα καὶ ὁ κ. Σταυρόπουλος. Ἀλλὰ πάντας ὑπερέβαλεν ὁ ἀειθαλὴς κ. Διον. Ταβουλάρης ὅστις ὡς Ἑβραῖος τοκογλύφος ὑπῆρξεν ἀπαράμιλλος.

Νεαπόλεως. *Ἡ κ. Βασιλεία Στεφάνου, ἡ ἔχουσα ἱκανὸν δραματικὸν τάλαντον, κατήρτισε τὸν τέταρτον ἐφέτος θίασον. Ἤρχισε μὲ τὴν «Αἰμυλίαν Γαλότη», τὸ παλαιὸν ἀλλ' ὡραῖον ἔργον τοῦ Λέσσιγγ. Εἰς τὴν ἐπιτυχίαν συνετέλεσαν ἡ δεσποινὶς Δημοπούλου καὶ ὁ κ. Κοντογιάννης, ὁ ἐν Βερολίνῳ ἐπανειλημμένως παίξας, ὁ ἔχων μεγάλην δύναμιν μιμικῆς καὶ ἔκφρασιν φυσιογνωμίας.*

Εἰς τὸ θέατρον αὐτὸ δίδει ἐκτάκτους παραστάσεις καὶ ὁ ἄρτι ἐξ Εὐρώπης ἀφιχθεὶς Ἕλλην καλλιτέχνης κ. Ἀχιλ. Μάδρας μετὰ τῆς κυρίας του, διακεκριμένης ἠθοποιοῦ τοῦ θιάσου τῆς Σάρας Βερνάρ.

Ν. Σκηνή. *Μὲ τὴν ἐπάνοδον τοῦ ζεύγους Λούη καὶ τοῦ ζεύγους Μυράτ, τὰ κ ο τ ό π ο υ λ ι α εἰς ἀπαρτίαν ἀσφαλίζουσαν τὴν ἁρμονικὴν ἐπιτυχίαν εἰς τὰ πλεῖστα τῶν ἔργων. Τὰ «Παναθήναια» ἐνεφανίσθησαν μὲ συμπτυξὶν διαφόρων σκηνῶν παρελθούσης ἐσοδείας καὶ μὲ Πετεινάρην τὸν κ. Λεπενιώτην. Τὰ νέα Παναθήναια κ α τ α σ κ ε υ ά ζ ο ν τ α ι. Ἐκ τῶν δοθέντων ἔργων ὑπερέχει ἡ «Μωρὰ Παρθένος» τοῦ Bataille, ἀπὸ τὰ ὡραιότερα ἔργα τῆς Γαλλικῆς φιλολογίας, μολονότι αἱ ἰδέαι τοῦ συγγραφέως περὶ συζυγικῆς τιμῆς δὲν εἶνε εὐτρόσδεκτοι ἐν Ἑλλάδι. Ἡ δεσποινὶς Κοτοπούλη, ὡς κυρία Ἀρμορῦ, ὑπερήρασε. Ταὐτοχρόνως σχεδόν, ἐν συναγωνισμῷ, ὅστις καλὸν θὰ ἦτο νὰ μὴ ἐπανελαμβάνετο καὶ εἰς ἄλλα ἔργα, ἐπαίχθη ἡ «Μωρὰ Παρθένος» καὶ εἰς τὸ «Βαριετέ.» Καὶ ἡ «Συνάντησις» οἰκογενειακὸν δρᾶμα, μολονότι δὲν ἔχῃ πρωτοτυπίαν, μὲ θέμα τὴν συζυγικὴν ἀπιστίαν, ἐπαίχθη καλά. Εἶνε ἔργον Γ'ἄλλου ἠθοποιοῦ.*

Ἡ «Ἀτμόσφαιρα», τὸ κοινωνικὸν δρᾶμα τοῦ κ. Τσοκοπούλου, ἔχει κομψὸν μόνον διάλογον. Εἶνε ἔργον ψυχολογικόν, στερούμενον ὅμως ἐνδιαφέροντος, πλοκῆς καὶ.. ὑποθέσεως. Ἡ «Ἀτμόσφαιρα» ἀτμόσφαιρα μολυσμένη ἀδικεῖ τὴν Ἑλλ. κοινωνίαν, ἥτις πιθανὸν ν' ἀριθμῇ κρούσματα τινὰ ἐκφυλισμοῦ, ἀλλὰ δὲν εἶνε καὶ τοιαύτη ἐν τῷ συνόλῳ ὡς ἐπροθυμοποιήθη νὰ τὴν ἐμφανίσῃ ὁ συγγραφεύς.

Νέον θέατρον *(ὡς ἐπωνομάσθη ἡ τέως Ἀλάμπρα.) Ἐκεῖ συνεκεντρώθησαν οἱ ὑπολειφθέντες, μετὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν θιάσων, ἠθοποιοί, ἀνακηρύξαντες θιασαρχίναν (κατὰ τὸ στρατήγιναν) τὴν κ. Φωφὼ Γεωργιάδου. Οὕτω, ἐφέτος αἱ γυναῖκες θριαμβεύουν εἰς τοὺς θιάσους, ἐκτοπίσασαι τοὺς ἄνδρας. Τέσσαρα, ἐκ τῶν πέντε, θέατρα ἀναγράφουν θιασάρχας τὰς πρωταγωνιστρίας των.*

Νέα ἔργα *προετοιμάζονται οὐκ ὀλίγα εἰς τοὺς θιάσους. Ἀναφέρομεν τὰ σποδαιότερα ἐξ αὐτῶν «Ἡ Ἰουδίθ, Σπ. Παταμάνου—Σὰν τὸν φύλλα—τοῦ Ὀσκὰρ Ὀάϊλδ «Μία γελοῖα κωμωδία, διὰ σοβαροὺς ἀνθρώπους»—Ὁ Κομήτης Χάλεϋ, Τ. Μωραϊτίνη—«Ἡ Ζένη μὲ τὸ γέλοιο της,» Εὐγ. Ζωγράφου—Ἀγνή, Σ. Νικολοπούλου.—Ἑλένη καὶ Σαλώμη, Μιλ. Ἰωσήφ.—Ὁ βασιλῆς Ἀνήλιαγος, Ἰω. Πολέμη, εἰς τὴν «Ν. Σκηνήν».*

Ἰόνη, Χ. Δαραλέξη.—Ἡ δοῦλα, Σ. Μελᾶ.—Ὁ πειρασμός, Γρ. Ξενοπούλου.—Ὁ ἄνθρωπός μας, Τ. Χόρν.—Τὸ ἐλιξήριον τῆς νεότητος, Π. Νιρβάνα. Μεταφράσεις: Τοῦ Bernard *ὁ Ἄγνωστος χορευτής—τῶν* De Flers *καὶ* Caillavet *τὸ Ἱερὸν Ἄλσος, εἰς τὸ «Βαριετέ.»*

Ἡ ἐκδίκησις.—Ὁ σαλτιμπάγκος.—Ἡ καρδιὰ τῆς μάνας.—Τὰ μάτια τοῦ παπποῦ, εἰς τὸ «Ἀθήναιον.»

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῆς βοτανικῆς κ. Σπ. *Μηλιαράκη*, ἐξεδόθη κατ' ἀνατύπωσιν ἐκ τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Ἐθνικ. Πανεπιστημίου, σπουδαιοτάτη ἀνέκδοτος ἐπιστημονικὴ μελέτη τοῦ ἀειμνήστου βοτανικοῦ Θ. Χελδράϊχ περὶ τῶν «**Δημωδῶν ὀνομάτων τῶν φυτῶν**». Τὸ ἔργον εὑρέθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Χελδράϊχ εἰς 2840 δελτία καταγεγραμμένα ἀλλ' ἀκατέργαστα, ἐταξιθετήθη ἐπιστημονικῶς, διερρυθμίσθη καὶ συνεπληρώθη ὑπὸ τοῦ κ. Μηλιαράκη, ἐξελέγξαντος ἅμα τὴν ὀρθότητα διαφόρων τοπικῶν ὀνομάτων, διότι οὐκ ὀλίγα παρέλαβεν ὁ Χελδράϊχ παρὰ ξένων περιηγητῶν οἵτινες συχνὰ παρανοοῦσι. Ἡ πραγματεία αὕτη καὶ βοτανικῶς ἀλλὰ καὶ γλωσσολογικῶς εἶνε πολυτιμωτάτη συμβολή, δυναμένη νὰ χρησιμεύσῃ εἰς πάντα μελετητὴν ὡς βάσις ἐπιστημονικῆς ἐργασίας.

★

Ὁ ἀκάματος τοῦ Μελλοντισμοῦ πρωτεργάτης κ. F. T. Marinetti προσφέρει εἰς τοὺς θαυμαστάς του νέον τόμον ὑπὸ τὸν τίτλον «Mafarka le Futuriste». Εἶνε μυθιστόρημα Ἀφρικανικόν, ἤ ὅπως τὸ καλεῖ ὁ ἴδιος «grand roman boute-feu». Εἶνε ἓν κρᾶμα λυρικοῦ ἄσματος, ἐποποιΐας, περιπετειώδους μυθιστορήματος καὶ δράματος. Κρίνομεν περιττὸν νὰ ἀναλύσωμεν τὰς ἐξωτικὰς σελίδας του, ἀφοῦ ὁ συγγραφεὺς σπεύδει νὰ τὸ ὀνομάσῃ μὲ ὑπερήφανον αὐτοπεποίθησιν «ἀριστούργημα».

★

Νέαν πολιτικὴν μελέτην ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἔργου «Une année de Constitution» ἐξέδωκεν ὁ ἔγκριτος τῆς «Orient» διευθυντὴς κ. *Ν. Νικολαΐδης*, ὑπὸ τὸν τίτλον «Les Grecs et la Turquie». Εἰς τὴν λίαν ἐκτενῆ μελέτην του ταύτην ἐκθέτει ὁ συγγραφεὺς τὰς γνωστὰς ἰδέας του, ἃς ὅσον καὶ ἂν εἶνε τις ἐπιφυλακτικὸς διὰ τὴν λεπτότητα τοῦ ζητήματος, δὲν δύναται ἤ νὰ ὁμολογήσῃ ὡς εὐγλώττους. Ἐνδιατρίβει εἰς τὰς σχέσεις τῶν ἐν Τουρκίᾳ Ἑλλήνων πρὸς τὴν Ὀθωμανικὴν Κυβέρνησιν καὶ τούτων πρὸς τοὺς τοῦ ἐλευθέρου βασιλείου, θίγει τὰ ζητήματα τὰ διαιροῦντα Τουρκίαν καὶ Ἑλλάδα, ἐρευνᾷ τὸ Μακεδονικὸν καὶ Κρητικὸν ζήτημα, ὡς καὶ τὰ προνόμια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ Σλαυϊσμοῦ, ὡς ἐπικινδύνου ἐχθροῦ διά τε τὴν Ἑλλάδα καὶ Τουρκίαν καὶ καταδεικνύει τὴν ἀνάγκην τῆς εὐρωστίας τῆς τε Ἑλλάδος καὶ τῆς Τουρκίας, ἵνα ἀλληλοστηρίζωνται. Ὁ κ. Νικολαΐδης ἑτοιμάζει ἤδη νέαν μελέτην, ὑπὸ τὸν τίτλον «Grèce et Turquie».

★

Ἐπιμελείᾳ τοῦ καθηγητοῦ κ. Σπ. *Λάμπρου* ἐξεδόθησαν εἰς ὀγκώδη ἐκ 350 σελίδων τόμον τὰ *Ἀργυροπουλεῖα*, ἤτοι τοῦ Ἰωάννου Ἀργυροπούλου λόγοι, πραγματεῖαι, ἐπιστολαί, προσφωνήματα κλπ. μετὰ μακροτάτης εἰσαγωγῆς περὶ τῶν Ἀργυροπούλων ἐν γένει. Ὁ Ἰωάννης Ἀργυρόπουλος ἤκμασε τὸν ΙΕ' αἰῶνα, ὑπῆρξε δὲ εἷς τῶν κορυφαίων Ἑλλήνων ὅστις εἴπερ τις καὶ ἄλλος συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐν Ἰταλίᾳ διάδοσιν τῶν Ἑλλην. γραμμάτων. Πλείσται τῶν συγγραφῶν αὐτοῦ ἔμειναν ἀνέκδοτοι ἤ πλημμελῶς ἐκδεδομέναι. Διὰ τοῦ ἐκδοθέντος τόμου συγκεντροῦται πᾶν ὅ,τι ἔγραψεν ὁ Ἰωάννης Ἀργυρόπουλος καὶ ὁ υἱός του Ἰσαάκιος.

★

Νέαι ἑρμηνεῖαι ἀρχαίων ἀναγλύφων ἐξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ νομισματολόγου κ. *Ἰω. Σβορώνου*, καταδεικνύουσαι τὸ εὔτολμον αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν κριτικὴν ἑρμηνεαν. Σπουδαιοτέρα τῶν ἑρμηνειῶν εἶνε ἡ περὶ τοπογραφίας τοῦ Κολωνοῦ Ἱππείου, σκηνοθεσίας τοῦ «Οἰδίποδος ἐπὶ Κολωνῷ» καὶ θέσεως τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀκαδήμου μελέτη.

★

Ὁ ἐν Κων)πόλει ἰατρὸς καὶ ὀξύμος δημοσιογράφος πρὸ ἐτῶν ἐν Ἀθήναις κ. Ν. Βασιλειάδης ἐδημοσίευσεν εἰς κομψὸν ἐκ 340 σελίδων τόμον «Εἰκόνας Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀθηνῶν,» ἐκδοθείσας ἐπιμελείᾳ τοῦ κ. Κ. Σκόκου. Ἐν εἴδει ἐπιστολῶν ἐκφέρει τὰς γνώμας του περὶ τῆς Νεοελληνικῆς φιλολογίας, ἐκτενέστερον ὁμιλῶν περὶ τῆς ποιήσεως. Αἱ γνώμαι του δὲν εἶνε ἐντελῶς ἀπηλλαγμέναι προσωπολημψίας, ὡς λ.χ. ἐξαίρει ἀφ' ἑνὸς ἄνευ τινὸς ἐπιφυλάξεως τὸν Βιζυηνόν, ἀδικεῖ ἀφ' ἑτέρου προσανῶς τὴν Ἀλεξάνδραν Παπαδοπούλου, περὶ δὲ τοῦ Ἕλλην. διηγήματος φαίνεται ἔχων ἀτελεστάτας ἰδέας. Ὁπωσδήποτε διὰ τοὺς μὴ παρακολουθήσαντας τὴν νεωτέραν φιλολογίαν εἶνε διαφωτιστικαὶ αἱ σελίδες τοῦ κ. Βασιλειάδου ἐν ταῖς γενικαῖς αὐτῶν γραμμαῖς.

Ἐνδιαφέρουσαι εἶνε ἡ περὶ τῆς τέχνης εἰς τὴν χριστιανικὴν ἐκκλησίαν ἐπιστολή. Ὡς πρὸς τὸ γλωσσικὸν ζήτημα, οὗτινος ἀκριβῶς ἅπτεται, κλίνει μᾶλλον πρὸς τὴν δημοτικήν, ἀποκρούων πᾶσαν ὑπερβολήν.

Ὁ κ. Βασιλειάδης ἀναπτύσσει ἱκανὴν περιγραφικὴν ἱκανότητα εἰς τὰ χαρίεντα σκαριφήματά του—ἐντυπώσεις ἐκ Κων)πόλεως καὶ ἐξ Ἀθηνῶν. Το βιβλίον τελειώνει μὲ μίαν συγκινητικὴν ἀφήγησιν περὶ τοῦ Βιζυηνοῦ, ὅτε οὗτος διήρχετο τὰς ὑστάτας ἡμέρας του εἰς τοὺς ἀσφυκτικοὺς τοίχους τοῦ φρενοκομείου.

★

Ὁ κ. Ι. Μαρῆνος—θὰ ἦτο ἀστεῖον ὑπείκοντες εἰς εἰς τὴν σύστασιν του νὰ κρύψωμεν τὸν φίλτατον κ. Ι. Δαμβέργην ἔπειτα ἀπὸ τὰ ἀποκαλυπτήρια ποῦ τοῦ ἔκαμαν οἱ ἀκριτόμυθοι φίλοι του—ἐξέδωκε τόσον ἀργὰ, τραγούδια, μικρὰ κατ' ἔκτασιν μόνον, τρυφερὰ παρὰ τὴν ἡλικίαν καθ' ἣν ἐνεπνεύσθησαν, περιστρεφόμενα περὶ τὸν ἀκένωτον ἥλιον τῆς ἀγάπης. Ὁ ποιητής, θαυμαστὴς τοῦ Χάϊνε, φιλοτεχνεῖ στίχους εἰρωνικούς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀφελεῖς, ἀλλὰ κρύπτοντας βαθεῖαν ἔννοιαν. Ὁ ἔρως του χαρτωμένος, φιλοσοφικός, ἥρεμος, εὐαρεστεῖ. Ἡ κόρη ἡ αἱ κόραι τὸν ἐξώθησαν νὰ ὁμιλεύσῃ ἐν μέτρῳ τὰς ἐντυπώσεις του αἵτινες δὲν εἶνε ἀποτέλεσμα ὀψίμου εὐαισθησίας, ἀλλὰ ἀπηχήσεις περασμένου πόνου μὴ ἐπουλωθέντος. Καὶ δι' αὐτὸ ὑπὸ τὴν φιλοπαίγμονα μορφὴν ἀνευρίσκει τις κάποιον καταστάλαγμα πικρίας. Ὀλίγιστα εἶνε τὰ ποιήματα—αὐτὰ δὲ εἶνε καὶ τὰ καλλίτερα—τὰ ὁποῖα ἐνέπνευσε γενικώτερον αἴσθημα.

Παραθέτομεν, ὡς τὸ χαρακτηριστικώτερον δείγμα, τὸ ἑξῆς:

Εἰς τὴ γιορτή της ἤρθανε κι' ἀντάμωσαν μπροστά της
Οἱ δυὸ ποὺ τὴν λατρεύανε κ' ἐζήτουν τὴν καρδιά της.
Ὁ ἕνας φέρνει μεγαλὲ στὰ δάκρυα ποτισμένο
Ὁ ἄλλος διαμάντι ἀτίμητο στὸ μάλαμα δεμένο.

Καὶ θὰ ἐρωτᾶτε βέβαια—Καὶ ποιὸ ἐπῆρε, ποιό;
Μὴ σᾶς φανῇ παράξενο· τὰ ἐπῆρε καὶ τὰ δυό.

Ἐνῶ εἶνε τόσον ἀφελὴς εἰς τοὺς στίχους του ὁ κ. Δαμβέργης, τόσον ἰδιότροπος, ἀφιλόστοργος ἐρανὴ εἰς τὴν ἔκδοσιν των. Τριάκοντα μόνον ἀντίτυπα ἐξέδωκε, τὰ ὁποῖα μόνος διένειμεν εἴς τινας συναδέλφους του καὶ φίλους. Καὶ δι' αὐτὸ πρὶν ἐκδοθοῦν, ἔγιναν περιζήτητα. Ἴσως αὐτὸ νὰ θεωρηθῇ ὄχι μετριοφροσύνη, ἀλλὰ φιλοδοξία.

★

Ὁ ἐν Κερασοῦντι Ἑλλ. σύλλογος «Οἱ Ἀργοναῦται» ἐπὶ τῇ εἰκοσιπενταετηρίδι τῆς δημοσιογραφικῆς δράσεως τοῦ ἐκεῖ λογίου κ. Ἀριστοτέλους Νεοφύτου ἐξέδωκε ἀπάνθισμα τῶν κυριωτέρων του ἔργων,

ἅτινα εἶνε δημοσιολογικὰ, ἐκπαιδευτικὰ καὶ φιλολογικά. Προηγεῖται μακρὰ μελέτη ἐρευνῶσα τὰ **Συντάγματα τῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν**, ἕπονται διαλέξεις αὐτοῦ περὶ ἐλευθερίας, περὶ ἰδεοκρατικῶν συνεταιρισμῶν, μελέτη περὶ τῆς γυναικείας ἐκπαιδεύσεως ὡς καὶ ἑτέρα φιλολογική, τίς ὁ συγγραφεὺς τῶν Σαικσπερείων ἔργων, κατὰ περίληψιν τῆς μελέτης τοῦ Γερμανοῦ Βόρμαν. Ὁ τόμος περατοῦται διὰ διεξοδικῆς καὶ ἐξηκριβωμένης μονογραφίας περὶ Κερασοῦντος ὑπὸ τοπογραφικὴν, ἱστορικὴν, φυσικὴν, ἐθνογραφικὴν καὶ ἀνθρωπολογικὴν ἔποψιν. Τὸ σπουδαιότερον μέρος τῆς πραγματείας εἶνε ἡ ἐξακρίβωσις τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας Κερασοῦντος.

*

Λόγος περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, ἐκφωνηθεὶς ἐν Σύρῳ, ὑπὸ τοῦ κ. Γεωργ. Ἀνδρεάδου, συντάκτου τοῦ «Χριστιανικοῦ κόσμου».

*

Ὁ κ. Γ. Ἀξιώτης ἐξέδωκε δριμεῖαν κατὰ τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν ἐπίκρισιν, ὑπὸ τὸν τίτλον «**Ἀπὸ τὴν ἱστορίαν εἰς τὰ πράγματα.**» Ἐν τῇ μουσικῇ ταύτῃ ἐπισκοπήσει ἐπιτίθεται καὶ κατὰ τῶν παρ' ἡμῖν ἐπιχειρούντων νὰ δημοσιεύωσι μουσικὰς κριτικάς.

*

Les idées morales de Mme de Staël. Ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις ἐκδοτικοῦ οἴκου Blond et Cie (place Saint-Sulpice 7), ἐξεδόθη νέος τόμος τῆς σειρᾶς «Science et Religion», τὴν ὁποίαν μετὰ πολλῆς ἐκλεκτικότητος ἐκδίδει. Ὁ τόμος ἐγράφη ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Souriau καὶ εἶνε μελέτη ἐπὶ τῶν ἠθικῶν ἰδεῶν τῆς κυρίας Στάελ. Εἶνε αὕτη κυρίως ψυχολογική, βασιζομένη ἐπὶ τῶν νεωτάτων βιβλίων τῶν ἀφιερωθέντων εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ βίου τῆς ἐπιφανοῦς συγγραφέως. Ὁ Souriau ζητεῖ κυρίως ν' ἀποδείξῃ ὅτι ὁ βίος τῆς Στάελ εἶνε μία ἀνύψωσις πρὸς τὸ καλὸν, βραδεῖα ἀλλ' ὄχι ἐξακολουθητική, διερχομένη μέσα ἀπὸ τὰς τραγῳδίας τῆς πραγματικῆς ζωῆς κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν καὶ κατὰ τὴν Αὐτοκρατορίαν καὶ ἀπὸ τὰ δράματα τῆς ἰδίας καρδίας της. Ἐμπνευσμένη ἀπὸ τὴν φιλολογικὴν ἐγκυκλοπαιδικὴν μόρφωσιν, ἣν εἶχεν ἀποκτήσῃ ἀπὸ τὰς παρὰ τῇ μητρί της συναθροίσεις, ἡ κυρία Στάελ προσήγγισε κατ' ἀρχὰς πρὸς ἕνα πνευματισμὸν κἄπως συννεφώδη· μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Νέκερ, ἤρχισε νὰ προσανατολίζεται πρὸς τὰς ἰδέας κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον θρησκευτικὰς, διατυποῦσα εἰς τὰ ἔργα της τὴν ἀγνοτέραν ἠθικὴν, ἣν ἐπέτυχε νὰ ἐπαναγάγῃ καὶ ἐν τῷ ἰδιωτικῷ της βίῳ. Εἵλκυσεν ἐν τῷ ἰδίῳ βάθει τὰς δύο προσφιλεῖς της ἰδέας: τὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ τὸ τελειοποιήσιμον.

*

Ἂν ἡ στιχουργία εἶνε ἐκδήλωσις ἐφηβικῆς ἀδυναμίας, σπανιώτατα ἐν τούτοις ἀναφαίνεται καὶ εἰς ἡλικίαν, καθ' ἣν ἀφίπτανται τὰ ὄνειρα. Ὁ κ. Ἰ. Βουγιουκλάκης ἀφοῦ ἐπὶ μακρὰ ἔτη εἰργάσθη ὡς μηχανικὸς μεταλλείων, αἴφνης ἐνεφανίσθη ὡς ὁ γονιμώτατος τῶν «νέων» ποιητῶν, γράφων καθημερινῶς εἰς τὰς ἐφημερίδας στίχους ἐρωτικοὺς, ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Δόγης. Ἡ συλλογὴ «Καινούργια λύρα» ἣν ἐξέδωκε καὶ ἣν λίαν προσεχῶς θὰ ἀκολουθήσῃ ἡ «Μαγεμένη λύρα», εἶνε ἕνας ἀδιάκοπος ὕμνος εἰς τὴν γυναῖκα καὶ τὸν ἔρωτα, ἕνα κελάδημα μονότονον, ἀλλὰ συμπαθὲς καὶ παθητικόν. Οὔτε τεχνοτροπίαν, οὔτε φιλοσοφικὰς πτήσεις, οὔτε συμβολισμοὺς γνωρίζει ὁ Δόγης. Τραγουδεῖ μὲ τὴν μεγαλειτέραν ἁπλότητα καὶ ἀφροντισίαν, ἀποτεινόμενος διαρκῶς πρὸς τὸ ἴνδαλμα τῶν ρεμβασμῶν του, τὸ ὁποῖον διόλου παράδοξον νὰ εἶνε καὶ φανταστικόν. Ὁπωσδήποτε ἀρέσουν εἰς τὸν πολὺν κόσμον τὰ ἀνεπιτήδευτα καὶ χαριτωμένα τετράστιχα τοῦ ἀφελοῦς ποιητοῦ.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Νέον Πνεῦμα. Τεῦχος Μαΐου. Περιεχόμενα: Σοπὲν, ὑπὸ Σοφίας Σπανούδη. Θεοδώρα Α', ὑπὸ Π. Ἀλεξανδρίδου. Τὸ Πάσχα ἐν Ζακύνθῳ, ὑπὸ Σ. Δὲ Βιάζη. Μετὰ δεκαπέντε χρόνια, ὑπὸ Ἑ. Τζελεποδήμου. Οἱ ἔρωτες τοῦ Σαιξπήρου, ὑπὸ Σ. Τζανότη. Κουβέντες τοῦ ὀρνιθαρειοῦ, ὑπὸ Ε. Ἀλεξανδρίδου. Διάσημος Ἀγγλὶς ἐν Κων)πόλει, ὑπὸ Σ. Δὲ Βιάζη. Γράμματα ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, ὑπὸ Δ. Ι. Καλογεροπούλου. Σημειώσεις τοῦ μηνὸς, ποιήματα, διηγήματα κ.λ. Περὶ τὰς δεκαπέντε εἰκόνες καλλιτεχνικαὶ καὶ ἐπίκαιροι κοσμοῦσι τὸ τεῦχος. Ἐν Κων)πόλει. Συνδρομὴ ἐξωτερικοῦ φρ. 15.

ΑΡΓΕΑΔΟΝΤΑΙ:

Ὁ κ. Ν. Λάσκαρης ἀπὸ ἐτῶν ἀσχολεῖται εἰς τὴν συγγραφὴν **Ἱστορίας τοῦ Νεοελληνικοῦ θεάτρου**, ἣν καὶ ἔχει ἑτοίμην ἤδη, ἀλλ' ἔμεινεν ἀνέκδοτος ἕνεκα τῆς μεγάλης δαπάνης ἥτις ἀπαιτεῖται. Ὁ κ. Α. Θαλασσὸ, συνεργάτης τοῦ «Φιγαρὼ» καὶ συγγραφεὺς μελέτης περὶ Τουρκικοῦ θεάτρου καὶ τοῦ Περσικοῦ, συνεβλήθη μετὰ τοῦ κ. Λάσκαρη καί τινος ἐκδότου ὅπως ἐκδοθῇ εἰς Γαλλικὴν γλῶσσαν ἡ εἰρημένη Ἱστορία.

*

Ἀπ' ὅλα. Ἀπὸ τῆς 4 Ἰουλίου θὰ ἐκδίδεται ἐν Κων)πόλει ἑβδομαδιαία εἰκονογραφημένη ἐπιθεώρησις, ὑπὸ τῶν κ.κ. Θ. Καβαλιέρου Μαρκουΐζου, Ν. Σαράδου καὶ Α. Χρηστίδου. Θὰ πραγματεύεται περὶ ὅλων τῶν θεμάτων τῶν ἐνδιαφερόντων τὸν Ἕλλην. λαόν. Διὰ τοῦτο ἡ ἔκδοσις θὰ εἶνε μᾶλλον λαϊκὴ, ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ καταστήσῃ γνωρίμους παρὰ τῷ λαῷ τοὺς ἐκλεκτοτέρους ἐργάτας τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας.

*

Εἰς Μουλιανὰ τῆς Σητείας ἐν Κρήτῃ ἄρχεται προσεχῶς ἡ ἔκδοσις ἑβδομαδιαίου φιλολογικοῦ περιοδικοῦ.

*

Εἰς Ipswich τῆς Ἀμερικῆς ἡ Ἑλληνικὴ ὀρθόδοξος Κοινότης ἐκδίδει προσεχῶς μηνιαῖον εἰκονογραφημένον περιοδικὸν, ὑπὸ τὸν τίτλον «**Ὀρθοδοξία**». Εἶνε τὸ πρῶτον ἐκδιδόμενον ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνικὸν θρησκευτικὸν φύλλον.

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ

Συνδρομητῇ Μ. Δὲν ἐξεδόθη ἀκόμη ἡ ἐφετεινὴ φωτοτυπία, τὸ ἐτήσιον δῶρον τῆς «Πινακοθήκης» πρὸς τοὺς συνδρομητάς της. Ἡ ἔκδοσις ἀνεβλήθη διὰ τὸν Ὀκτώβριον, ἵνα καὶ οἱ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καταβαλόντες τὴν ἐτησίαν συνδρομήν των ἔχουσι τὸ πλεονέκτημα νὰ τὴν λαμβάνουσι δωρεὰν, ἐνῷ μέχρι τοῦδε ἴσχυε τὸ προνόμιον τοῦτο διὰ τοὺς μέχρι Μαΐου προπληρώνοντας. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ἐκρίθη σκοπιμώτερον ἐφέτος νὰ κυκλοφορήσῃ ἡ φωτοτυπία μετὰ τοῦ ἐκτάκτου πανηγυρικοῦ φύλλου, ὅπερ θὰ ἐκδώσωμεν ἀργότερα ἐπὶ τῇ δεκαετηρίδι τῆς «Πινακοθήκης».

Συνδεσμικῇ. Ὁ σύλλογος τῆς Κυριακῆς ἀργίας ἐξέδωκεν ἐν πολυτελὲς πρόγραμμα, μὴ ἐκτελεσθέν, καὶ τίποτε περισσότερον. Ἴσως ἀναβιώσῃ· ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, ἂς φροντίσουν αἱ Συντεχνίαι.

Οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ, ὧν ἡ συνδρομὴ ἔληξε, παρακαλοῦνται ὅπως ἀποστείλωσιν ἀπ' εὐθείας πρὸς τὴν ἐν Ἀθήναις διεύθυνσιν τὸ ἀντίτιμον των, ἵνα μὴ διακοπῇ ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου.

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ Τυπογραφείου «Κράτους» Θάνου Τζαβέλλα Ὁδὸς Ἀριστείδου 1.